

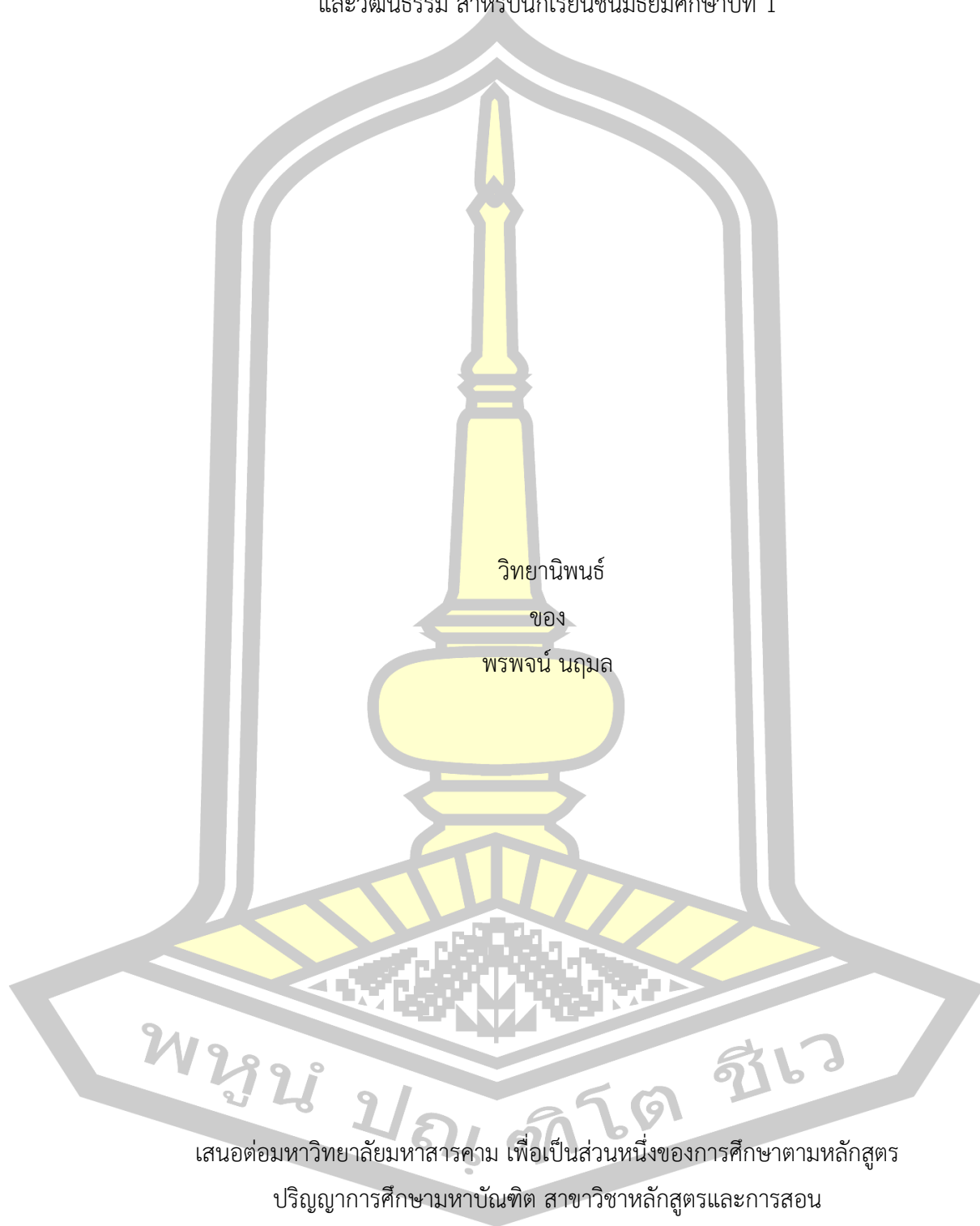
การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิทยานิพนธ์
ของ
พรพจน์ นฤมล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

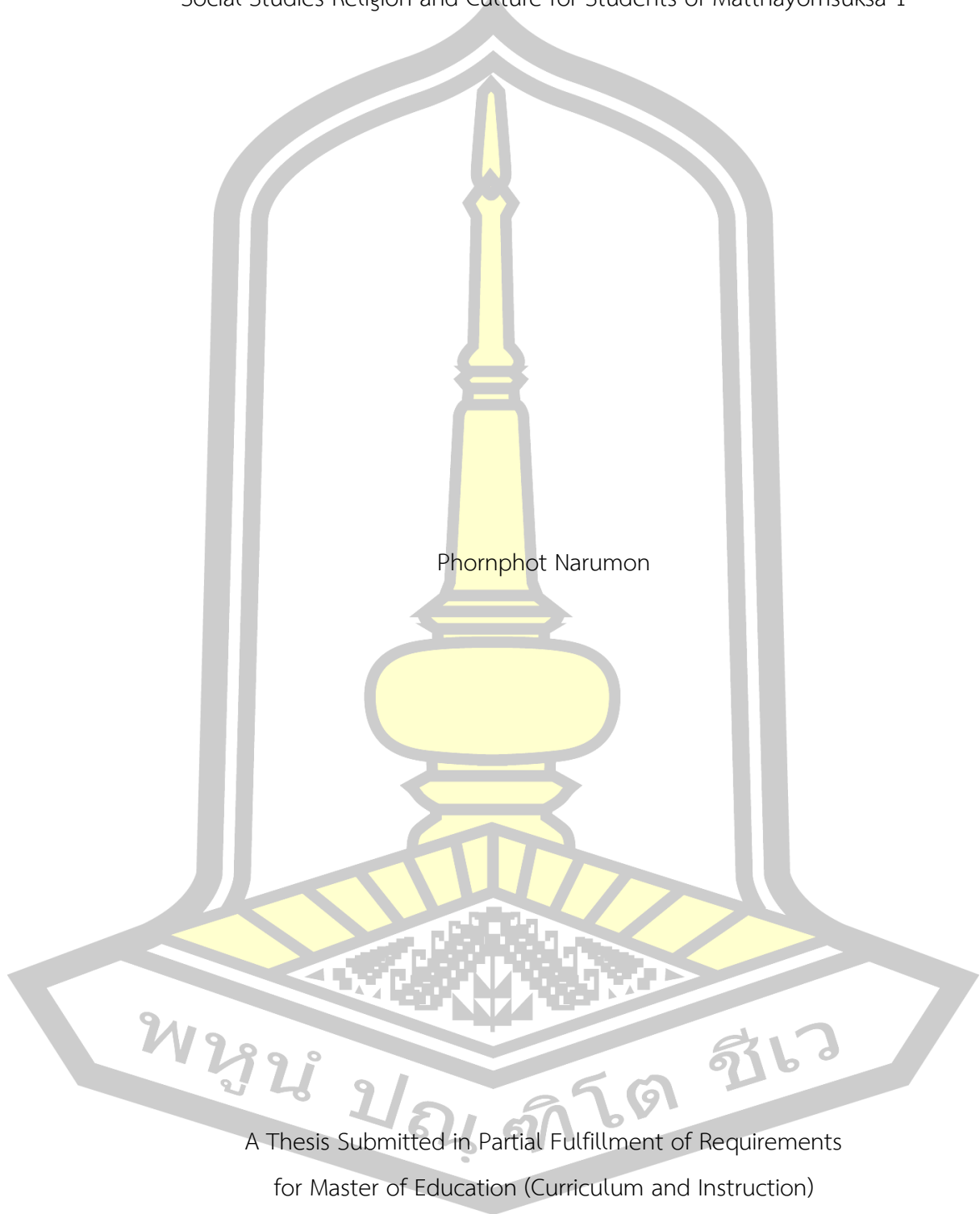

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of an Integrated unit of Buddhism's Fable in Learning Area of
Social Studies Religion and Culture for Students of Matthayomsuksa 1

Phornphot Narumon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

July 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายพรพจน์ นฤมล แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. มนตรี วงษ์สะพาน)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. สมาน เอกพิมพ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1		
ผู้วิจัย	พรพจน์ นฤมล		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ประกอบด้วย 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2.2) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2.3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการศึกษาข้อมูลจากผู้รู้ เอกสาร และงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ 2) แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ 2) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ 4) แบบสัมภาษณ์การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ 5) แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน ใช้สถิติ t-test (dependent)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ระดับคุณภาพเท่ากับ 4.71 ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.14) และมีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 84.50/81.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ พบว่า

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ จำนวน 33 คน (ร้อยละ 94.29) มีพฤติกรรมที่ดีเยี่ยม และสามารถพัฒนาตนเองให้ เก่งดี มีสุข ได้ 2) กลุ่มต่ำเกณฑ์ปกติ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 5.71) มักจะแสดงพฤติกรรมเสี่ยง ควรหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง พฤติกรรมของนักเรียน ให้ดีขึ้น และ 2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติดก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.56)

คำสำคัญ : การพัฒนา, การเรียนรู้แบบบูรณาการ

TITLE	The Development of an Integrated unit of Buddhism's Fable in Learning Area of Social Studies Religion and Culture for Students of Matthayomsuksa 1		
AUTHOR	Phornphot Narumon		
ADVISORS	Assistant Professor Montree Wongsaphan , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The purposes of research were 1) to development of an integrated unit of Buddhism's Fable, 2) to study the results of an integrated unit with 3 sub-purposes of study: 2.1) to compare pretest and posttest achievements of 7th Grade students, 2.2) to study the E.Q. of 7th Grade students and 2.3) and 3) to study the satisfaction of 7th Grade students. The process of research were Step 1 : develop and find out the effectiveness of an integrated unit by studying and collecting the basic data from documents, books and an interview.2) The instruments were 1) An integrated unit of Buddhism's Fable 2) An assessment's form for learning unit. Step 2: study the results of an integrated unit was conducted through cluster sampling, 35 students. The instruments were 1) An achievement test.; 2) An E.Q. test.; 3) A behavior observation of E.Q., 4) An interview of E.Q.'s development and 5) A questionnaire of students' satisfaction. The data were analyzed by mean, percentages, standard, deviation and t-test (dependent).

Results of the research are as follows :

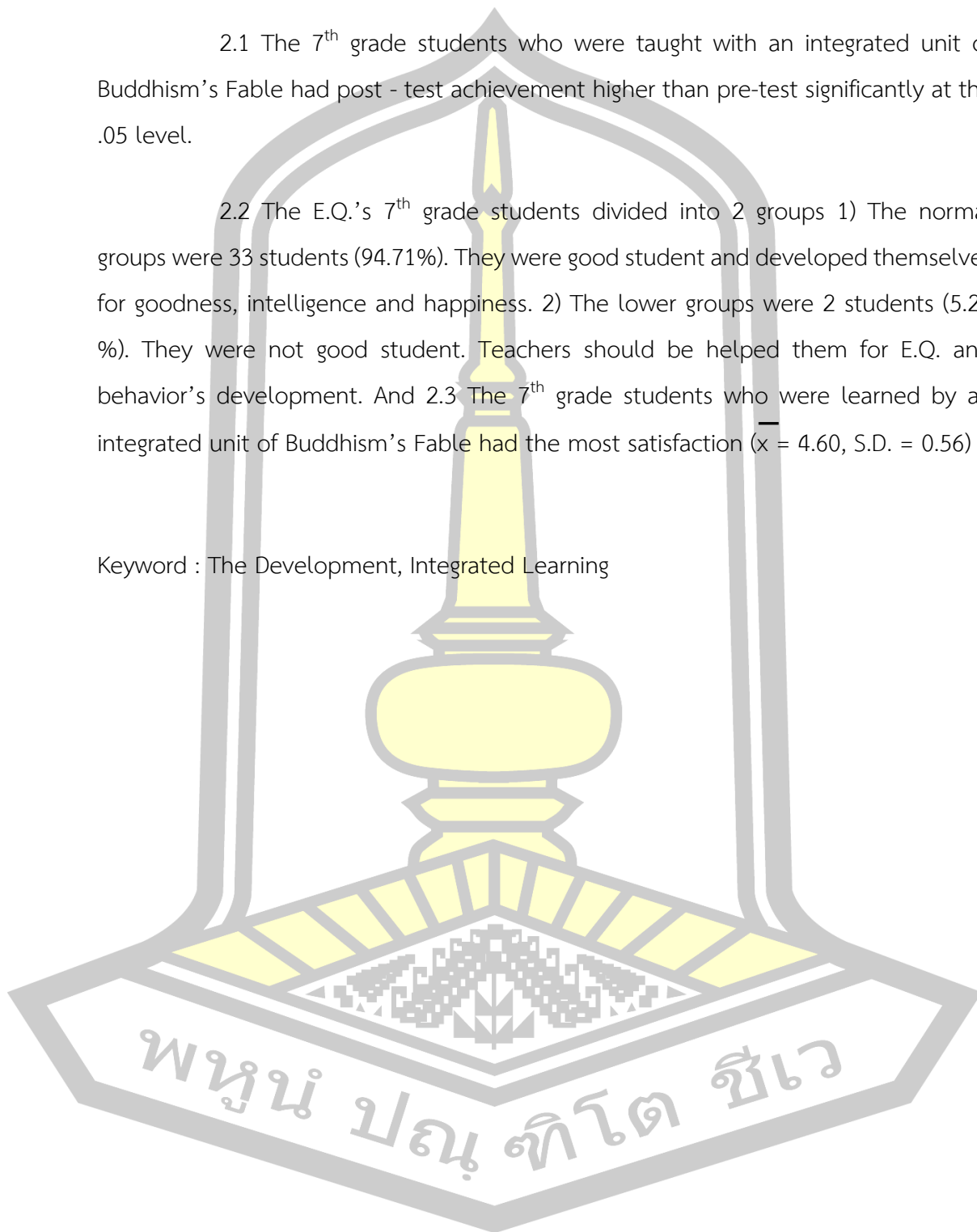
1. An integrated unit of Buddhism's Fable had the most suitable quality ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.14) and the effectiveness were 85.60/82.48, equivalent to 80/80 criteria.

2. The results of an integrated unit of Buddhism's Fable were

2.1 The 7th grade students who were taught with an integrated unit of Buddhism's Fable had post - test achievement higher than pre-test significantly at the .05 level.

2.2 The E.Q.'s 7th grade students divided into 2 groups 1) The normal groups were 33 students (94.71%). They were good student and developed themselves for goodness, intelligence and happiness. 2) The lower groups were 2 students (5.29 %). They were not good student. Teachers should be helped them for E.Q. and behavior's development. And 2.3 The 7th grade students who were learned by an integrated unit of Buddhism's Fable had the most satisfaction ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.56)

Keyword : The Development, Integrated Learning

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ พระครู ดร.ศรีชยานุวัตร พระครูสารพัฒน์นาท พระครู โรงเรียนมิ่งเมือง-ธีรานุเคราะห์ วัดมิ่งเมืองพัฒนาราม คุณครูณงนุช ฐากุลธเนศ โรงเรียนภูเวียงวิทยายน คุณครูผกาวัลย์ นามนัย คุณครูสิริภัทร ขจรสมบัติ คุณครูบุญศรี ขำขันมะลี คุณครูจิราวัลย์ เนื่องมัจฉา คุณครูยรรยงค์ ธรรมสาร โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินและให้ข้อเสนอแนะ ในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ นายคมสันต์ ชุมอภัย ผู้อำนวยการโรงเรียนภูเวียงวิทยาคม นายวสันต์ ลาจันติก ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่กรุณาอนุเคราะห์สถานที่ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณคณะครู และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม อำเภอภูเวียงวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยเป็นอย่างดีและขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ทุกคน ที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณครูอาจารย์ บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนดีมีคุณธรรม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว

พรพจน์ นฤมล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	10
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	15
การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	22
ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	45
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
ความฉลาดทางอารมณ์.....	54

ความพึงพอใจ.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
งานวิจัยในประเทศ.....	64
งานวิจัยต่างประเทศ.....	70
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ.....	73
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ.....	94
ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ.....	99
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	106
สรุปผล.....	107
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	119
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	146
ภาคผนวก ค คະแนงกิจกรรมระหว่างเรียน.....	159
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	170
ประวัติผู้เขียน.....	181

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102).....	16
ตาราง 2 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	20
ตาราง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ.....	75
ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดี่ยว กรณีตัวอย่าง (One Shot Case Study).....	80
ตาราง 5 การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนของข้อสอบ	81
ตาราง 6 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่ต้องการ.....	84
ตาราง 7 ผลการประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ โดย ผู้เชี่ยวชาญ.....	97
ตาราง 8 สรุปประสิทธิภาพของ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ	99
ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณา การ เรื่อง ธรรมชาติ	100
ตาราง 10 ผลการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ด้วยแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับ ประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต	100
ตาราง 11 สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน.....	101
ตาราง 12 ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณา การ เรื่อง ธรรมชาติ	104
ตาราง 13 ผลการประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ	147
ตาราง 14 ผลการประเมินความสอดคล้องข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ เรื่อง ธรรมชาติ.....	148
ตาราง 15 อำนาจจำแนก (B) ค่าความยาก (P) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ	150

ตาราง 16 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิตด้านการวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ฉบับประยุกต์โดยผู้เชี่ยวชาญ..... 152

ตาราง 17 อำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับประยุกต์..... 154

ตาราง 18 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิตด้านการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของแบบสังเกตพฤติกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ..... 155

ตาราง 19 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสัมภาษณ์กับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ..... 156

ตาราง 20 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความพึงพอใจของแบบวัดความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ 157

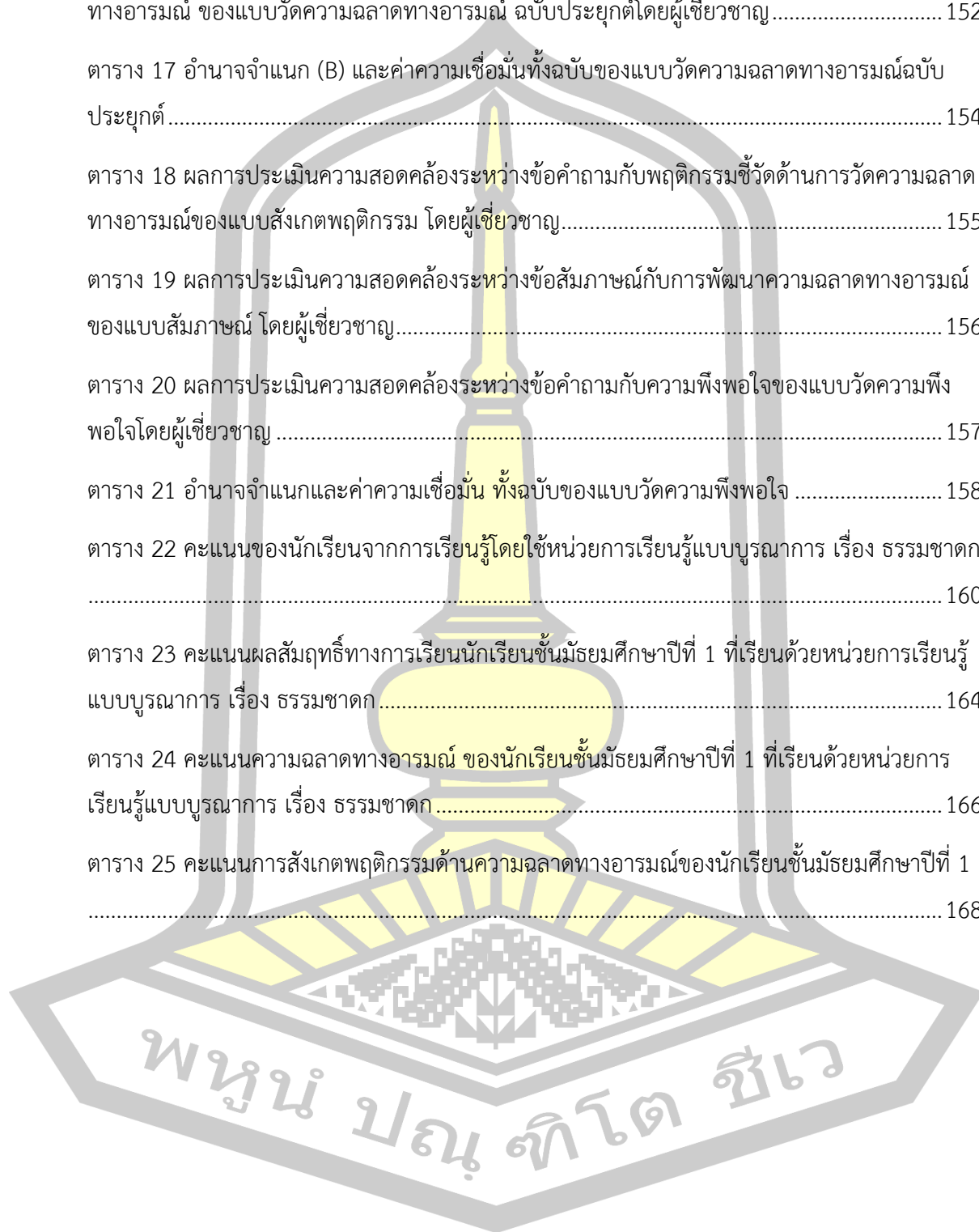
ตาราง 21 อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบวัดความพึงพอใจ 158

ตาราง 22 คะแนนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ 160

ตาราง 23 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ..... 164

ตาราง 24 คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ..... 166

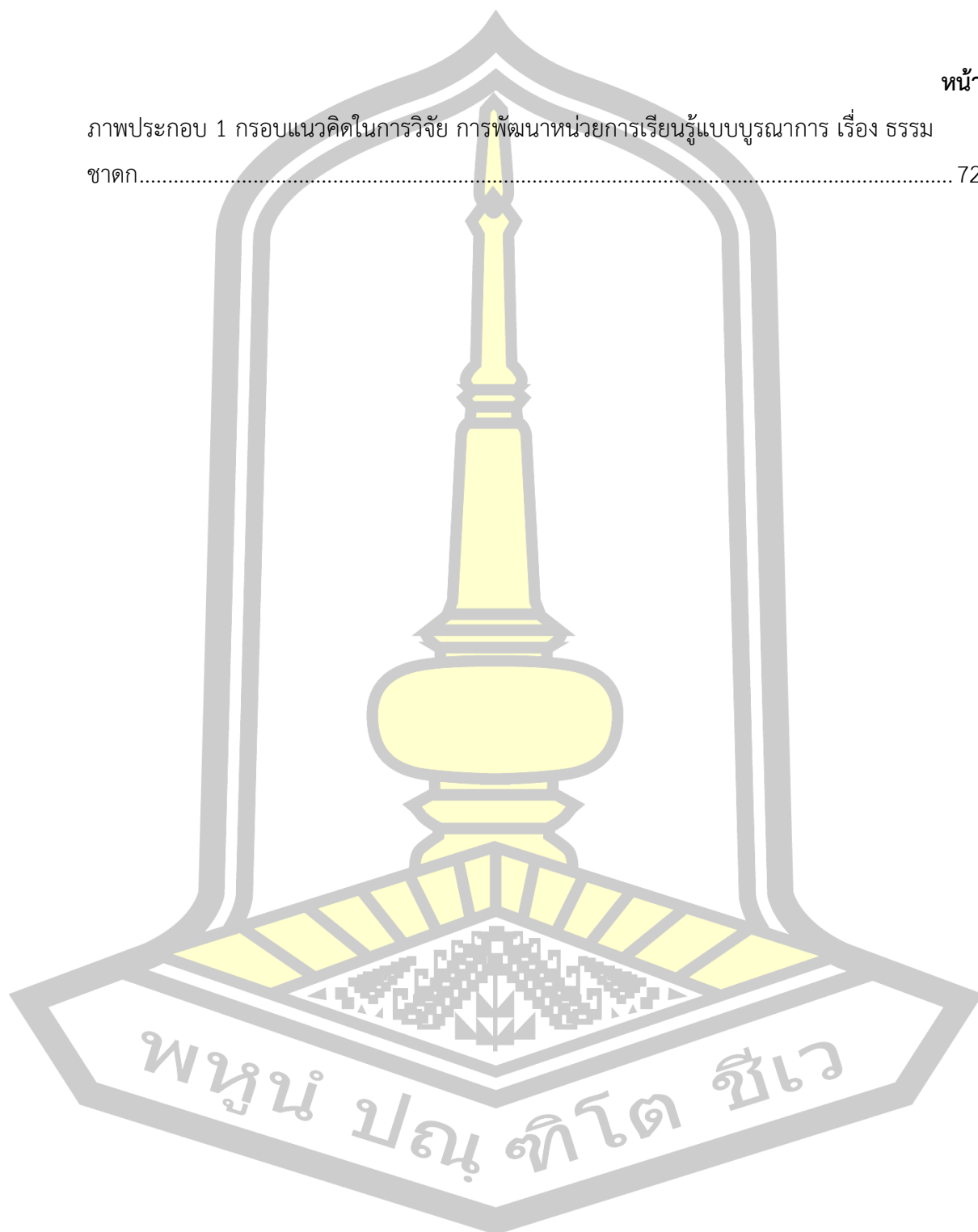
ตาราง 25 คะแนนการสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 168

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรม
ชาดก..... 72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีความรู้ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความรู้ ทักษะ มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาหรือในโรงเรียนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง แม้ว่าวิชาพระพุทธศาสนาได้ปรากฏอยู่ในเนื้อหาสาระหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมานับร้อยปี เพื่อให้ปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักเรียน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังประสบความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพราะวิธีสอนส่วนใหญ่มุ่งสอนเนื้อหาสาระตามแบบเรียนมากกว่าการสอนให้รู้ถึงแก่นของพระพุทธศาสนา นักเรียนไม่สามารถจดจำเนื้อหาสาระได้ทั้งหมด ขาดการคิดวิเคราะห์ และไม่สามารถนำหลักธรรมไปสู่การปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ได้แก่ ความไม่เข้าใจเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้เรียนทัศนคติของนักเรียนที่ไม่สนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร จากสถานการณ์ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญหนึ่งที่ทุกฝ่ายควรหันมาปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาหรือการสอนเสริมศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้เป็นคนดีในรูปแบบอื่นและร่วมกันหาทางออกของปัญหาดังกล่าวข้างต้น (กมลลาศ ภูวนาธิพงศ์, 2558)

ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมทะเลาะวิวาท จากการศึกษาพบว่า ความรุนแรงส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยวัยรุ่นชาย ซึ่งมีสาเหตุมาจาก การมีพฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว และการควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้ นำมาซึ่งปัญหาการทะเลาะวิวาทส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บและทุพพลภาพ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาทางจิตและสังคมอื่นตามมาอีกมากมาย ซึ่งโรงเรียนและสถานศึกษาสามารถป้องกันได้โดยการเน้นทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ วิธีการจัดการความโกรธ การแก้ไขปัญหา

และการจัดการความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับพฤติกรรมและอารมณ์ และปลูกฝังและวางรากฐานทางคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ช่วยให้อายุรุ่นมีพฤติกรรมเชิงบวกมีสติ การเสริมทักษะชีวิต จัดให้มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ให้เด็กวัยรุ่นได้แสดงถึงศักยภาพของตนเอง (เกียรติภูมิ วงศ์รจิต, 2562)

หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การรวมเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ความคิดรวบยอดหรือทักษะในการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นสิ่งเดียวกัน โดยการตั้งเป็นหัวข้อเรื่องขึ้นใหม่และมีหัวข้อย่อยตามเนื้อหาสาระที่สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้ อีกทั้งสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของสังคมอย่างสมดุล มีความหมายแก่ผู้เรียน และให้โอกาสผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาที่หลากหลาย และตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ ที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาในด้านคุณลักษณะความดีงาม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความรู้และความคิดที่ดี อีกทั้งผู้เรียนจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสาระและสามารถนำความรู้จากการเรียนรู้ในส่วนหนึ่งไปช่วยทำให้การเรียนรู้ในส่วนอื่น ๆ ดีขึ้นด้วย (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ , 2548) แนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวพุทธ กล่าวคือ เป็นการศึกษาเพื่อรู้ความจริงของธรรมชาติ และพัฒนาคนบนพื้นฐานธรรมชาติโดยยึดถือทางสายกลาง คือ ความพอดีที่จะให้ถึงจุดหมาย และตรงกับความจริงไม่ให้สุดโต่ง เอียงสุด ซึ่งจะพลาดจากตัวความจริงที่เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา สามารถสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาตามแนวพุทธเป็นการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นคนดี ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งซึ่งมีจุดเน้นสำคัญ คือ การพัฒนานักเรียนให้สามารถกิน อยู่ ตู พึ่ง เป็นโดยใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตร เพื่อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนาของนักเรียนดังกล่าวจะผ่านระบบไตรสิกขาที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติ ทั้งศีล สมาธิ และปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่แยกคล้าย (โยนิโสมนสิการ) ให้กับนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2552)

จากการศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยงานวิชาการ โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม (2562) และจากการประชุมและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ของคุณครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จรรยา และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของนักเรียนมีแนวโน้มต่ำลงในทุกปีการศึกษา โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ 1) กระบวนการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่เน้นการบรรยาย ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่สนใจในการเรียน 2) เนื้อหาวิชาเรียนที่มากเกินไป ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วน 3) นักเรียนขาดความตระหนักและไม่ให้ความสำคัญต่อวิชาเรียน เนื่องจากมองว่า วิชาพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่พระสงฆ์เท่านั้นที่ควรศึกษา นอกจากนี้ รายงานปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนโรงเรียนกุเวียงวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยงานวิชาการนักเรียน โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม (2562) พบว่ามีปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ครั้ง ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการหยอกล้อกลั่นแกล้งกันจนไม่สามารถควบคุมหรือจัดการอารมณ์ตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีภาวะความเครียดเพิ่มขึ้นในทุกปีการศึกษา เนื่องจากการที่นักเรียนมีภาระงานจากการเรียนมากเกินไป การไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่โรงเรียนใหม่ การเรียนไม่ทันเพื่อน และไม่เข้าใจเนื้อหาในบางรายวิชา ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียนรู้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงสนใจที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค เพื่อผสมผสานเนื้อหา ของสาระศาสนา ศิลธรรม จรรยา กับสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต และบูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีความสนุกสนานในการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาตนให้เป็นเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม และเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศสืบต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วย หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.3 ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วย หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา และความสนใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้สนใจนำไปใช้เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบ บูรณาการให้เหมาะกับบริบท สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม จาก 11 ห้องเรียน จำนวน 425 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น คือ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความฉลาดทางอารมณ์

2.2.3 ความพึงพอใจ

3. เนื้อหาการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.1	ชาดก เรื่อง โคจอมพลัง (โคนนทิวสาลชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.2	ชาดก เรื่อง มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.3	ชาดก เรื่อง หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.4	ชาดก เรื่อง ลิงกับยักษ์น้ำ (นพพานชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.5	ชาดก เรื่อง นกคุ่มโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.6	ชาดก เรื่อง นกหัวต้อ (สกุณชาดก)	จำนวน 2 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2562 ถึงเดือน สิงหาคม 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการสร้างชุดสาระความรู้ที่มีความมีความสัมพันธ์กันแล้วเชื่อมโยง ผสมผสาน กำหนดเป็นเรื่องใหม่ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้องค์รวมของเนื้อหา เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมเจตคติที่ดี เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 1) กรอบแนวคิด 2) จุดมุ่งหมาย 3) สาระการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1-การสร้างและหาคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ นิทานชาดก การเป็นพลเมืองที่ดี และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา โดยการสัมภาษณ์จากผู้รู้ และศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยในขั้นต่อไป

1.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การกำหนดองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบไปด้วย

1.2.1 กรอบแนวคิด หมายถึง การแสดงแนวคิดของผู้สอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้ 2) ชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) ระดับชั้น 5) ผังมโนทัศน์ และ 6) หลักการ

1.2.2 จุดมุ่งหมาย หมายถึง ผลที่ประสงค์ให้บรรลุ หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.2.3 สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ เนื้อหา สาระสำคัญ หรือความคิดรวบยอดที่นำมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.2.4 วิธีการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการ หรือการจัดประสบการณ์ที่ครูนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบบทบาทสมมุติบูรณาการกับวิธีการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

1.2.5 วิธีการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการหาค่าต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลข เพื่อใช้แทนคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วตัดสินคุณค่าที่ได้ อย่างมีกฎเกณฑ์ และมีคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี

1.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับผู้เรียนว่า เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ หรือ เจตคติ ไต่บ้าง โดยใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระศาสนา ศิลปกรรม จรรยา และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เป็นตัวกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.4 กำหนดเรื่องสู่การบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงเนื้อหา สาระ องค์ความรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยบูรณาการเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นิทานชาดก การเป็นพลเมืองดี และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา

1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง ธรรมชาดก

1.6 ตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง การพิจารณาหาความเหมาะสมเชิงเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประเมินด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 การจัดการเรียนรู้ คือ วิธีการ หรือการจัดประสบการณ์ที่ครูนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ โดยเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ สำหรับหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ได้บูรณาการการเรียนรู้แบบบทบาทสมมุติ ร่วมกับการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ชั่วโมงที่ 1 การแสดงบทบาทสมมุติ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ 1.1) ขั้นเตรียมการสอน 1.2) ขั้นถ่ายทำหนังสือ 1.3) ขั้นวิเคราะห์ผลการแสดง 1.4) อภิปรายผล และ 1.5) ขั้นแบ่งปันผลงาน

ชั่วโมงที่ 2 การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ 2.1) ขั้นนำ 2.2) ขั้นสอน 2.3) ขั้นสรุป และ 2.4) ประเมินผล

2.2 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการหาค่าต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลข เพื่อใช้แทนคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วตัดสินคุณค่าที่ได้ อย่างมีกฎเกณฑ์ และมีคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี โดยการวัดด้านความรู้ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะ จากการประเมินผลงานนักเรียน และด้านจิตพิสัย จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และแบบวัดความพึงพอใจ

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์เพื่อสะท้อนให้เห็น พัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ และได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80/80 เนื่องจากเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ค่อนข้างง่ายและเป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากนักวิจัยทั่วไป โดยพิจารณาจาก

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) หมายถึง ร้อยละของคะแนนนักเรียนระหว่าง การเรียนตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ซึ่งได้มาจาก การทดสอบย่อย ผลงานนักเรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 80

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คือ ร้อยละของคะแนนนักเรียนหลังการเรียน ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ คือ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละ 80

3. ผลสัมฤทธิ์การเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนและประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและแสดงอารมณ์ของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งปฏิบัติต่อบุคคลรอบข้างอย่างเหมาะสมสามารถจัดการความเครียดของตนได้ ส่งผลให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยวัดได้จาก 1) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับประยุกต์ของกรมสุขภาพจิต ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 30 ข้อ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ 3) แบบสัมภาษณ์ความฉลาดทางอารมณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ประเด็นคำถาม

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความชื่นชอบ และประทับใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง ธรรมชาติ โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
4. ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
6. ความฉลาดทางอารมณ์
7. ความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและจัดการเรียนรู้

1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและ บริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจอย่าง เพียงพอ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของ มนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิด จากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมา ของชาติไทย วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมายความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์พื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระภูมิศาสตร์ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ในด้าน สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยแบ่งออกเป็น 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือก สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิตในสังคม มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ปฏิบัติตนเป็นคนดีในสังคม และเป็นผู้ที่มีความสุขในการดำเนินชีวิต

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา วิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม, 2561)

1. เป้าหมาย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

1.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้แบ่งเนื้อการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ในหนึ่งปีการศึกษาออกเป็น 2 ภาคเรียน คือ ภาคเรียนที่ 1 จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส21101) ในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ และสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ และภาคเรียนที่ 2 จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
<p>สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <p>ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญศาสนา หลักธรรม ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข</p>	<p>ม.1/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทย</p> <p>ม.1/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตนและครอบครัว</p> <p>ม.1/3 วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญ ทุกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>ม.1/5 อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเอง และครอบครัว</p> <p>ม.1/6 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้และ การดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือ วิธีคิด แบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ – โทษ และทางออก หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ</p> <p>ม.1/7 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด</p> <p>ม.1/8 วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา ที่ตนนับถือ ในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข</p> <p>ม.1/9 วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษา เรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญศาสนา หลักธรรม ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	ม.1/10 ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆได้ อย่างเหมาะสม ม.1/11 วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์ และนำเสนอแนวทางการปฏิบัติ ของตนเอง
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ	ม.1/1 บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ม.1/2 อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างใน การประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ สาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ม.1/3 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตาม หลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ม.1/4 จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง ม.1/5 อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตนในวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง
ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม ที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข	ม.1/1 ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติ ม.1/3 อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัย ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจ ผิดต่อกัน ม.1/4 แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น

ตาราง 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
ส 2.2 เข้าใจระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และอำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	ม1/1 อธิบายหลักการ เจตนารมณ์โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป ม.1/2 วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลของอำนาจอภิไทย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ม.1/3 ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

3. คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

วิชาสังคมศึกษา 2 (ส 21102) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ การสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว
 พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา ประวัติพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถปิณฑิกะ
 นางวิสาขา พระเจ้าอโศกมหาราช พระโสณและพระอุตตระ บุคคลที่เป็นแบบอย่างด้าน
 ศาสนสัมพันธ์ ชาตกในเรื่อง อัมพชาดก ติตติรชาดก ประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและ
 ข้อคิดจากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ความจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้ศาสนา
 อื่น ๆ ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม วิเคราะห์และปฏิบัติตนตาม
 หลักพุทธคุณ 9 อริยสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ในเรื่อง ชั้น 5 (ธาตุ 4) สมุทัย (ธรรมที่ควรละ)
 ในเรื่องหลักกรรม อบายมุข 6 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) ในเรื่อง สุข 2 (กายิก-เจตสิก) คิหิสุข มรรค
 (ธรรมที่ควรเจริญ) ในเรื่อง ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 โภคส 3 มงคล 38 (ไม่คบคนพาล
 คบบัณฑิต บูชาผู้ควรบูชา) พุทธศาสนสุภาษิต ในเรื่อง ยัม เว เสวติ ตาทีโส (คบคนเช่นใดย่อมเป็น
 เช่นนั้น) อดตนา โจทยุตตานิ (จงเตือนตนด้วยตน) นิสมม กรณิ เสยโย (ใคร่ควรรู้จักก่อนจึงทำดีกว่า)

ทวารวสา ฆราวา ทุกษา (เรือนที่ครองไม่ดีนำทุกข์มาให้) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมและนำไปพัฒนา
 แก้ปัญหาของตนและครอบครัวในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่
 ร่วมกันได้อย่างสันติสุข การพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
 (วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก) สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต
 และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ วิเคราะห์และปฏิบัติตนเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ต่อ
 ศาสนสถาน วิธีชีวิตของพระภิกษุ บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนอย่าง
 เหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ การจัดโต๊ะหมู่บูชา การจุดธูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา
 ปฏิบัติตนในศาสนพิธีและพิธีกรรมในเรื่องคำอาราธนาต่าง ๆ ประวัติ ความสำคัญ และการปฏิบัติตน
 ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ศึกษา วิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและ
 ประเทศชาติ เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น หลักการ เจตนารมณ์โครงสร้างและสาระสำคัญของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันโดยสังเขป บทบาทการถ่วงดุลของอำนาจอธิปไตย
 จากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรม
 ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่
 ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ปฏิบัติตาม
 กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายการศึกษา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมาย
 รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการทางสังคม กระบวนการ
 ปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำไปพัฒนาแก้ปัญหา
 ของตนเองและครอบครัว รักษาสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ
 และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/4	ม.1/5
	ม.1/6	ม.1/7	ม.1/8	ม.1/9	ม.1/10 ม.1/11
ส 1.2	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/4	ม.1/5
ส 2.1	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/4	
ส 2.2	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/3		

รวม 23 ตัวชี้วัด

4. โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดทำคำอธิบาย
รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 ชั่วโมง ตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่	หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ช.ม.)
1	สังคมไทย เมืองแห่งพุทธะ	ส 1.1 ม.1/1 ส 1.1 ม.1/2	พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทย เป็น สถาบันหลักของสังคมไทย และมีผลต่อสภาพแวดล้อม ในสังคมไทยรวมทั้งหลักการพัฒนาตน และครอบครัว ของคนไทย	4
2	พุทธประวัติ	ส 1.1 ม.1/3	การศึกษาพุทธประวัติให้ได้ข้อคิดสำคัญเกี่ยวกับ การประพฤตินและคุณธรรม สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต	4
3	ธรรมชาตค	ส 1.1 ม.1/4 ส 1.1 ม.1/5 ส 1.1 ม.1/6 ส 2.1 ม.1/2	การวิเคราะห์นิทานชาตค พุทธศาสนสุภาษิตแบบ โยนิโสมนสิการ เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ ข้อคิด และ นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาตนเองเป็น พลเมืองที่ดีของประเทศ	12
4	หน้าที่ชาวพุทธ	ส 1.2 ม.1/1 ส 1.2 ม.1/2 ส 1.2 ม.1/3	ชาวพุทธควรบำเพ็ญประโยชน์ต่อพุทธศาสนสถาน ปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์และบุคคล ตามหลัก พระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม	4
5	วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา า	ส 1.2 ม.1/4 ส 1.2 ม.1/5	ชาวพุทธทุกคนต้อง เข้าร่วม และปฏิบัติตนในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนาให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการน้อม รำลึกถึงพระพุทธเจ้า	5
			สอบกลางภาค	1
6	การบริหารจิต และการเจริญ ปัญญา	ส 1.1 ม.1/6 ส 1.1 ม.1/7	การบริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยหลักอานาปาน สติ เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาจิตใจ ความฉลาด ทางอารมณ์ ทำให้จิตใจสงบ	5

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	หน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ช.ม.)
7	ศาสนสัมพันธ์	ส 1.1 ม.1/8 ส 1.1 ม.1/9 ส 1.1 ม.1/10 ส 1.1 ม.1/11	การเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ และบุคคล ด้านศาสนสัมพันธ์ ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันได้ อย่างสันติสุข	6
8	เยาวชนดี	ส 2.1 ม.1/2 ส 2.1 ม.1/4	เยาวชนที่ดีต้องรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและ ผู้อื่น ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งจะ ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข	4
9	วิถี ประชาธิปไตย	ส 2.2 ม.1/1 ส 2.2 ม.1/2 ส 2.2 ม.1/3	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติ สำคัญเกี่ยวกับหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญและการใช้อำนาจอธิปไตย ชาวไทยทุก คนต้องปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	6
10	รัฐกิจพิพัตช์ สิทธิ	ส 2.1 ม.1/1	กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลมีบทบัญญัติ สำคัญที่ทำให้บุคคลเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติต่อกันอย่างเหมาะสม ส่งผลดีต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิต	4
11	วิถีชนคน อาเซียน	ส 2.1 ม.1/3	การรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน เราจึงควรทำ ความเข้าใจกับความเหมือนและความแตกต่างทาง วัฒนธรรมของประเทศสมาชิก รวมทั้งส่งเสริม ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมเพื่อลดความขัดแย้งใน ภูมิภาค	4
	สอบปลายภาค	1		
	รวม	60		

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติคน มาดำเนินการ
พัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยจัดเนื้อหาแบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วยสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จรรยา และสาระที่ 2

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่าง การแสดงบทบาทสมมติ กับแบบโยนิโสมนสิการ และการพัฒนาผลงานนักเรียนด้วยการบูรณาการ ระหว่างการเล่านิทานชาดกกับการทำหนังสือ รวมทั้งการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลัก ไตรสิกขา

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1. ความหมายของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ว่าเป็น การจำแนกเนื้อหาความรู้ของแต่ละสาระหรือรายวิชาออกเป็นเรื่อง ๆ จนเกิดเป็นความรู้ที่ครบวงจร นพเก้า ณ พัทลุง (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หน่วยการเรียนรู้ (Learning Unit) หมายถึง แผนในการจัดการเรียนรู้ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย โดยใช้ระยะเวลาที่ใช้ สอนนาน เช่น หนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งเดือน

กรมวิชาการ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หน่วยการเรียนรู้ หมายถึง สาระการเรียนรู้ ที่จัดเป็นชุดหรือเป็นหมู่หรือเป็นกลุ่มในลักษณะสัมพันธ์เชื่อมโยง หรือบูรณาการเพื่อสะดวก ในการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงความหมายของหน่วยการเรียนรู้ว่า หมายถึง หน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย และขั้นตอนที่สำคัญ ที่สุดของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาก็คือการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการนำมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดไปสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนำสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมา สัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกันและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่ เป็นองค์รวมและสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วัฒนา ระงับทุกข์ (2545) ได้อธิบายเกี่ยวกับการบูรณาการว่าเป็นการนำศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเกี่ยวข้องกันมาผสมผสานกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดการเรียน การสอน การเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าความรู้แต่ละรายวิชา เน้นที่การสร้างความรู้มากกว่าการให้เนื้อหา ความสำคัญในการบูรณาการมี 3 ประการ คือ การบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ การบูรณาการระหว่างพัฒนาการด้านความรู้ และทางด้านจิตใจ และการบูรณาการระหว่างความรู้และการปฏิบัติ

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2548) กล่าวว่า หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง การรวม เนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน ความคิดรวบยอด

หรือทักษะในการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นสิ่งเดียวกัน โดยการตั้งเป็นหัวข้อเรื่องขึ้นใหม่ และมีหัวข้อย่อยตามเนื้อหาสาระที่สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้ อีกทั้งสอดคล้องกับบริบท การเรียนรู้ของสังคมอย่างสมดุล มีความหมายแก่ผู้เรียน และให้โอกาสผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเองให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดชุดสาระความรู้ที่มีความมีความสัมพันธ์กันแล้วเชื่อมโยง ผสมผสาน กำหนดเป็นเรื่องใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้องค์รวมของเนื้อหา เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมเจตคติที่ดี เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. รูปแบบของการบูรณาการ

โฟกัสตี้ (Fogarty, 1992) ได้จำแนกการบูรณาการ ออกเป็น 3 รูปแบบหลัก 10 รูปแบบย่อย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การบูรณาการภายในรายวิชา

1.1 Fragmented เป็นการบูรณาการแบบแยกรายวิชาต่าง ๆ แยกออกจากกัน
1.2 connected เป็นการบูรณาการภายในวิชา ซึ่งหัวข้อหนึ่งเชื่อมโยงไปยังหัวข้อหนึ่ง ความคิดรวบยอดหนึ่งไปยังอีกความคิดรวบยอดหนึ่ง เช่น เรียนเรื่องบวกเชื่อมโยงไป การคูณ

1.3 Nested เป็นการบูรณาการระหว่างทักษะต่าง ๆ ภายในวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น เชื่อมโยงทักษะทางสังคม ทักษะการจัดระบบข้อมูล และทักษะการคิด ในการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. การบูรณาการระหว่างรายวิชา

2.1 Sequenced เป็นการบูรณาการระหว่างรายวิชา ซึ่งแต่ละวิชาต้องเรียงลำดับหัวข้อให้มีความสอดคล้องกัน แต่ผู้สอนยังสอนในรายวิชาของตน เช่น ในขณะที่สอนเรื่อง คำกริยาในภาษาไทย ในวิชาภาษาอังกฤษก็สอนเรื่อง Verb

2.2 Shared เป็นการบูรณาการโดยหาจุดร่วมระหว่างสองรายวิชา เช่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีจุดร่วมคล้ายกันในเรื่อง ประเภทคำ (Part of speech) จากนั้นก็วางแผนและจัดการสอนร่วมกัน

2.3 Webbed เป็นการบูรณาการโดยการกำหนดประเด็น (Theme) ก่อนแล้ว ผู้สอนแต่ละวิชาต้องวางแผนให้สอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว เช่น กำหนดประเด็นวันแม่ ผู้สอนวิชาภาษาไทยก็กำหนดให้ผู้เรียนเขียนเรียงความเรื่องแม่ วิชาศิลปะก็ให้ผู้เรียนวาดภาพแม่ของฉัน ฯลฯ

2.4 Threaded เป็นการบูรณาการทักษะใดทักษะหนึ่งมาเชื่อมโยงกับรายวิชาต่าง ๆ เช่น ผู้สอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ตั้งจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียน

2.5 Intergrated เป็นการบูรณาการที่มีลักษณะคล้ายแบบ Shared แต่เป็นการหาจุดร่วมของรายวิชาต่าง ๆ ก่อนแล้วมาตั้งประเด็นที่หลัง ซึ่งตรงข้ามกับแบบ Webbed ที่มีการตั้งประเด็นก่อน และนำรายวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกัน

3. การบูรณาการภายในตัวผู้เรียน

3.1 Immersed เป็นการบูรณาการความรู้ภายในตัวผู้เรียนเอง เช่น การทำโครงการปลูกพืช ซึ่งผู้เรียนต้องใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ในการนับเมล็ดพันธุ์ ใช้ความรู้ภาษาไทยในการจดบันทึก ฯลฯ

3.2 Network มีลักษณะคล้ายกับ Immersed แต่มีได้มาจากผู้เรียนเพียงคนเดียว ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ ด้วย

กรมวิชาการ (2548) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้งการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการสาระต่าง ๆ ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถบูรณาการสาระทั้ง 5 เข้าด้วยกัน โดยใน 1 หน่วยการเรียนรู้ การเรียนรู้ประกอบไปด้วยทุกสาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

2 การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการสาระการเรียนรู้หลาย ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกันใน 1 หน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยการเรียนรู้วิถีไทย ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย การละเล่นไทย อาหารไทย การแต่งกายแบบไทย อาจประกอบไปด้วย 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แต่หากให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบแผ่นพับหรือป้ายนิเทศเป็นภาษาอังกฤษ ก็จะมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วย เป็นต้น

ทิศนา แคมมณี (2554) กล่าวว่ารูปแบบการบูรณาการมี 2 ประเภท

1. บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาวิชา ด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็นปัญหา หัวข้อ หรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง เนื้อหาด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งหมายศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็น ปัญหาหัวข้อหรือประสบการณ์เรื่องใด เรื่องหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งและชัดเจนใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิตยิ่งขึ้น

ดวงเดือน อ่อนน่วม และทศนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษา ได้แบ่งประเภทของการบูรณาการ ดังนี้

1. หลักสูตรบูรณาการ (Curriculum Integration) หมายถึง หลักสูตรที่มีการผสมผสานสาระตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสองวิชาขึ้นไป หรือผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อ (Theme) เดียวกันอย่างสมดุล เป็นการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง หัวเรื่องเป็นจุดรวมหรือจุดกลางของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้มาจากสาขาต่างๆ ในวิชาเดียวกันหรือได้มาจากหลากหลายศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง การแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องนิยมใช้เว็บ (Web) หลักสูตรบูรณาการต้องจัดทำก่อนการเรียนการสอน ในการบูรณาการเนื้อหาสาระอาจทำได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary Integration) เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระต่าง ๆ ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อ มโนทัศน์ หรือปัญหาเดียวกัน ผลการบูรณาการภายใต้หัวข้อจะได้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือแบบไม่ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Interdisciplinary Integration หรือ Across Curriculum) เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระระหว่างวิชา หรือระหว่างศาสตร์ หรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระขึ้นไป ภายใต้หัวข้อ มโนทัศน์ หรือปัญหาเดียวกัน ผลการบูรณาการภายใต้หัวข้อจะได้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการข้ามวิชา/ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้/ข้ามศาสตร์

2. การบูรณาการเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เข้าในการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ให้สื่อการเรียนการสอนแบบสื่อประสม ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างสัมพันธ์กันให้มากที่สุด

3. การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ในอดีตครูมักเป็นผู้บอก หรือให้ความรู้แก่นักเรียนโดยตรง นักเรียนเป็นฝ่ายรับสิ่งที่ครูหยิบยื่นให้ แล้วแต่ความสามารถของนักเรียนว่าใครจะตักตวงได้เท่าไร และจะเหลือเก็บไว้ได้เท่าไร แต่ปัจจุบันมีแนวความคิดเปลี่ยนไปจากการเน้นที่องค์ความรู้มาเป็นเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาวิธีการแสวงหาความรู้

และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่ต้องการ และกระบวนการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ตกตะกอนติดตัวนักเรียนไว้ใช้ตลอดไป เพราะสังคมสมัยใหม่มีสิ่งให้นักเรียนต้องเรียนรู้มากมาย มีปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ครูไม่สามารถตามไปสอนได้ทุกที่ หรือนักเรียนไม่สามารถถามครูได้ทุกเรื่อง นักเรียนจึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนอยู่ในใจ แต่สามารถยืดหยุ่นได้ เช่น ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ครูอาจจะแนะนำให้นักเรียนใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดในการให้ได้มาซึ่งความรู้ในเรื่องที่ต้องการ เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

4. การบูรณาการความรู้ความคิดกับคุณธรรม ในสภาพการจัดการเรียนการสอนตามความจริงเป็นส่วนใหญ่ จุดประสงค์มักเน้นไปที่ด้านพุทธิพิสัยมากกว่าจิตพิสัย บุคคลใดที่จะได้รับคำชมว่าเก่งต้องเด่นในด้านความรู้ ซึ่งเป็นค่านิยมมาแต่เดิม โดยหลักการแล้วควรให้ความสำคัญแก่ความรู้และคุณธรรมเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน โดยบูรณาการความรู้ ความคิดและคุณธรรมเข้าด้วยกัน อาจเป็นการสอนเนื้อหาสาระโดยวิธีการต่าง ๆ และใช้เทคนิคการสอดแทรกคุณธรรมเข้าไปโดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว จนกระทั่งเกิดการซึมซาบเป็นธรรมชาติ เช่น การสอนเรื่องสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพ ครูไม่ควรมุ่งสอนที่จะให้นักเรียนคิดแต่สิ่งที่ตนพึงจะได้รับ หรือพึงมีตามกฎหมาย แต่นักเรียนจะขาดคุณลักษณะในด้านคุณธรรม ดังนั้น ครูควรสอนสอดแทรกคุณธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือกัน ความเมตตากรุณา หรือการตรงต่อเวลาตามความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนจะได้เป็น “ผู้ที่มีความรู้ คู่คุณธรรม”

5. การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะเมื่อเวลาผ่านไปอาจลืมความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้กันได้ แต่ความรู้ที่เชื่อมโยงไปกับการปฏิบัติจะทำให้ความรู้ที่ติดตัวไปยาวนานไม่ลืมง่าย เช่น การเรียนรู้ เรื่อง พวงมาลัยและวิธีการร้อยพวงมาลัยแบบต่าง ๆ โอกาสในการใช้พวงมาลัยแต่ละแบบประกอบไปด้วย จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นไม่ลืมง่าย และขณะฝึกปฏิบัติ นักเรียนอาจพบปัญหาต่าง ๆ นักเรียนก็จะสามารถคิดและใช้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาได้อีกด้วย

6. การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับวิถีชีวิตของนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนความรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนปรารถนาให้เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน แต่ความรู้ที่นั้นไม่ควรเป็นสิ่งที่ ทำให้นักเรียนเกิดความแปลกแยกในชีวิตจริง เพราะจะทำให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่าไม่มีความหมายและไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ตัวนักเรียน ดังนั้นสิ่งที่ครูสอนหรือให้นักเรียนเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับชีวิตนักเรียน และเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือนักเรียนในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิต และคุณลักษณะของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและ

ความหมายของสิ่งที่เรียน อีกทั้งเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การสอนเรื่องอาหาร การป้องกันโรคติดต่อ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้เมื่อเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว ครูควรเชื่อมโยงให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตของเขา

สรุปได้ว่า การบูรณาการสาระการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1. การบูรณาการเนื้อหาสาระความรู้ และ 2. การบูรณาการสหวิทยาการ ในการบูรณาการจะต้องหลอมรวมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการบูรณาการสาระการเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยบูรณาการระหว่าง สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จรรยา กับสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเก่ง ดี มีสุข และมีคุณธรรม

3. องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้

ฉันทู ทอง (2551) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. กำหนดแนวคิดที่แสดงถึงความเชื่อของผู้สอน ซึ่งจะสะท้อนเป้าหมายของโรงเรียน ลักษณะของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยตั้งคำถามในลักษณะว่า “ผู้เรียนต้องเรียน เนื้อหานี้เพื่ออะไร”

2. เป้าหมาย เป็นการอธิบายผลที่คาดหวัง ของผู้เรียนเมื่อผ่านการจัดการเรียนรู้ ด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3. เนื้อหา เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง และต้องสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

4. กิจกรรม เป็นลักษณะของกิจกรรมเดียวที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

5. การประเมิน ต้องมีการประเมินด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

นพเก้า ฅ พัทลุง. (2551) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ไว้

5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดแนวคิด คือ การแสดงแนวคิดของผู้สอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ และเป้าหมายของชีวิต ผ่านการใช้คำถามเพื่อกำหนดแนวคิดในลักษณะ “ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหานี้เพราะอะไร”

2. เป้าหมาย คือ ความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาที่ทำกรจัดการเรียนรู้

3. เนื้อหา ต้องมีความสำคัญต่อสังคม สอดคล้องต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียนและต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรม ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ ข้อ ผ่านการจัดกิจกรรมเดียว

5. การประเมิน ต้องมีความหลากหลาย ทั้งการประเมินผลงาน และประเมิน กระบวนการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ หน่วยการเรียนรู้ไว้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ต้องสะท้อนให้เห็นถึงสาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด หรือ ประเด็นหลักในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ดังนั้นชื่อหน่วยการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

1.1 น่าสนใจ อาจเป็นประเด็นปัญหา ข้อคำถามหรือข้อโต้แย้งที่สำคัญ

1.2 สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน

1.3 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ที่นำมาจัดหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันและนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิด ความชำนาญ จึงสามารถอยู่ในหน่วยการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งหน่วยได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

2.1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ได้จากการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด รวมถึง สาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในหน่วยการเรียนรู้

2.2 สาระการเรียนรู้

นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลางและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

2.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นผลจากการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้อง กับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา

2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดเน้นเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากการนำมาตราฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5 ชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงาน/ภาระงาน ต้องสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนจากการใช้ความรู้และทักษะที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

2.6 การวัดและประเมินผล

ประกอบด้วยการวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลตลอดจนเกณฑ์การประเมินต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน หรือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้เรียน

2.7 กิจกรรมการเรียนรู้

เป็นการกำหนดเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน ภาระงาน เกิดทักษะและความสามารถตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน กระบวนการตามธรรมชาติวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้

2.8 เวลาเรียน/จำนวนชั่วโมงเรียน

เวลาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะต้องวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ปรากฏในหน่วยการเรียนรู้จากโครงสร้างรายวิชา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบไปด้วย

- 1) กรอบแนวคิด ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1.1) คู่มือการใช้ 1.2) ชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 1.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.4) ระดับชั้น 1.5) ผังมโนทัศน์ และ 1.6) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) สาระการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล

4. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กล่าวว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ 2 วิธี คือ

1. เลือกหัวเรื่องก่อนเลือกประเด็นหรือเลือกประเด็นก่อนเลือกหัวเรื่องแล้วจึงวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดประเด็น/หัวเรื่อง
1.2 วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับหัวเรื่อง

- 1.3 พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 1.3.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - 1.3.2 สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3.3 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.3.4 จัดเตรียมแหล่ง/สื่อการเรียนรู้
 - 1.3.5 จัดเตรียม/สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 1.4 ประเมินผลหน่วยการเรียนรู้
1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. วิเคราะห์และเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วจึงเลือกประเด็นหรือหัวเรื่อง โดยดำเนินการดังนี้

2.1 วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน

- 2.2 กำหนดประเด็น/หัวเรื่อง
2.3 พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 2.3.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - 2.3.2 สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 2.3.3 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.3.4 จัดเตรียมแหล่ง/สื่อการเรียนรู้
 - 2.3.5 จัดเตรียม/สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 2.4 ประเมินผลหน่วยการเรียนรู้
2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล (2548) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สามารถทำได้โดยการกำหนดแก่นสาระ/เรื่องหลักให้สอดคล้องกัน ทำได้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การเลือกแก่นสาระ/เรื่องหลักจากประเด็นแนวคิดหรือปัญหาแล้วนำหัวข้อเนื้อหาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์กันและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

วิธีที่ 2 การนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาสร้างเป็นทางเลือกแก่นสาระ/เรื่องหลักแล้วสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งตามวิธีนี้จะมีขั้นตอนการวางแผน 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 เลือกมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะนำมาบูรณาการกัน โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 จากจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เลือกมาให้ตั้งคำถามต่าง ๆ ที่เป็นคำถามให้คิดวิเคราะห์และสามารถนำไปสู่การเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 กำหนดผลงานของผู้เรียนให้ชัดเจน

ดวงเดือน อ่อนน่วม และทศนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า ขั้นตอนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้

1. ระดมสมองเกี่ยวกับหัวเรื่อง
2. ใช้กระบวนการ K – W – L เพื่อระบุพื้นฐานความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน

และนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วย โดยกระบวนการ K – W – L มีขั้นตอน ดังนี้

K – การสำรวจความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you Know about the topic?)

W – การสำรวจว่าผู้เรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you Want know about the topic?)

L – การสำรวจความรู้ในเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้มาแล้วบ้าง (What did you Learn about the topic?)

3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
4. ระบุคำถามสำคัญ
5. เขียนระบุเหตุผลของคำถาม
6. กำหนดผลการเรียนรู้ที่ต้องการ
7. ตั้งชื่อหัวเรื่อง
8. พิจารณาความต้องการพิเศษของนักเรียน
9. จัดหมวดหมู่ผลการเรียนรู้
10. คัดเลือกแหล่งเรียนรู้

11. สร้าง Web ให้เห็นตรงความสัมพันธ์ของหัวข้อต่างๆ
12. สร้างแผนการสอน กำหนดกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ วางแผนการสอน
13. วางแผนการประเมิน
14. วางโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
15. ดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

สรุปได้ว่า วิธีออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มี 2 วิธี คือ 1) กำหนดชื่อเรื่องก่อนวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และ 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ก่อนแล้วมากำหนดชื่อเรื่อง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกวิธีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบวิธีที่ 2 คือ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ก่อนแล้วมากำหนดชื่อเรื่อง ซึ่งจะทำให้เนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน และไม่ออกนอกกรอบจนเกินไป

5. ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

กรมวิชาการ (2548) ได้ระบุถึงขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กำหนดสาระการเรียนรู้
3. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและพิจารณาผลการเรียนที่คาดหวังสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้มากกว่า 1 หน่วยการเรียนรู้
4. พิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับมาตรฐานการเรียนรู้
5. ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
6. กำหนดเวลาเรียน
7. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยการเรียนรู้
8. ตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
9. จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยกำหนดเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจน เช่น ปัญหาความต้องการ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่หลักสูตรกำหนด ความรู้เรื่องการบูรณาการวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินตามสภาพจริง
2. วิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์หลักสูตรในแต่ละรายวิชาที่เกี่ยวข้อง แยกเป็นเนื้อหา กิจกรรมและจุดประสงค์

3. กำหนดเรื่องสู่บูรณาการ โดยกำหนดหัวเรื่องที่จะเรียน กำหนดเนื้อหากิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา นำมาหลอมรวมเป็นกรอบความรู้ แล้วจึงเขียนแผนการสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ต้องการ โดยใช้กิจกรรมเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้

4. ผลงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ จะเป็นการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละวิชา หรือกิจกรรม อาจเป็นนวัตกรรมประเภทวัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการก็ได้ ซึ่งรวมถึงสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ประกอบในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีความสุขและสนุกในการเรียน

5. นำไปสอนอย่างแยบยล โดยการนำแผนการสอนบูรณาการนั้นไปใช้สอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างผสมผสานกลมกลืนในทุกวิชา หรือหน่วยการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้จากการปฏิบัติจริง ได้ร่วมคิดร่วมทำกับเพื่อน ได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองและมุ่งเน้นการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ในชีวิตจริง

6. ประเมินผลเพื่อปรับปรุง เมื่อนำไปสอนแล้วจึงรวบรวมข้อมูล สรุปผลที่ได้รับว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการประเมินตามสภาพจริง และใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง พัฒนางานให้สมบูรณ์เพื่อไปใช้ในครั้งต่อ
 หน้าที่ ๓๓๓ (๒๕๕๑) ได้กล่าวถึง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไว้ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชา

2. ผู้สอนต้องศึกษาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และนำเสนอหัวข้อที่ตนเองสนใจ

4. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

5. นำหัวเรื่องมาสร้างเป็นแผนภาพความคิด (Mind Mapping)

6. ขยายแผนที่ความคิดเป็นหัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย

นพแก้ว ณ พัทลุง (๒๕๕๑) ได้ได้กล่าวว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นนั้นสามารถทำได้ใน ๒ ลักษณะ ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้เฉพาะจากรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียว

2. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1 บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

ซึ่งขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นแต่ละลักษณะนั้น มีประเด็น และรายละเอียดสำคัญที่เหมือนกันและแตกต่างกันไปบ้าง ดังนี้

1. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยย่อยของรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในหลักสูตรรายวิชาท้องถิ่นที่จัดทำแยกออกจากรายวิชาพื้นฐาน

2. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ผู้สอนทราบ จุดมุ่งหมายสำหรับผู้เรียนอย่างคร่าว ๆ ว่า เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ นั้นแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ หรือ ความสามารถอื่น ๆ ไต่บ้างตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 หน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่องภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ผู้สอนสามารถนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้จากรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ มาใช้หน่วยการเรียนรู้ได้เลย

2.2 หน่วยการเรียนรู้บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ผู้สอนสามารถนำผลการเรียนรู้จากรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่บูรณาการกันมาใช้หน่วยการเรียนรู้ได้ เช่นเดียวกัน

3. กำหนดสาระการเรียนรู้ เมื่อได้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว อาจกำหนดเป็นเนื้อหาหลักก่อน แล้วค่อยแยกประเด็นย่อยและกำหนดเวลาตามสัดส่วนของเนื้อหาสาระ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในกรอบเวลาของหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนด

4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาศัยแนวคิดในการจัดการเรียนรู้วิธีสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระเวลาในหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ซึ่งอาจจะใช้แนวคิดเดียวหรือผสมผสานกันก็ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งครูแต่ละคนที่สอนเนื้อหาเดียวกันอาจจะใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันได้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

5. กำหนดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุการเรียนรู้ที่คาดหวังของหน่วยการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด แน่นนอนที่สุดคือ ต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ทุกข้อ นอกจากนั้นยังครอบคลุมถึงวิธีการประเมินผลและเครื่องมือการประเมินผล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ อาจจะได้มาด้วยวิธีการได้วิธีการหนึ่งหรือหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน

6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบคล้ายกับหน่วยการเรียนรู้แต่มีรายละเอียดน้อยกว่า อาจจะเป็นแผนการเรียนรู้รายชั่วโมงหรือมากกว่า 1 ชั่วโมงก็ได้ ซึ่งทำได้ 2 ลักษณะ คือ

6.1 หน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่องภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในลักษณะนี้โดยปกติครูสอนเพียงคนเดียวตามตารางสอนที่กำหนดไว้

6.2 หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูแต่ละคนสอนวิชาของตนตามตารางสอนเดิม โดยให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดในช่วงเดียวกับวิชาอื่น ๆ ครูแต่ละวิชาวางแผน

การจัดการเรียนรู้ร่วมกันตามประเด็นที่กำหนด เช่น นำเวลาเรียนทั้งหมดของวิชาที่นำมาบูรณาการกัน มารวมกันและกำหนดเป็นฐานตามวิชาและให้ผู้เรียนศึกษาไปที่ละฐานจนครบหรือครูผู้สอนจากทุกรายวิชามาสอนพร้อมกัน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1.1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 1.2) กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 1.3) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 1.4) กำหนดเรื่องสู่การบูรณาการ 1.5) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหน่วยการเรียนรู้ และ 1.6) ตรวจสอบคุณภาพ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้ 2.1) การจัดการเรียนรู้ และ 2.2) การวัดและประเมินผล

6. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

6.1 ขั้นตอนของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำลี รักสุทธี และคณะ (2554) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ดังนี้

1 กำหนดเรื่องที่จะสอน โดยการศึกษาลักษณะและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นเรื่องหรือปัญหาหรือความคิดรวบยอดในการสอน

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาคู่มือของวิชาหลักและวิชารองที่นำมาบูรณาการและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อการวัดและประเมินผล

3. กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. วางแผนการสอนเป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการเขียนแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป คือ

4.1 สาระสำคัญ

4.2 จุดประสงค์

4.3 เนื้อหา

4.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

4.5 การวัดและประเมินผล

5. ปฏิบัติการสอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดการกิจกรรม

การเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ ฯลฯ โดยมีการบันทึกจุดเด่น จุดด้อยไว้
สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน เป็นการนำผลที่ได้บันทึกรวบรวมไว้
ในขณะปฏิบัติการสอนมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอนแบบบูรณาการ
ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2553) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการ
มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดข้อหัวเรื่องที่จะสอน โดยศึกษาจากหลักสูตรและวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน
2. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยศึกษาวัตถุประสงค์หลักของวิชาหลัก
และวิชาการที่จะนำมาบูรณาการการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
3. กำหนดเนื้อหาสำหรับกิจกรรม การเรียนการสอนที่สอดคล้องและสนองต่อ
จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
4. กำหนดเนื้อหาย่อยสำหรับกิจกรรม เป็นการกำหนดรายละเอียดของ
กระบวนการการเรียนการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ
ดังนี้

- 4.1 สารสำคัญ
- 4.2 จุดประสงค์
- 4.3 เนื้อหา
- 4.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.5 สื่อการเรียนการสอน
- 4.6 การวัดและการประเมิน

5. ปฏิบัติการสอนตามแผนที่กำหนดไว้

6. ประเมินผล/ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการ มีดังนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะสอน โดยการศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์ความสำคัญของ
เนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นเรื่องหรือปัญหาหรือความคิดรวบยอดในการสอน
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลัก
และวิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สำหรับหัวข้อนั้น ๆ
เพื่อการวัดและประเมินผล

3. กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. วางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเขียนแผนการสอน/แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไปคือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2548) กล่าวว่า การนำหลักสูตรบูรณาการไปใช้ในชั้นเรียน ครูควรดำเนินการและคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1. กำหนดความคิดรวบยอด (Concepts) ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) และจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objectives) ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระควรช่วยกันคิดความคิดรวบยอด ผลการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อเรื่อง ทั้งในส่วนของตนรับผิดชอบ และในส่วนที่เชื่อมโยงและกว้างขวางมากขึ้น โดยกำหนดรวมทั้งหัวข้อเรื่องก่อนแล้วค่อยแยกย่อยไปตามรายแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนขึ้น

2. วางแผนจัดลำดับเนื้อหาสาระภายในหัวข้อเรื่อง ให้ครูผู้สอนวางแผนร่วมกันว่าจะจัดกิจกรรมบูรณาการกันอย่างไร เริ่มต้นจากครูคนใดต่อยอดครูคนใดวางแผน การเชื่อมโยงกัน แต่ถ้าเป็นครูประจำชั้นคนเดียวก็สามารถสอนบูรณาการกันไปเลยตามจำนวนชั่วโมงที่มีอยู่ไม่ต้องเปลี่ยนทีละชั่วโมงเหมือนครูสอนคนละชั่วโมง

3. ทักษะกระบวนการ (Process) สามารถนำมาใช้ในการบูรณาการได้ 2 แนว คือ แนวแรกใช้เป็นแกนในการบูรณาการ เช่น รูปแบบ Nested และ Threaded และแนวที่สองใช้บูรณาการร่วมในประเด็นย่อย หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ทักษะที่ควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการคาดคะเน ทักษะการค้นคว้า ทักษะการจัดการ และทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

4. การจัดประสบการณ์ ในการวางแผนจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียน ควรเน้นการจัดประสบการณ์การตรง เรียนรู้จากของจริง และควรเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ประสบการณ์ที่จัดให้นักเรียน อาจเป็นทั้งประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน และนอกโรงเรียน มิควรจำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จะใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

5. ทฤษฎีปัญหา ความสามารถทางสติปัญญาอันหลากหลายของคนเรา ซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ สามารถพัฒนาให้เก่งขึ้นได้ ด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ ครูควรนำความสามารถด้านต่างๆ เหล่านี้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการหลาย ๆ ด้าน

เข้าด้วยกันจะได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง คือ ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระและได้พัฒนาความสามารถ
หลาย ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน

6. การจัดกิจกรรมแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า นักเรียน
แต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลกันเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน และเป็นผลส่งผลให้ประสบ
ความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันไปด้วย เพราะแต่ละคนมีรูปแบบของการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน
บางคนชอบฟัง บางคนชอบดู บางคนชอบสัมผัส บางคนอาจชอบทุกอย่าง บางคนชอบทำงานเดี่ยว
บางคนชอบทำงานกลุ่ม ดังนั้นในการจัดกิจกรรมบูรณาการ จึงควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย
เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสนใจ ความถนัด
และความต้องการในการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในการสร้าง
ประสบการณ์เรียนรู้อย่างกว้างขวางและหลายมุมมอง

7. แหล่งเรียนรู้ การใช้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้หลายแหล่งและหลากหลายรูปแบบเป็น
ผลดีกับนักเรียนที่มีความสนใจ ระดับความสามารถ วิธีการเรียนรู้ และความต้องการที่แตกต่างกัน
ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการเลือก
แหล่งข้อมูลที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์
แก่ตน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบไปด้วย
1) กำหนดเรื่องที่จะสอน 2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) กำหนดเนื้อหาย่อย 4) วางแผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การปรับปรุงและพัฒนาการสอน

6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายบทบาทสมมติว่า เป็นวิธีที่ผู้สอนสร้าง
สถานการณ์และบทบาทสมมติจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น
เป็นผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการ
ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง
และรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสอน เป็นการเตรียมใน 2 หัวข้อ ได้แก่

1.1 เตรียมจุดประสงค์ของการแสดงบทบาทสมมติให้แน่ชัดและ
เฉพาะเจาะจงวาดต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอะไรจากการแสดง

1.2 เตรียมสถานการณ์สมมติเพื่อให้ผู้เรียนฟังโดยให้สอดคล้องกับอุปสงค์ที่
กำหนดไว้

2. ขั้นตอนดำเนินการสอน แบ่งย่อยได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ช้่นนำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 เลือกผู้แสดง เมื่อนักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ผู้สอนจะจัดตัวผู้แสดงในบทบาทต่าง ๆ

2.3 การเตรียมความพร้อมของผู้แสดง ผู้สอนควรช่วยให้กำลังใจเพื่อจัดความตื่นเต้นและความประหม่า

2.4 การจัดฉาก อาจจัดแบบง่าย ๆ คำนึงถึงความประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากร

2.5 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ในขณะที่ผู้แสดงเตรียมตัวผู้สอนควรได้ใช้เวลานั้นเตรียมผู้ชมโดยทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และอภิปราย

2.6 การแสดง เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้วจึงเริ่มแสดง ควรปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ ผู้สอนและผู้ชมไม่ควรเข้าไปขัดกลางคัน

2.7 การตัดทอนผู้สอนหรือผู้กำกับควรตัดบทหรือหยุดการแสดงเมื่อการแสดงผ่านไปเป็นเวลาพอสมควร ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเยอะเกินไปจะทำให้เสียเวลาและทำให้ผู้ชมเบื่อหน่าย

3. ช้่นวิเคราะห์และอธิบายผลการแสดง (ชั้นการประเมินผล) ช้่นนี้ถือเป็นชั้นที่สำคัญยิ่งในการสอนเพราะเป็นชั้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้สังเกตเห็นและนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง

4. ช้่นแสดงเพิ่มเติมหลังจากวิเคราะห์และอภิปรายผล การแสดงของแต่ละกลุ่มอาจจะเสนอแนวทางใหม่ ๆ การตัดสินใจครูจัดให้มีการแสดงเพิ่มเติมก็ได้ แต่ถ้าการแสดงเพิ่มเติมนี้ไม่จำเป็นครูสามารถข้ามไปถึงชั้นที่ 5 เลยก็ได้

5. ช้่นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังจากจบการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้ว ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษาแก่กัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปหรือได้แนวคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

ทิตานา แคมมณี (2554) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมุติไว้ว่า การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยผู้เรียน เกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนและนำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านความรู้

ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอสถานการณ์และบทบาทสมมติ ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาและบทบาทสมมติที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง และมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เลือกผู้แสดง ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันเลือกผู้แสดง หรือให้ผู้เรียนอาสาสมัครก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และ การวินิจฉัยของผู้สอน

ขั้นที่ 3 การจัดฉาก การจัดฉากนั้นจัดได้ตามความพร้อมและสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

ขั้นที่ 4 เรียนผู้สังเกตการณ์ก่อนการแสดง ผู้สอนจะต้องเตรียมผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรและปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ขั้นที่ 5 แสดง ผู้แสดงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวหรือเหตุการณ์ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามบทบาทที่ตนได้รับให้ดีที่สุด

ขั้นที่ 6 อภิปรายและการประเมินผล การอภิปรายผลส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย การอภิปรายจะเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ การแสดงออกของผู้แสดง และควรเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้แสดงความคิดเห็นด้วย

ขั้นที่ 7 แสดงเพิ่มเติม ควรจะมีการแสดงเพิ่มเติม หากผู้เรียน เสนอแนะทางออกอื่นนอกเหนือจากที่ได้แสดงไปแล้ว

ขั้นที่ 8 อธิบายและประเมินผลอีกครั้งหลังจากการแสดงเพิ่มเติม กลุ่มควรอภิปรายและประเมินผลเกี่ยวกับการแสดงครั้งใหม่ด้วย

ขั้นที่ 9 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มตนและหาข้อสรุปร่วม หรือการเรียนรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมของบุคคล

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552) อธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน สร้างสถานการณ์ และกำหนดบทบาท

2. ขั้นเริ่มบทเรียน ควรกระตุ้นความสนใจผู้เรียนให้คิดและอยากติดตามเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

2.1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน

2.2 การเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับในอดีต

2.3 เล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติที่เตรียมมาแล้วทั้งทำด้วยปัญหา

2.4 ชี้แจงให้เห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมแสดงและร่วมคิดปัญหา

2.5 ใช้คำถามนำซึ่งเป็นคำถามหลักที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดการคิด

3. **ขั้นเลือกผู้แสดง** การเลือกผู้แสดงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ควรให้โอกาสผู้เรียนอาสาแสดงบทบาทด้วยความเต็มใจ และควรให้เวลาในการเตรียมการแสดงและการฝึกซ้อมพอสมควร

4. **ขั้นกำหนดตัวผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม** ผู้สอนควรซ้อมความเข้าใจกับผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ว่า กิจกรรมบทบาทสมมติที่จัดขึ้นมิได้มุ่งนำเสนอเพื่อความสุขสนานความบันเทิง แต่จุดประสงค์ที่สำคัญมุ่งให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้แสดงและผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ ดังนั้น ผู้ชมควรสังเกตและมีแบบบันทึกการสังเกต เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล

5. **ขั้นแสดง** เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้วให้เริ่มการแสดงตามเวลาที่กำหนดผู้แสดงควรดูแลกำกับการแสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรให้ใช้เวลายาวมากเกินไป หรือแสดงออกนอกเรื่อง หรือวอกไปมาจนผู้ชมเกิดความรำคาญหรือสับสน จนไม่สามารถจับประเด็นตามที่ต้องการได้

6. **ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง** ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคที่จำเป็นคือ การสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้แสดงและการจดบันทึก ต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์จากข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปราย สะท้อนความคิดเห็นและสรุปประเด็นในการเรียนรู้

7. **ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป** เมื่อได้วิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดงแล้ว ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่มและจูงใจให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดกว้างขวางขึ้น โดยให้ข้อคิดว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือพบเห็นเป็นสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นฐานความเป็นจริงในวิถีชีวิตทั้งสิ้น แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดกรอบแนวคิดของเรื่อง สรุปประเด็นให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการแสดงที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยผู้เรียน เกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน ทำให้เรียนรู้ในการปรับพฤติกรรมของตนในสภาวะต่างๆ และหาทางแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการแสดง 2) ขั้นถ่ายทำหนังสือ 3) ขั้นวิเคราะห์และอธิบายผลการแสดง 4) ขั้นปรับปรุงแก้ไข 5) ขั้นสรุปผล

6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2547) ให้ความหมายของโยนิโสมนสิการ ไว้ว่า ความคิดถูกวิธีคิด อย่างมีระเบียบคิดหาเหตุผลสืบค้นถึงต้นเค้าสืบสาวให้ตลอดสายแยกแยะ

สิ่งทั้งหลายให้เห็นความจริงตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย โดยไม่เอาความรู้สึกด้วยตัณหาอุปาทานของตนเข้าจับได้ ซึ่งมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ ดังนี้

1. ขั้นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียนและบทเรียน

1.1 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม ได้แก่ เหมาะสมกับระดับของ
 1.1.1 1.2 1.3

1.1 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม ได้แก่ เหมาะสมกับระดับของ
 1.1.1 1.2 1.3

1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ครูเป็นกัลยาณมิตร

หมายถึง ครูทำตนให้เป็นที่เคารพรักของนักเรียน ครูเป็นกัลยาณมิตร โดยมีบุคลิกภาพที่ดี สะอาด
 แจ่มใส และสำรวม มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นใจในตนเอง

1.3 การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ

1.3.1 ใช้สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อเร้า
 ความสนใจ เช่น การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เสนอเอกสาร ภาพ กรณียปัญหา กรณียตัวอย่าง
 สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

1.3.2 จัดกิจกรรมชั้นนำที่สนุก น่าสนใจ

1.3.3 นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้ ความสามารถของตนและได้รับทราบ

ผลทันที

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน หรือหัวข้อเรื่องประเด็น
 สำคัญของบทเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2 ครูแนะนำแหล่งวิทยาการและแหล่งข้อมูล

2.3 ครูฝึกการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการโดยใช้ทักษะ
 ที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เช่น ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางสังคม

2.4 ครูจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด ลงมือค้นคว้า คิดวิเคราะห์และ
 สรุปความคิด

2.5 ครูฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล ความรู้ และเปรียบเทียบประเมินค่า
 โดยวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดลอง ทดสอบ จัดเป็นทางเลือกและทางออกของการแก้ปัญหา

2.6 นักเรียนดำเนินการเลือกและตัดสินใจ

2.7 นักเรียนทำกิจกรรมและฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือก

และการตัดสินใจ

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3.2 ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้

3.3 ครูและนักเรียนสรุปผลการปฏิบัติ

3.4 ครูและนักเรียนสรุปบทเรียน

3.5 ครูวัดและประเมินผลการเรียนการสอนผู้ที่เรียนจะได้รับจากการเรียน

ตามรูปแบบผู้เรียนจะพัฒนาทักษะในการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546) ได้เสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธวิธี แบบโยนิโสมนสิการ ไว้ดังนี้

1. ชี้นำ-ขั้นเสริมการสร้างศรัทธา
 - 1.1 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
 - 1.2 สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
 - 1.3 ผู้สอนนำเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ผู้สอนเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน
 - 2.2 ขั้นสอนแนะแหล่งเรียนรู้
 - 2.3 ให้ผู้เรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 ผู้สอนจัดกิจกรรมเร้าให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิธีต่าง ๆ
 - 2.5 ให้ผู้เรียนฝึกสรุปประโยชน์ของข้อมูลเพื่อหาทางเลือกวิธีแก้ปัญหา
 - 2.6 ให้เรียนเลือกและตัดสินใจ
 - 2.7 ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือก
3. ขั้นสรุป
 - 3.1 ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสังเกตวิธีปฏิบัติ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข
 - 3.2 ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสอบถามข้อสงสัย
 - 3.3 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
 - 3.4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้

การปฏิบัติ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542) ให้ความหมายโยนิโสมนสิการว่า การคิดถูกทาง หรือคิดถูกวิธี โดยกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ เป็นกระบวนการ และพิจารณาทุกแง่มุม เพื่อเข้าใจในสิ่งที่คิด และได้นำเสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะดังนี้

1. ให้ผู้เรียนพิจารณาเรื่องหนึ่งหรือเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้แนวทางการคิดที่แตกต่างกันหรือหลายเรื่องหลายเหตุการณ์ สามารถเลือกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธีในการวิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องหรือเหตุการณ์นั้น

2. ลงมือปฏิบัติ ทดลองด้วยตนเองตามความสนใจ ความสามารถความต้องการ และปรับเป็นกระบวนการคิดของตน โดยใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
3. วิเคราะห์สื่อทางสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ สารคดี โดยใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลงานเป็นกลุ่มหรืองานเดี่ยวเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
5. นำเสนอวิธีการคิดในวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในเรื่องหนึ่ง ๆ หรือ การคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าทำให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติตามที่คาดการณ์ไว้
6. ส่งเสริมการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัญญา เพื่อนำไปสู่การคิด ที่สมบูรณ์แบบ และเป็นกระบวนการ ใช้การคิดแบบโยนิโสมนสิการปรับเป็นพัฒนาการปัญญา
7. สัมมนาเชิงวิชาการสามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการสัมมนา ผู้สอนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น แนะนำการวิเคราะห์และปรับแนวทางการคิดที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียน
8. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการแก้ปัญหา และพัฒนาสังคม
9. ร่วมกันนำผลการประชุมสัมมนาไปใช้ให้เห็นจริงเป็นรูปธรรม ตามความเป็นไปได้และสามารถของการดำเนินการของผู้เรียน
10. นำสื่อ/วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนร่วมกันสร้างสื่อเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่กิจกรรมเสริมพลังความคิด

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง กระบวนการที่ ครูผู้สอนพัฒนาผู้เรียน โดยการคิดวิเคราะห์ พิจารณาถึงต้นเหตุ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ละเอียดรอบ ด้าน และเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ช้้นนำ 2) ช้้นสอน 3) ช้้นสรุป และ 2.4) ประเมินผล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมแบบบทธาทสมมุติที่ส่งเสริมให้นักเรียน มีความเข้าใจในบทเรียน มีทักษะแก้ปัญหา และเข้าใจผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เป็นรูปแบบการสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบด้าน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนบริหารจัดการและเจริญปัญญา ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ควบคุมคุณธรรม มีความสุข และพัฒนาตนเองได้ จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งสอนมาบูรณาการ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ซึ่งมีขั้นตอนในการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไปนี้

ชั่วโมงที่ 1 ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทธาทสมมุติ ซึ่งมีขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1) ช้้นเตรียมการสอน 2) ช้้นดำเนินการถ่ายทำหนังสือ

3) ชั้นวิเคราะห์ผลการแสดง 4) อภิปรายผล และ 5) ชั้นแบ่งปันผลงาน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในสถานการณ์ที่กำหนด และสร้างองค์ความรู้ จากกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ผ่านการทำหนังสือเรื่องราวของนิทานชาดก ที่มีคติธรรมสอนใจ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

ชั่วโมงที่ 2 ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นำเสนอประเด็น/ปัญหา 3) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ชั้นฝึกปฏิบัติ และ 5) ชั้นสรุปบทเรียน เพื่อให้ นักเรียนวิเคราะห์ อภิปรายถึงหนังสือที่นักเรียนช่วยกันทำในชั่วโมงที่ 1 โดยวิเคราะห์ตามหลักโยนิโสมนสิการ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ โทษ และทางออก และช่วยสรุปบทเรียนอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา

ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือมีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ควรทำควบคู่กัน จึงจะมั่นใจว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ ควรมีรายละเอียดดังนี้ (เผชญิ กิจระการ, 2544)

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักความรู้ และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตร

$$CRV = \frac{2N}{N^2} - 1$$

เมื่อ CRV แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล
 N_2 แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้จะต้องอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญ จึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมายการหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนระหว่างเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงค่าเป็นเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในที่นี้จะยกตัวอย่าง E_1/E_2 ดังนี้

2.1 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง E_2 คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์

2.2 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2.3 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วน 80 ตัวหลัง E_2 คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากการทดสอบหลังเรียน โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนเรียน

2.4 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีข้อบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85, 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าวิชาค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับเนื้อหาที่ง่ายก็อาจตั้งไว้

90/90 เป็นต้น เมื่อคำนวณแล้วค่าเชื่อถือได้คือ 87.50/87.50 หรือ 87.50/90.00 ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E_1/E_2 เป็นตัวแรก และตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณารับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

สมนึก ภัททิยธนี และคณะ (2553) กล่าวว่า นวัตกรรมทางการศึกษา เช่น แผนการสอนชุดสื่อการเรียน มีขั้นตอนการหาคุณภาพคล้ายกับการหาคุณภาพของแบบทดสอบมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้

2. สร้างแผนการสอนแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง จากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งนิยมใช้กับนักเรียนระดับการเรียนเก่ง อ่อน ปานกลาง อย่างละ 1 คน เพื่อพิจารณาการออกแบบสื่อ คำอธิบายการใช้สื่อ การสื่อความหรืออาจจะทดลองใช้แผนการสอนเป็นรายกลุ่มเพียง 1-2 แผน เพื่อดูเรื่องเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม บรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น ส่วนการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมหรือแผนการสอนเป็นขั้นตอนการทดลองจริงกับกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้แล้ว ดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ นี้ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ภายใต้สถานการณ์หรือกิจกรรมที่กำหนดให้ โดยมีการเก็บข้อมูลของผลการเรียนรู้อันเนื่องมาจากแผนการเรียนรู้นั้นเป็นระยะ ๆ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของผู้เรียนได้ โดยทั่วไปจะคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยหรือคะแนนจากพฤติกรรมการเรียน ในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum \frac{X}{N} \times 100}{A}$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัด

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.2 การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นสามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลได้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน) ของผู้เรียนทุกคน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_2 = \frac{\sum \frac{X}{N} \times 100}{A}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 A แทน จำนวนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

หมายเหตุ ค่าของ E_1 หรือ E_2 คือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เมื่อคูณด้วย 100 คือคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละหรือเรียกสั้น ๆ ว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้อธิบายว่า การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่พิจารณาจากร้อยละของการทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$ เป็นต้น เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ที่ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
2. 80 ตัวที่ 2 (E_2) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน

นอกจากนี้ ยังกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณาเป็นค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน ร้อยละ 2.5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า $80 - 2.5 = 77.5$ หรือยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า $80 - 5 = 75$ ในกรณีที่ตั้งเกณฑ์ของ (E_1/E_2) ไว้ที่ 80/80 และกำหนดความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 คำนวณค่า (E_1/E_2) ได้ 76/77 ก็ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่พอรับได้

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

- 1) วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล ซึ่งเป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้ และเหตุผล ในการตัดสินคุณค่า
- 2) วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมายการหาประสิทธิภาพของสื่อ โดยกำหนดประสิทธิภาพ ด้วยเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ประกอบด้วย 2.1) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ซึ่งได้มาจากกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ คะแนนจากผลงานนักเรียน คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และการทดสอบย่อย 2.2) การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คือ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน)

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาประสิทธิภาพแบบ เชิงประจักษ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาภายในสาระกลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และบูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา และได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80/80 เนื่องจากเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ค่อนข้างง่ายและเป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากนักวิจัยทั่วไป โดยพิจารณาจาก

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คือ คะแนนร้อยละของนักเรียนระหว่างการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ซึ่งได้มาจาก การทดสอบย่อย ผลงานนักเรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 80

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คือ คะแนนร้อยละของนักเรียนหลังการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ คือ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือคือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2550) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือพฤติกรรมหรือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์การสอนของครูว่าผู้เรียน มีความสามารถหรือสัมฤทธิ์ผลในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด

สมนึก ภัททิยธนี (2556) ได้ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นการวัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว ที่จะต้องมีเครื่องมือการประเมินที่มีประสิทธิภาพ ทั้งวิธีการประเมินกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน

สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนและประสบการณ์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค วัดได้จากแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2550) ได้กล่าวโดยสรุปว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้ให้ความหมาย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2552) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ส่วนใหญ่ที่สร้างขึ้น มักจะมีความมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาวิชาทั้งหลายที่ได้จัดสอนในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียน ลักษณะของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์มีทั้งที่เป็นข้อเขียน (Paper and Pencil Test) และที่เป็นภาคปฏิบัติจริง (Performance Test)

สมนึก ภัททิยธนี (2556) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า คือ แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว มี 2 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างและแบบทดสอบมาตรฐาน

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของนักเรียนเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นมาตรฐาน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเอง การทดสอบในโรงเรียนโดยทั่วไปครูจะเป็นผู้สร้างแบบทดสอบขึ้นเอง ซึ่งแบบทดสอบที่นิยมใช้คือ แบบทดสอบอิงเกณฑ์และแบบทดสอบอิงกลุ่ม

3. แนวความคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวความคิดในการวัดที่นิยมกัน
ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภท จุดมุ่งหมายของการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive)
ของ Benjamin S. Bloom (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543)
และสมนึก ภัททิยธนี (2556) ซึ่งจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย ออกเป็น 6 ประเภท
ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่าคุณเรียนระลึกได้จำข้อมูลที่เป็น
ข้อเท็จจริงได้ เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ
การตีความและขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การจับใจความได้ อธิบาย
ความหมายและขยายเนื้อหาได้
3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วยตีความ
ของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าคุณมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยความรู้จักเปรียบเทียบ
แยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับที่สูงจะเน้นการแยกแยะ
ข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบว่ามีความสัมพันธ์และการจัดรวบรวม
Bloom ได้แยกจุดหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การพิจารณาหรือการจัดประเภท
องค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นและควรคำนึง
ถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่
มารวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย
6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การใช้เกณฑ์และมาตรฐานเพื่อพิจารณา
ว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุหรือไม่การที่ให้นักเรียนมาสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัยเกณฑ์
หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่า การตัดสินใด ๆ ที่ไม่ได้อาศัยเกณฑ์น่าจะเป็นลักษณะ
ความคิดเห็นมากกว่าการประเมิน

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิยมวัดด้านพุทธิพิสัย
ตามแนวคิดของบลูม (Benjamin S. Bloom) ประกอบไปด้วยพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ
การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เพราะฉะนั้นในการสร้างแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน เพื่อจะได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่าง
แท้จริง

4. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้สรุปถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์
2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ
3. กำหนดรูปแบบของข้อความและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ
4. เขียนข้อสอบ
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
6. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง
8. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2550) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองใช้สอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2552) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อ ๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านี้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบด้วย

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 เตรียมตารางเฉพาะหรือผังของแบบทดสอบ เพื่อแสดงถึงน้ำหนักของ

เนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้น กะทัดรัด

และมีความชัดเจน

ขั้นที่ 4 สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของ
น้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

สมนึก ภัททิยธนี (2551) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้
ขั้นที่ 2 แบ่งเนื้อหาสาระทั้งหมด นำมาสร้างแบบทดสอบ
ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่อง ความคิดรวบยอดจุดประสงค์
การเรียนรู้
ขั้นที่ 4 ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดเลือกตอบ
ขั้นที่ 5 กำหนดจำนวนข้อสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (หรือ 5 ตัวเลือก)
ที่เขียนทั้งหมดและต้องการใช้จริง (จำนวนที่เขียนข้อสอบเพื่อไว้ 20%-50%) แล้วทำการเขียนข้อสอบ
ให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและจัดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เริ่มจากการวิเคราะห์
จุดประสงค์เนื้อหาวิชาและทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ที่กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษา
วิธีการเขียนข้อสอบ เขียนข้อสอบ ตรวจสอบข้อสอบ พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง ทดลองใช้
วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง และพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของ
ผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยที่เป็นการวัด 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน
ดังนี้

1. การวัดด้านการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นผลงานปรากฏ
ออกมา สามารถทำการสังเกตและวัดได้ เช่น ศิลปศึกษา พลศึกษา งานช่าง เป็นต้น
การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประเมินผลพิจารณาที่วิธีปฏิบัติ
และผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการสอบวัดได้

สมนึก ภัททิยธนี (2551) ได้ให้คำนิยามว่าการวัดผลเป็นกระบวนการที่จะตรวจสอบ
คุณภาพของการเรียนการสอนว่าได้ช่วยให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
ถ้าการวัดผล พบว่า ยังไม่เป็นไปตามที่วางไว้ก็ต้องตรวจสอบว่ากระบวนการใดในขั้นตอนใดที่ยัง
บกพร่องและจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ซึ่งการวัดผลเป็นสิ่งที่จะต้องทำตลอดเวลาควบคู่ไปกับการเรียน
การสอน 3 ตอน คือ

1. การวัดผลก่อนการเรียนการสอน การวัดผลในตอนนี้เป็นเพื่อประเมินผลว่านักเรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมพื้นฐานอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียน

2. การวัดผลระหว่างเรียนหรือการวัดผลย่อยในขั้นนี้ ผลที่ได้จากการวัดแต่ละหน่วยย่อยจะทำให้ทราบได้ว่าควรจะซ่อมเสริมนักเรียนคนใดในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ ก่อนที่จะเรียนในหน่วยต่อไป

3. การวัดผลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนหรือการวัดผลรวม การวัดผลในขั้นนี้กระทำหลังจากการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาสาระนั้นจบหรือจบภาคเรียน เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนโดยสรุปรวมทั้งหมด

เยาเวตี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2552) ให้นิยามว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นกระบวนการที่พยายามค้นหาระดับที่แสดงถึงปริมาณของคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งในตัวบุคคลหรือสิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบ

สรุป การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง กระบวนการที่ตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากเครื่องมือวัดผล ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 6 ด้านของบลูม (Bloom) ซึ่งได้แก่ด้านความรู้ ด้านความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า ที่วัดได้จากคะแนนในการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เรื่อง ธรรมชาติก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความฉลาดทางอารมณ์

1. ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

ลักขณา สรีวัฒน์ (2549) ได้สรุปความหมายของคำว่าเชาว์อารมณ์หรือความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถหรือศักยภาพทางอารมณ์ ด้วยการควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีการรับรู้และเข้าใจผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น รู้จักจัดการกับอารมณ์ของตนเองและความเครียดของตนเองจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่น และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2545) ให้ความหมาย EQ ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะรับรู้ และประยุกต์ใช้กำลังการรู้จักอารมณ์ เป็นรากฐานของพลังงาน ข้อมูล การสร้างสายสัมพันธ์ เพื่อการโน้มน้าวผู้อื่นได้

กรมสุขภาพจิต (2546) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์คือการใช้ปัญญา กำกับอารมณ์ที่ออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์

โดยถือว่าอารมณ์ หรือความรู้สึกนั้นเป็นพลังให้เกิดความประพุดซึ่งถ้าพลังขาดปัญญากำกับก็เป็นพลังบอดปัญญาจึงเป็นตัวที่จะกำกับชีวิตของเราให้แสดงออกเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและแสดง อารมณ์ของตนให้เหมาะกับสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งปฏิบัติต่อบุคคลรอบข้างอย่างเหมาะสม สามารถจัดการความเครียดของตนได้ ส่งผลให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1993) ได้กล่าวว่า ความสามารถทางอารมณ์ คือ ความฉลาด ของมนุษย์ นอกเหนือจากเรื่องเชาว์ปัญญา แล้วยังมีความสามารถในเรื่องของภาวะอารมณ์ ซึ่ง สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความฉลาดในตนเองและระหว่างบุคคล ดังนี้

1. ความฉลาดในตนเอง (O = Intrapersonal intelligence) คือ การเข้าใจ ความรู้สึกของตนเอง สามารถแบ่งแยกความรู้สึกได้ ระบุความรู้สึกได้ รู้ถึงผลกระทบของความรู้สึก นั้น ๆ และการใช้ความรู้สึกนั้นเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ความฉลาดต่อบุคคลอื่น (Interpersonal intelligence) คือ ความสามารถในการรับรู้เข้าใจอารมณ์ และเข้าใจสิ่งที่เป็นแรงจูงใจของผู้อื่น และตอบสนองต่ออารมณ์และความต้องการของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2545) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่อของความฉลาดทางอารมณ์ โดยได้ยกตัวอย่างนักจิตวิทยาที่สำคัญ เช่น ไอเซนท์ เชื่อว่าเขาวรรณทางสังคม (Social Intelligence) เป็นผลร่วมของหลาย ๆ ตัวแปรด้วยกัน อาทิ แรงจูงใจ อาหารปัจจัยการกำหนดคุณค่า ภายในตน ทางวัฒนธรรม ครอบครัว การศึกษา บุคลิกภาพ สุขภาพประสบการณ์ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม พัฒนาการของเขาวรรณทางสังคมจะได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีสภาพความพร้อมทางสรีระทาง พันธุกรรม และชีวเคมี ซึ่งเรียกโดยรวมว่าเขาวรรณทางชีววิทยา (Biological Intelligence) ซึ่งจะส่งผลถึงพัฒนาการของเขาวรรณปัญญาซึ่งเป็นด้านสมอง เรียกว่า “Psychometric Intelligence” ที่เขาเชื่อว่าเป็นผลอย่างน้อยจาก 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ปัจจัย ของครอบครัว วัฒนธรรมฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมและการศึกษาที่ได้รับ มนุษย์ทุกคนมีภาวะอารมณ์พื้นฐานอยู่ในตัวเหมือนกัน แต่ในระดับที่แตกต่างกัน (Very More in Degree Than in Type) โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์แต่ละคน จะมีอารมณ์ต่าง ๆ นานาในแต่ละวัน อาทิ กลัว เป็นสุข โกรธ เศร้า เสียใจ รัก ชัง ซึ่งแม้ไม่จริงเหมือน บุคลิกภาพแต่ก็มีผลอย่างมากต่อความสุขและการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับโลก ภาวะอารมณ์อาจเป็นบวก หรือลบก็ได้การเกิดอารมณ์ทางลบเมื่อขุนเคือง เป้าหมายถูกขัดขวาง อารมณ์ทางบวกเกิดเมื่อรู้สึก ยินดีเป็นสุข

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 3 ด้าน คือ ความดี ความเก่ง และความสุข ซึ่งประกอบด้วยความสามารถต่าง ๆ ดังนี้

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

- 1.1 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง
- 1.2 มีความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น
- 1.3 มีความสามารถในการรับผิดชอบ

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

- 2.1 มีความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง
- 2.2 มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
- 2.3 มีความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจในตนเองพอใจในชีวิตและมีความสุขสบายใจ ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

- 3.1 ภูมิใจในตนเอง
- 3.2 พึงพอใจในชีวิต
- 3.3 มีความสงบทางใจ

สรุปได้ว่า นักวิชาการที่ได้ศึกษาด้านความฉลาดทางอารมณ์ต่างได้อธิบายองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน สำหรับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติได้ประยุกต์แนวคิดของกรมสุขภาพจิต คือ ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 1) ดี คือ การแสดงอารมณ์และปฏิบัติต่อบุคคลรอบข้างอย่างเหมาะสม 2) เก่ง คือ รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเองและพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ และ 3) มีสุข คือ ภูมิใจในตนเอง ประารถนาดีต่อผู้อื่น และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

3. แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2545) อธิบายถึง กระบวนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ให้แก่เด็ก ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์ตำหนิ การบ่นทอนขวัญและกำลังใจการไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลของเด็ก
 2. ค่อยอธิบายด้วยเหตุผล ด้วยความใจเย็นและอดทน ให้คำชมในสิ่งที่เด็กเคยได้ดี
 3. ระมัดระวังสิ่งที่พ่อแม่คิดว่าลูกควรเป็น ควรทำเช่นนั้นเช่นนี้ดังที่ตนคาดหวังให้ได้
 4. เข้าใจภูมิหลังความรู้สึก บุคลิกที่เป็นแบบฉบับของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน
- เล็งเห็นได้ว่าเด็กมีแนวโน้มที่จะรู้สึกหรือแสดงออกเช่นไร

5. หลีกเลี่ยงการเข้าข้าง ฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ตามความรู้สึกของเด็ก
 6. หยุดคิดว่าหากเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดกับตน ในฐานะผู้ใหญ่จะควบคุมตนหรือแสดงออกเช่นไร
 7. ยายนำแนวทางแก้ไขของตนไปตัดสินให้เด็กยอมรับถือปฏิบัติ
 8. เคารพในความเป็นปัจเจกของเด็ก ให้คำแนะนำ ให้ข้อมูล เคารพในความคิดและเหตุผลของตน
 9. พุดคุยถึงประสบการณ์เดิม ความรู้สึก จิตภาพของตนเอง การบริหารจัดการอารมณ์ของตน
 10. ซื่อตรง เปิดเผย บอกความจริงกับเด็ก อย่าสร้างเรื่องขึ้นมา
 11. ให้โอกาสเด็กได้เผชิญกับเหตุการณ์ที่จะเป็นตัวอย่างสอนใจเตือนสติให้รู้จักผลของการควบคุมอารมณ์ได้ในลักษณะต่าง ๆ กันไป
 12. อดทนต่อการฝึกทักษะทางอารมณ์แก่เด็ก ฝึกให้รู้จักขอโทษเมื่อผิดและมารยาททางสังคม
 13. จำกัดบทบาทการให้ความช่วยเหลือเด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมว่าควรหยุดเมื่อใด
 14. เชื่อมั่นในผลของพัฒนาการเติบโตของมนุษย์ว่า เด็กจะเรียนรู้อะไรได้มากขึ้นเมื่อเขาเติบโตมากกว่านี้
- กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับพ่อแม่ และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ ดังนี้
1. รู้เท่าทัน หยั่งรู้ในความรู้สึกของเด็ก พ่อแม่ควรแสดงความเข้าใจยอมรับ เห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทร ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ลูกสนใจแทนการตำหนิ บังคับ วิจารณ์หรือลงโทษ
 2. ใช้โอกาสหรือสถานการณ์แต่ละเรื่องสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมโดยให้ข้อมูล มุมมองต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
 3. รับฟังความรู้สึกและอารมณ์ของเด็กด้วยความตั้งใจ เอื้ออาทรและพยายาม ตรวจสอบความรู้สึกของเด็กโดยพิจารณาจากสถานการณ์ พฤติกรรม ภาษาท่าทางและอากัปกริยาที่แสดงออก
 4. ฝึกให้เด็กระบุภาวะอารมณ์ความรู้สึกของตนได้อย่างถูกต้องแทนการเก็บกดไว้หรือระบายออกโดยขาดการควบคุม
 5. กำหนดขอบเขตของการช่วยเหลือพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก

พรหมณี บุญประกอบ (2542) กล่าวว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อาศัย กระบวนการศึกษา แกนนำของกระบวนการศึกษาได้แก่ สัมมาทิฏฐิ เมื่อมีสัมมาทิฏฐิ เป็นแกนนำและ เป็นฐานแล้ว กระบวนการแห่งการศึกษาภายในตัวบุคคลก็ดำเนินไปได้ กระบวนการนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ เรียกว่า ไตรสิกขา (สิกขา หรือหลักการการศึกษา 3 ประการ) คือ

1. การฝึกฝนอบรมในด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย ความสุจริตทางกายวาจา และอาชีวะ เรียกว่า อธิศีลสิกขา (เรียกกันง่าย ๆ ว่า ศีล)
2. การฝึกฝนอบรมทางจิตใจ การปลูกฝังคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพของจิต เรียกว่า อธิจิตตสิกขา (เรียกกันง่าย ๆ ว่า สมาธิ)
3. การฝึกฝนอบรมทางปัญญา ให้เกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ทำให้แก้ไขปัญหาไปตามแนวทางเหตุผล รู้เท่าทันโลกและชีวิต จนสามารถทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หลุดพ้นจากความยึดติดถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ ดับกิเลสดับทุกข์ได้ เป็นอยู่ด้วยจิตใจ เป็นอยู่ด้วยใจอิสระผ่องใสเบิกบาน เรียกว่า อธิปัญญาสิกขา (เรียกกันง่าย ๆ ว่า ปัญญา)

หลักการการศึกษา 3 ประการ นี้ จัดวางขึ้นโดยอาศัยหลักปฏิบัติที่เรียกว่า วิธีการแก้ปัญหา ของอารยชนเป็นพื้นฐาน วิธีแก้ปัญหาแบบอารยชนนี้ เรียกตามคำบาลีว่า อริยมรรค แปลว่า ทางดำเนินสู่ความดับทุกข์ที่ทำให้เป็นอริยชน หรือวิธีดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ

ผจงจิต อินทรสุวรรณ และคณะ (2545) กล่าวว่า การพัฒนาปรีชาเชิงอารมณ์ตามแนว พุทธศาสนา ต้องพัฒนาให้ครบองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งบูรณาการกันหรือเป็นปัจจัยหรือช่วยเหลือ ประสานแก่กันและกัน คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา หรือเรียกอีกอย่างว่า ศีล สมาธิ และปัญญา ในไตรสิกขา ประกอบด้วย

1. การพัฒนาพฤติกรรม (ศีล) การแสดงออกของคนทั่วไปไม่ว่าจะเป็นด้านกายหรือ วาจาในขั้นต้น สามารถควบคุมหรือพัฒนาได้โดยใช้ระเบียบวินัย หรือประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เคยชินที่ดี
2. การพัฒนาอารมณ์หรือสภาพจิตฝ่ายดี เช่น มีความเมตตา กรุณา เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า คุณธรรม และพัฒนาสภาพจิตใจที่เป็นกลาง เช่น ความเพียร การคิด เป็นต้น นี้เรียกว่า สมรรถภาพของจิต ซึ่งจะให้เกิดความสุขใจ ความพอใจ เป็นต้น
3. การพัฒนาปัญญา (การรู้ถูกต้องตามความเป็นจริง) เช่น การคิดไตร่ตรองเพื่อให้ เข้าใจเหตุผลของการกระทำหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความถูกต้อง เช่น เห็นว่าการพูดปด การแสดง วาจาก้าวร้าวเป็นสิ่งไม่ดี การขโมยของผู้อื่นจะทำให้เขาเดือดร้อน เป็นต้น

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมีหลากหลายวิธี ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้บูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา เนื่องจากมี

ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในสาระศาสนา ศีลธรรมจรรยา ในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้สามารถบูรณาการกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้
นักเรียนสามารถพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ได้เต็มศักยภาพ

5. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับคนไทยของกรมสุขภาพจิต

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ทำการวิจัย “การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
สำหรับคนไทย” ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งสิ้น 52 ข้อ จำแนกออกเป็นความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน
คือ

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง
รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

1.1 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.1 รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.2 ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

1.1.3 แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 มีความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น

1.2.1 ใส่ใจผู้อื่น

1.2.2 เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

1.2.3 แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 มีความสามารถในความรับผิดชอบ

1.3.1 รู้จักการให้ รู้จักการรับ

1.3.2 รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย

1.3.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจ
แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

2.1 มีความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

2.1.1 รู้จักศักยภาพของตนเอง

2.1.2 สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้

2.1.3 มีความมุ่งหมายที่จะไปถึงเป้าหมาย

2.2 มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

2.2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหา

2.2.2 มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 มีความยืดหยุ่น

2.3 มีความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2.3.1 รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.3.2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.3.3 แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจในตนเองพอใจในชีวิตและมีความสุขทางใจ ประกอบด้วยความสามารถ ดังนี้

3.1 ภูมิใจในตนเอง

3.1.1 เห็นคุณค่าตนเอง

3.1.2 เชื่อมั่นในตนเอง

3.2 พึงพอใจในชีวิต

3.2.1 รู้จักมองโลกในแง่ดี

3.2.2 มีอารมณ์ขัน

3.2.3 พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3.3 มีความสงบทางใจ

3.3.1 มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข

3.3.2 รู้จักผ่อนคลาย

3.3.3 มีความสงบทางจิตใจ

โดยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Cronbach Coefficient alpha) ด้านดี เก่ง สุข และภาพรวม เท่ากับ 0.75, 0.76, 0.81 และ 0.85 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นแบบครึ่ง (Split-half reliability) ด้านดี เก่ง สุข และภาพรวมเท่ากับ 0.83, 0.86, 0.71 และ 0.74 ตามลำดับ

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับคนไทย ของกรมสุขภาพจิต และได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยสร้างเป็นแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ เก่ง ดี มีสุข เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ประสาธ อศิรปริดา (2546) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

อารี พันธมณี (2546) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ และความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น ถ้าหากความต้องการหรือเป้าหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

พรธณี ชูทัย เจนจิต (2550) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่ดีที่ประทับใจต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าและบริการ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความชื่นชอบ และประทับใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ สามารถวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจ

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

มาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้เห็นว่ามนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะได้ครอบครองความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจกับพฤติกรรมของคนนั้น
3. ความต้องการของบุคคล จะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญเมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป ลำดับความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอน ลำดับขั้นตอนมีดังนี้

3.1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

3.2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Social or Belonging Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควร แล้วมนุษย์ต้องการในขั้นสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3.3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ภายหลังจากที่คนได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้นคือ ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรี

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะเป็น อยากจะให้ ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนี้

ทงอินทร์ ภูมิประสาท (2547) ได้สรุปแนวคิดความพึงพอใจของ เฮอร์เบิร์ต (Herzberg, 1959) สรุปไว้ว่า จากการที่เขาได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัย ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานไว้ 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงานซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือลักษณะของความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน

ศุภศิริ โสมาเกต (2544) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของสก๊อต (Scott, 1970) คือ ในการสร้างแรงจูงใจในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลทางปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับ ความปรารถนาส่วนตัวงานจะมีความหมายต่อผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายใน เป้าหมายของงานต้องมีลักษณะ ดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์แนวคิดของ Scott ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติได้ ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
2. วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ และมี การ ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายในการทำงานสะท้อนผลงานและการทำงานร่วมกันได้

3. การวัดความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้สรุปไว้ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดความพึงพอใจไว้ดังนี้

1. เพื่อจะได้เข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านบุคคล ด้านงานด้านการจัดการที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับการปฏิบัติงานว่าอะไรเป็นสาเหตุให้คนทำงานได้ดี
3. เพื่อให้เข้าใจถึงหน่วยงานลักษณะใดที่คนพึงพอใจและไม่พอใจรวมทั้ง เกี่ยวกับการจัดและการบริการหน่วยงานนั้น
4. เพื่อให้เข้าใจถึงผลจากการไม่พึงพอใจ เช่น การขาดงาน ลางาน และการออกจากงาน รวมทั้งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาต่อ การจัดสวัสดิการบริการต่าง ๆ ว่าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับการทำงานได้อย่างไร

ประสาธ อศิรปริดา (2546) ได้สรุปไว้ว่า ทักษะคติหรือเจตคติ เป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทักษะคติโดยตรง แต่เราสามารถวัดทักษะคติโดยอ้อมได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน ฉะนั้น การวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วยอาจมีความคลาดเคลื่อนขึ้นถ้าบุคคลเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับ ความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้ธรรมดาของการวัดทั่ว ๆ ไป

เผชัญ กิจระการ (2544) ได้สรุปแนวคิดของแฮทฟิลด์ (Hayfield and Human) ที่ได้พัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลผลกระทบต่อความพึงพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น/น่าเบื่อ

2. ความสนุกสนาน/ความไม่สนุกสนาน

3. สภาพโล่ง/สภาพสลับ

4. ความท้าทาย/ไม่ท้าทาย

5. ความพอใจ/ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือเป็นรางวัล/ไม่ใช่วางวัล

2. มาก/น้อย

3. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม

4. เป็นทางบวก/เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบด้านการเลื่อนตำแหน่ง ประกอบด้วย

1. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม

2. เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้

3. เป็นเชิงบวก/เป็นเชิงลบ

4. เป็นเหตุเป็นผล/ไม่เป็นเหตุเป็นผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านนิเทศ/ผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย

1. อยู่ใกล้/อยู่ไกล

2. ยุติธรรมแบบจริงจัง/ยุติธรรมแบบไม่จริงจัง

3. เป็นมิตร/ค่อนข้างไม่เป็นมิตร

4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ/ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดสิ่งที่เป็นความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน

ซึ่งแสดงออกค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติโดยตรง

ดังนั้นเราจะวัดความพึงพอใจ โดยทางอ้อมจากแบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณ

5 ระดับ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อนงค์นาฏ บรรหาร (2556) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการประเพณีและวัฒนธรรมในอำเภอชนบท ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน รายวิชา ส16101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ประเพณีและวัฒนธรรมใน อำเภอ ชนบท รายวิชา ส16101

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการประเพณีและวัฒนธรรมใน อำเภอชนบท โดยนักเรียนมีคะแนนทักษะการแก้ปัญหา ร้อยละ 75 ขึ้นไป 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการประเพณีและ วัฒนธรรมในอำเภอชนบท นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 75 ขึ้นไป 4) ศึกษาความพึง พอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ประเพณีและวัฒนธรรมใน อำเภอชนบท กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยไผ่โนนคำมี อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จำนวน 23 คน การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยรูปแบบ One – Shot Case Study เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้บูรณาการประเพณีและวัฒนธรรม ในอำเภอชนบท ด้วยการจัดการ เรียนรู้โดยใช้โครงงาน แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (%) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมใน อำเภอชนบท พบว่า กระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับ ท้องถิ่นวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง วิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ที่บูรณาการกับประเพณีและวัฒนธรรมใน อำเภอชนบท เขียนผัง มโนทัศน์แสดงความเชื่อมโยงหัวข้อของสาระการเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำมาออกแบบจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ ประเมินหน่วยการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ดำเนินการ จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา พบว่า นักเรียน มีคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเฉลี่ยเท่ากับ 16.30 คิดเป็นร้อยละ 82.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนมีคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเฉลี่ยเท่ากับ 16.30 คิดเป็นร้อยละ 82.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ คือ นักเรียนมีคะแนนทักษะการแก้ปัญหา ร้อยละ 75 ขึ้นไป 3) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 23.00 คิดเป็นร้อยละ 77.83 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75 ขึ้นไป 4) ผลการศึกษาความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ระดับมากที่สุด และด้านการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด

พาดิละฮ์ ศรีทธาสุภักกุล (2559) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พิษภูมิปัญญา ที่ใช้กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 อำเภอเกาะไผ่ จังหวัดขอนแก่น การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพีชคณิตปัญหา 2) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พีชคณิตปัญหาที่ใช้กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 และ 3) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ในด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พีชคณิตปัญหามีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา และการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นที่ 2 พัฒนาและหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 มาพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น หาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และหาประสิทธิภาพโดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านบุเกะตาโฆง มิตรภาพที่ 148 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 87 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบสุ่มกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม และขั้นที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเจาะเกาะ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 71 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบสุ่มกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน - หลัง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการทดสอบทีชนิดไม่อิสระ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน และแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด ผลการศึกษา พบว่า ประเด็นที่สามารถนำมากำหนดเป็นกรอบเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ คือ การปลูกและการขยายพันธุ์คุณค่าทางอาหาร และการอนุรักษ์ ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นกับเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน และหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ผลการหาประสิทธิภาพเท่ากับ 84.02/83.27 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ผลการหาประสิทธิผล พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง พีชคณิตปัญหา หลังใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น สูงกว่าก่อนใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพิทยากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพิทยากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อประเมินความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น ผ่านการนำเสนอชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอักษรพิทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 35 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย 1) หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบประเมินความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นผ่านการนำเสนอชิ้นงาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทยา เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง มีระดับความเหมาะสม อยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.06, S.D. = 0.29) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทยา หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น ของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพัทยา ผ่านการนำเสนอชิ้นงาน ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.26 ระดับของความภาคภูมิใจ อยู่ที่ระดับดีมาก ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของเมืองพัทยาผ่านการนำเสนอชิ้นงาน

กุสุมา เมฆะวิภาต (2560) ได้บูรณาการพุทธธรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ใช้เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อบูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครด้วยหลักพุทธธรรม ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียนโดยการเรียนรู้และการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและพระสงฆ์มาสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เจริญสมวัย มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนามีการสร้างสามัคคีกับคนอื่นรู้หลักเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนแสดงอาการออกอย่างเหมาะสม รู้จักเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา และมีจิตสำนึก การใช้หลักธรรมเป็นการฝึกตนให้มีสติเข้าไปกำกับตามคู้รู้ทันพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจของตนด้วย ทำให้การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นสมบูรณ์มากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ 5 ด้าน คือ 1. ความตระหนักรู้ตนเอง 2. การจัดการกับอารมณ์ 3. การจูงใจตนเอง 4. การเห็นอกเห็นใจ 5. ทักษะทางสังคม

ณัฐติกา พรหมดำ (2560) ได้รายงานผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ไข่ครอบภูมิปัญญาชาวบ้าน ริมทะเลสาบสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ไข่ครอบภูมิปัญญาชาวบ้านริมทะเลสาบสงขลา 2) สร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น 3) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยประเมินจาก 3.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3.2) ผลการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น 3.3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ไข่ครอบภูมิปัญญาชาวบ้านริมทะเลสาบสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดศาลาหัวยาง จำนวน 34 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ 2) หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ไข่ครอบภูมิปัญญาชาวบ้านริมทะเลสาบสงขลา 3) แผนการจัดการเรียน จำนวน 6 แผน จำนวน เวลา 18 ชั่วโมง 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย เลือกร้อยละ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 5) แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น จำนวน 13 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และเห็นว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง และร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืน 2) การหาคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.90 3) การศึกษาผลการใช้และการประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า 3.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.09 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.2) คะแนนผลการปฏิบัติงานรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.62 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 4.81 สูงกว่าเกณฑ์ 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุดา โจรนอุทัย (2561) ได้พัฒนาเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่นตามหลักพุทธธรรม วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่นตามหลักพุทธธรรม เรื่อง ผัสสะ สติ และโยนิโสมนสิการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงทดลอง ด้วยการเข้าค่าย พร้อมการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน ทุกคนมีความสมัครใจ เครื่องมือในการวิจัย คือ 1) แบบทดสอบเขาวนอารมณ์ (EQ) และ 2) ชุดฝึกผัสสะ สติ และการคิดแบบโยนิโสมนสิการ จำนวนทั้งสิ้น 14 กิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนแบบทดสอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 3 ด้าน (ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังการทดลองและการติดตามผลครั้งที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลอง แต่การติดตามผลครั้งที่ 2 มีระดับคะแนนลดลงเล็กน้อย การพัฒนาเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่น เรื่องผัสสะ สติ โยนิโสมนสิการ เป็นการพัฒนาเขาวนอารมณ์อย่างเป็นองค์รวมมีผลทำให้กลุ่มทดลอง “รู้กระทบ รู้เท่าทัน รู้สร้างสรรค์สิ่งดีงาม” ทำให้เกิดการ “กระชับ ฉับไว อยู่ในใจ และเป็นตัวของตัวเอง” นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

กัญญา สรรพศรี และ โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ (2562) ได้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมหลักไตรสิกขา 2) เพื่อวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา และ 3) เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 กลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นนักเรียนที่ได้มาจากการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่มีระดับคะแนนที่ (T-Score Norms) ต่ำกว่า 49 คะแนน จำนวน 45 คน ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) กิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านศีล ด้านสมาธิและด้านปัญญา 2) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กอายุ 6-11 ปีของกรมสุขภาพจิต สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละแล้วนำเสนอผลการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้แก่ ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านศีลส่งผลให้นักเรียน มีระเบียบวินัย สำรวมกายและวาจา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีสัมมาคารวะ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่น มีความพร้อมในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีครูมากำกับดูแล ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสมาธินักเรียนมีสมาธิดีขึ้น นิ่งไม่อวกแวก มีความเพียรพยายามในการทำงานเพิ่มขึ้น ตั้งใจเรียนมีสมาธิในการเรียน มีความเข้มแข็งทางอารมณ์ ทำงานที่ครูมอบหมายได้ถูกต้องและส่งทันตามกำหนดเวลา ส่วนผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านปัญญา นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนและมีทักษะในการคิดเพิ่มขึ้นมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดีขึ้นทุกข้อและยังพบว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2559 สูงขึ้นทุกรายวิชา

ฐาปกรณ์ จิวสุข (2562) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย จำนวน 2 ข้อ คือ 2.1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” 2.2) เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนบ้านสวนขวัญ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Score จำนวน 6 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบของวิลคอกัน ผลการวิจัยพบว่า 1. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับคุณภาพเท่ากับ 4.85 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ทักษะการปฏิบัติหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

วิทเธอร์ (Wither, 2000) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่น พบว่า หากมีการวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์พื้นฐานของหลักสูตร และมีการปรับปรุงให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะทำให้ได้หลักสูตรที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด และได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมของชุมชน ซึ่งหลักสูตรนี้ได้พัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในทุกระดับโดยเฉพาะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้นำชุมชนจะมีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของโรงเรียน

คาราบูนีโอส, อีแวกเจลินัว และเทซซีส (Karabouniotis, Evaggelinour and Tzetzis, 2002) ได้ศึกษาหลักสูตรเสริมทักษะเพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของร่างกาย ในรายวิชาสุขศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้กิจกรรมการทดสอบด้วยตนเอง และเกม ในประเทศกรีซ ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรเสริมทักษะที่ประกอบด้วยกิจกรรมการทดสอบด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกายขั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้เรียนได้ โดยกิจกรรมเกมมีส่วนกระตุ้นช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข ซึ่งถือเป็นหลักสูตรที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและกิจกรรมการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนได้

แม็คอลิสเตอร์ และพราวด์ (McAllister and Plourde, 2008) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์ มีการเรียนรู้ที่แตกต่างจากผู้เรียนคนอื่นในระดับเดียวกัน ซึ่งหากมีการจัดการเรียนการสอน ด้วยหลักสูตรปกติ อาจทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ไม่ได้ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถที่ควรจะเป็น การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการค้นพบ

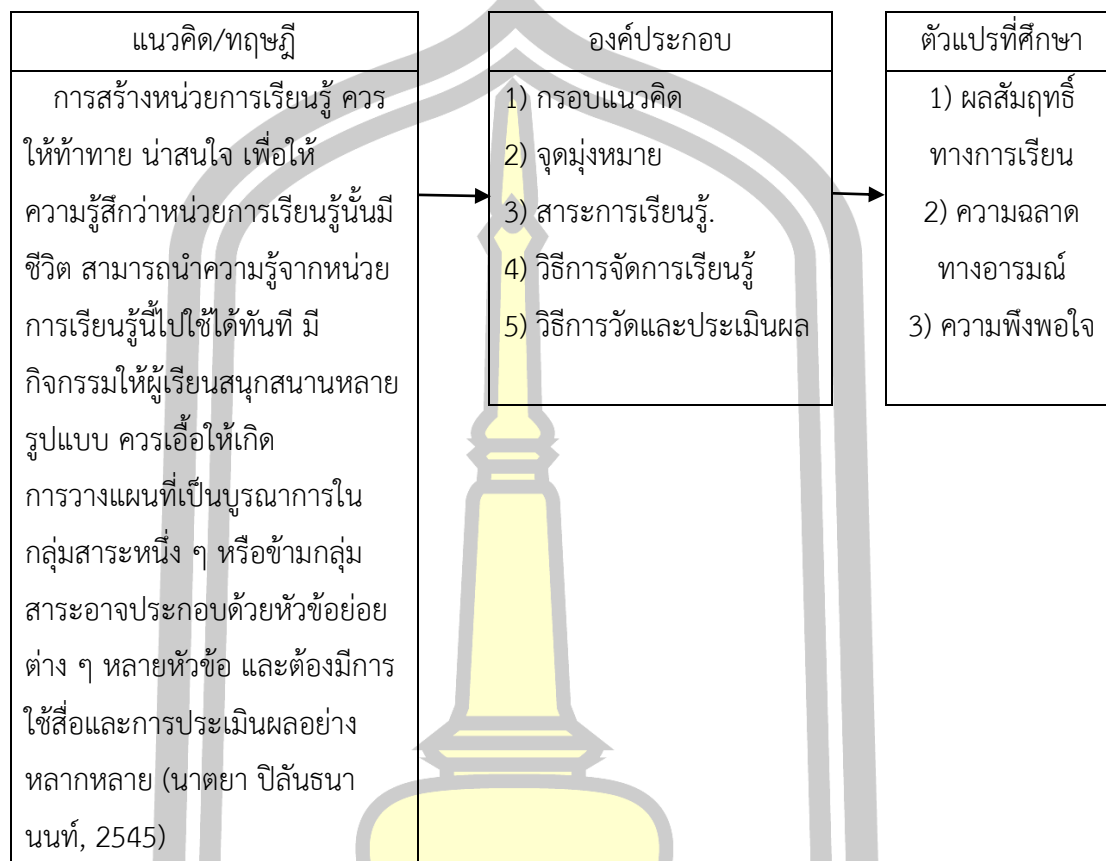
ด้วยตนเอง จะส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้เต็มตาม ศักยภาพ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็น การบูรณาการเนื้อหาวิชา และบูรณาการวิชาการร่วมกับทักษะหรือวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการใน 2 ลักษณะ คือ การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการบูรณาการ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยลดการซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาเรียน ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ พัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จากจากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หน่วยการเรียนรู้ แบบบูรณาการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับชั้น ทุกวิชา และทักษะ กระบวนการต่างๆ ได้

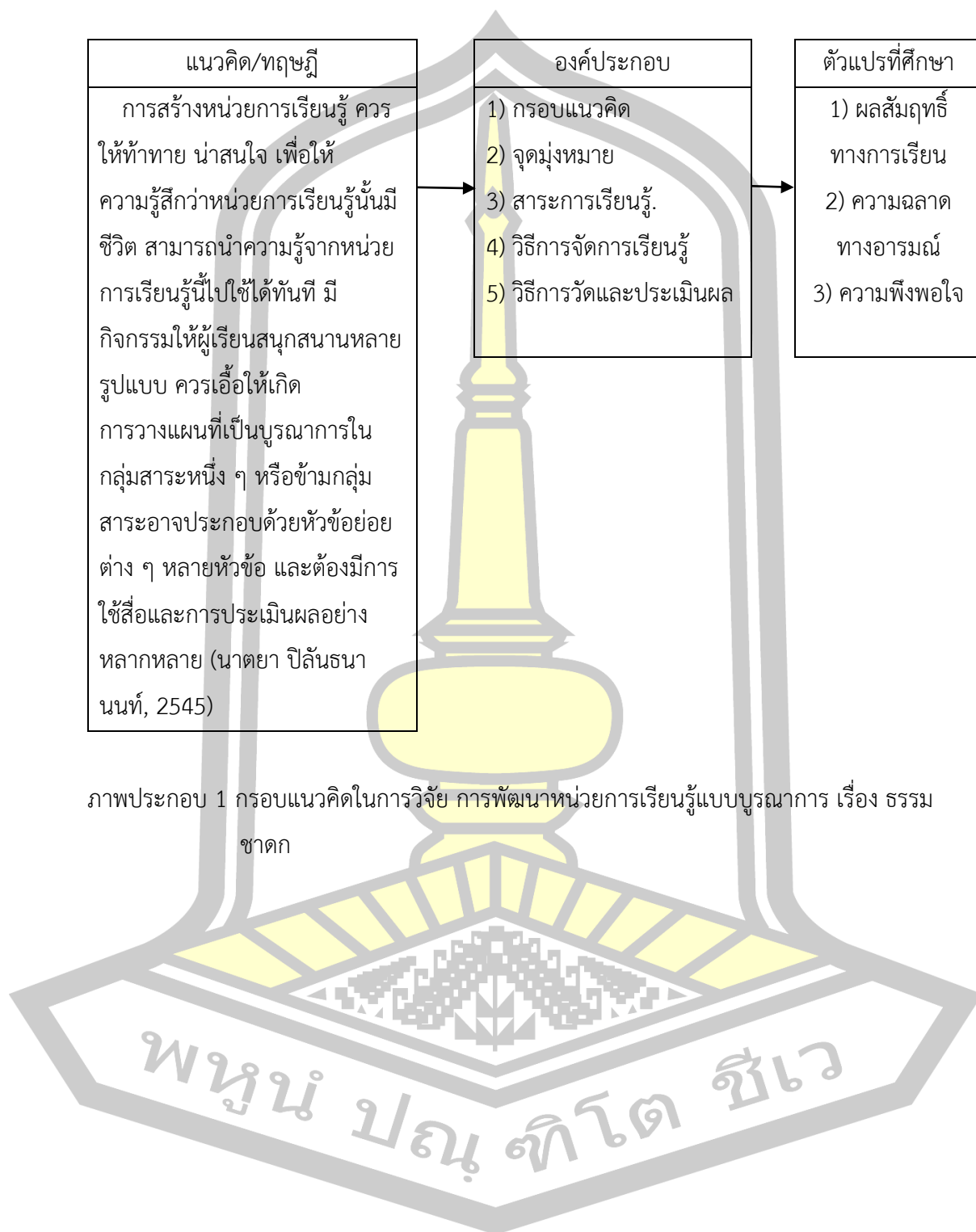
ดังนั้น จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการบูรณาการในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จรรยา และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ในรายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษาตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ และความพึงพอใจของ นักเรียนจึงได้หลอมหลวมผสมผสาน และพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้สนใจนำไปใช้เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ เหมาะกับบริบท สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

พูน ปณ ภิโต ชีเว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาตค

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
2. ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ดังนี้
 - 1.1 พระครู ดร.ศรีชยานวัตร วุฒิกการศึกษา พุทธศาสตร์คุณูปภัณชิต (เปรียญธรรม 4 ประโยค) พระครูโรงเรียนวัดมิ่งเมืองพัฒนาราม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.2 พระครูสารพัฒนาร วุฒิกการศึกษา พุทธศาสตร์บัณฑิต (เปรียญธรรม 4 ประโยค) พระครูโรงเรียนวัดมิ่งเมืองพัฒนาราม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.3 คุณครูผกาวัลย์ นามนัย วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) ครูชำนาญการ โรงเรียนเสถภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.4 คุณครูจิราวัลย์ เนื่องมัจฉา วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสถภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยในชั้นเรียน

1.5 คุณครูณงนุช ฐากุลธเนศ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกุเวียงวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

2.1 หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

3. วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และชาติ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม โดยพิจารณาจากผลการเรียนที่คาดหวังที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์และพัฒนาหน่วยการเรียนรู้โดยยึดแนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.1.4 สร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1.5 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้

1) กรอบแนวคิด ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1.1) คู่มือการใช้ 1.2) ชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 1.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.4) ระดับชั้น 1.5) ผังมโนทัศน์ และ 1.6) หลักการ

2) จุดมุ่งหมาย

3) สาระการเรียนรู้

4) การจัดการเรียนรู้

5) การวัดและประเมินผล

ตาราง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	การบูรณาการกับ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	เวลา (ชม.)
1.	โคจรมพลัง (โคนัน ทวิสาสชาติ)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ได้ จากชาตค 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตคไป ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่มเล่าเรื่องนิทานชาตค 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยการพูดจาไพเราะ 2. การพัฒนา EQ จากการ ปฏิบัติ (ศีลสิกขา) 3. หลักธรรม : วชิสุจริต 4	2
2.	มิตรแท้ (มหาอุก กุตชาติ)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ได้ จากชาตค 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตคไป ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่มเล่าเรื่องนิทานชาตค 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยปฏิบัติต่อเพื่อน อย่างเหมาะสม 2. การพัฒนา EQ จากการ ปฏิบัติ (ศีลสิกขา) 3. หลักธรรม : ทิศ 6	2
3.	หนุ่มเจ้า ปัญหา (จุลลเศษฐี ชาติ)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ได้ จากชาตค 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตคไปใช้ ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่มเล่าเรื่องนิทานชาตค 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนเป็นคนเก่ง โดยรู้การวางแผนพัฒนา ตนเอง 2. การพัฒนา EQ จากการคิด (ปัญญาสิกขา) 3. หลักธรรม : อิทธิบาท 4	2
4.	ลิงก์ยักษ์น้ำ (นพพานชาติ)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ได้ จากชาตค 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตคไป ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่มเล่าเรื่องนิทานชาตค 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนเป็นคนเก่ง โดยรู้จักการแก้ปัญหา 2. การพัฒนา EQ จากการคิด (ปัญญาสิกขา) 3. หลักธรรม : โภคล 3	2

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	การบูรณาการกับ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	เวลา (ชม.)
5	นกลุ่ม โพธิสัตว์ (วิภูฏกษาดก)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ ได้จากชาตก 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตกไป ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่าเรื่องนิทานชาตก 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนให้มีความสุข โดยการปรารถนาดีต่อผู้อื่น 2. การพัฒนา EQ จากความ ตั้งใจ (สมาธิศึกษา) 3. หลักธรรม : คิหิสุข 4	2
6	นกลุ่ม สกุณชาตก)	1. วิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ ได้จากชาตก 2. บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตกไป ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ทำหนังสือเล่านิทานชาตก 4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. การปฏิบัติตนให้มีความสุข โดยรับฟังความคิดเห็นของ คนอื่น 2. การพัฒนา EQ จากความ ตั้งใจ(สมาธิศึกษา) 3. หลักธรรม : ไตรสิกขา 3	2
รวม 6 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง				

3.1.6 นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

- 1) สอดแทรกการบูรณาการความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา
- 3) ตรวจสอบความถูกต้องขององค์ประกอบประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.1.7 นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสม

3.1.8 นำผลการประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาคุณภาพ ซึ่งจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งพิจารณาระดับคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

พบว่า คุณภาพของหน่วยการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด จึงสามารถสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

3.1.9 นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คือ

1) ปรับปรุงเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บูรณาการกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา

2) กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมในเวลาที่จำกัด

3.1.10 นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไข คือ ต้องกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการจัดกิจกรรมการเรียนที่เกินเวลาเรียน

3.1.11 จัดพิมพ์หน่วยการเรียนรู้ เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม

3.2 แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติก ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.1 ศึกษารายละเอียด วิธีการสร้างแบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ แล้วกำหนดประเด็นเพื่อตั้งเป็นคำถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเด็นคำถาม

3.2.3 จัดทำแบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ ซึ่งพิจารณาระดับคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.4 นำแบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

1) เขียนประเด็นในการประเมินให้ครบทุกองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2) ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และเขียนประเด็นในการประเมินให้ชัดเจน

3.2.5 ปรับปรุงและแก้ไขแบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.6 จัดพิมพ์แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง และนำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 นำแบบประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินและแปลความหมาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ประกอบด้วย 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ มีจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

1.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ 1)แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต 2) แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ 3) แบบสัมภาษณ์การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และ 4) แบบวัดความพึงพอใจ มีจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1.2.1 คุณครูรณรงค์ ธรรมสาร วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

1.2.2 คุณครูสิริภัทร ขจรสมบัติ วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

1.2.3 คุณครูบุญศรี ชำชั้นมะลิ วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

1.2.4 คุณครูณงนุช ฐากุลธเนศ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนภูเวียงวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.2.5 คุณครู จิราวัลย์ เนื่องมัจฉา วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยในชั้นเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม อำเภอกุเวียงจังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 11 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 425 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากการจัดนักเรียนในแต่ละห้องเรียนนั้น ไม่ได้คัดความสามารถเด็ก ทำให้นักเรียนของแต่ละห้องมีความสามารถใกล้เคียงกัน

3. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว กรณีตัวอย่าง (One Shot Case Study)

ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว กรณีตัวอย่าง (One Shot Case Study)

การจัดกระทำ	การทดสอบหลังสอน
X	O

เมื่อ

X แทน การจัดกระทำการทดลองใช้

O แทน การทดสอบหลังการทดลองใช้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติของแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.2 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

4.3 แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ

4.4 แบบสัมภาษณ์การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ

4.5 แบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

จำนวน 10 ข้อ

5. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ แบบเลือกตอบ

4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตร แผนการสอน คู่มือการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทคนิคการวัดผล เทคนิคการสร้างข้อสอบมาตรฐาน

5.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จากหนังสือ การวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

5.1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ แต่ละเนื้อหา กำหนดจำนวนข้อสอบ ในแต่ละเนื้อหาเพื่อจะได้ออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา ดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนของข้อสอบ

ที่	เนื้อหา/บทเรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
			ออก	ต้องการ
1	โคจอมพลัง (ไคนันทวิสาขาดก)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาตค เรื่อง โคจอมพลัง	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาตค เรื่อง โคจอมพลัง	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตค เรื่อง โคจอมพลัง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1
2	มิตรแท้ (มหาอกกุสชาตค)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาตค เรื่อง มิตรแท้	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาตค เรื่อง มิตรแท้	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตค เรื่อง มิตรแท้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1
3	หนุ่มเจ้าปัญญา (จุลลกเศษฐิชาตค)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาตค เรื่อง หนุ่มเจ้าปัญญา	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาตค เรื่อง หนุ่มเจ้าปัญญา	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาตค เรื่อง หนุ่มเจ้าปัญญา ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	เนื้อหา/บทเรียน	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
			ออก	ต้องการ
4	ลिंगกับยักษน้ำ (นพพานชาดก)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาดก เรื่อง ลिंगกับยักษน้ำ	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาดก เรื่อง ลिंगกับยักษน้ำ	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาดก เรื่อง ลिंगกับยักษน้ำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1
5	นกลุ่มโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกลุ่มโพธิสัตว์	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาดก เรื่อง นกลุ่มโพธิสัตว์	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกลุ่มโพธิสัตว์ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1
6	นกหัวดี (สกุณชาดก)	- วิเคราะห์ข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกหัวดี	3	2
		- อธิบายหลักธรรมที่ของชาดก เรื่อง นกหัวดี	3	2
		- บอกวิธีการนำข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกหัวดีไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2	1
รวม			48	30

5.1.4 ศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยการวิเคราะห์หลักสูตร
ศึกษาจากหนังสือคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

5.1.5 สร้างแบบทดสอบตามเนื้อหาและจำนวนข้อที่ต้องการ จำนวน 48 ข้อ
ต้องการใช้จริง 30 ข้อ

5.1.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่
ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข คือ เพิ่มการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.1.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ตรวจสอบคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก เพื่อ

พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

5.1.8 ปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ คือ

1) จัดทำข้อสอบให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

2) ส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ฝึกทำแบบทดสอบเชิงวิเคราะห์

เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะและสรุปประเด็นการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

5.1.9 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of objective congruence : IOC) เป็นรายข้อแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่า 0.5 ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้มีจำนวน 40 ข้อ

5.1.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5.1.11 หาคุณภาพของข้อสอบ โดยการหาค่าความยาก และอำนาจจำแนก เป็นรายข้อของตัวถูกแบบอิงเกณฑ์ ถ้าได้ค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 จะคัดเลือกไว้ใช้ พบว่า ได้ข้อสอบเข้าเกณฑ์ จำนวน 35 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ ตามที่ต้องการ มีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.72 และอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.74

5.1.12 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ แบบอิงเกณฑ์ ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

5.1.13 จัดพิมพ์ข้อสอบเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม

5.2 แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ฉบับประยุกต์ของกรมสุขภาพจิต ชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการวัด ความฉลาดทางอารมณ์จากกรมสุขภาพจิต (2546)

5.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จากเอกสารวัดผลทางการศึกษาของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ประกอบการสร้างแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 52 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ เนื่องจาก แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์มีจำนวนข้อคำถามมากเกินไป ทำให้นักเรียนทำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ไม่ทันในคาบเรียน และทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนไม่ตั้งใจทำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามที่ต้องการ

ตาราง 6 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่ต้องการ

องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์	ข้อคำถาม	จำนวนข้อคำถามที่ต้องการ
1. ด้านเก่ง	1 - 18	10
2. ด้านดี	19 - 36	10
3. ด้านมีสุข	37 - 52	10
รวม	52	30

5.2.3 กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนประจำระดับของแต่ละระดับ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมาก ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง และไม่จริง

5.2.4 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของภาษา และความถูกต้องข้อคำถามตามกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดด้านความฉลาดทางอารมณ์

5.2.5 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบวัดแต่ละข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามพฤติกรรมชี้วัดความฉลาดทางอารมณ์

0 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามพฤติกรรมชี้วัดความฉลาดทางอารมณ์

-1 เมื่อ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามพฤติกรรมชี้วัดความฉลาดทางอารมณ์

5.2.6 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งเป็นรายข้อแล้วคัดเลือกประเด็นคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่า 0.5

5.2.7 นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เพื่อหาคุณภาพรายข้อ

5.2.8 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ พบว่า แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.66

5.2.9 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 30 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Crobach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) พบว่า ได้ความเชื่อมั่นของแบบวัดฉลาดทางอารมณ์ ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

5.2.10 จัดพิมพ์แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกุเวียงวิทยาคมวิทยาคม

5.3 แบบสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ

5.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแบบสังเกตพฤติกรรมจากหนังสือหลักการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

5.3.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ จากเอกสารตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและประเด็นที่จะศึกษา ศึกษาวิธีการสร้าง และกำหนดรูปแบบแบบสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์

5.3.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5.3.4 นำแบบสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของภาษา และความถูกต้องข้อคำถามตามกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดด้านความฉลาดทางอารมณ์

5.3.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบสังเกตพฤติกรรมแต่ละข้อ พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับปรุงข้อความของข้อคำถามให้สอดคล้องกับพฤติกรรมประจำวันของนักเรียน และควรใช้ข้อคำถามประมาณ 10 -15 ข้อเพื่อให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้ภายในคาบเรียน

5.3.6 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่า 0.5 ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้มีจำนวน 20 ข้อจึงคัดเลือกไว้ใช้ จำนวน 15 ข้อ

5.3.7 นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

5.3.8 จัดพิมพ์แบบสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5.4 แบบสัมภาษณ์การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ แบบมีโครงสร้าง
จำนวน 5 ข้อ

5.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์จากหนังสือหลักการวิจัยเบื้องต้น
ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

5.4.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากเอกสารตำรา
วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและประเด็นที่จะศึกษา
ศึกษาวิธีการสร้าง และกำหนดรูปแบบของแบบสัมภาษณ์

5.4.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 10 ข้อ

5.4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้อง เหมาะสมของภาษา และความถูกต้องข้อคำถามตามกรอบแนวคิดและตัวชี้วัด
ด้านความฉลาดทางอารมณ์

5.4.5 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน
ความเที่ยงตรงของแบบวัดแต่ละข้อ พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ
ปรับปรุงข้อสัมภาษณ์ให้เป็นข้อความที่ง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน และควรเป็นคำถามปลายเปิด
เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

5.4.6 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
เป็นรายข้อแล้วคัดเลือกข้อสัมภาษณ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่า 0.5 ซึ่งผลการหา
ค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบสัมภาษณ์ด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ข้อคำถามที่สามารถ
นำไปใช้ได้มีจำนวน 8 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ใช้ 5 ข้อ

5.4.7 นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

5.4.8 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับ
กลุ่มตัวอย่าง

5.5 แบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
จำนวน 10 ข้อ

5.5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) จากหนังสือหลักการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

5.5.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ จากเอกสารตำราวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและประเด็นที่จะศึกษา ศึกษาวิธีการสร้าง และกำหนดรูปแบบแบบวัดความพึงพอใจ

5.5.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ รวมทั้งหมด 15 ข้อ ต้องการใช้จริง 10 ข้อ

5.5.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของภาษา และความถูกต้องข้อคำถามตามกรอบแนวคิด

5.5.5 นำแบบวัดความพึงพอใจ ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบวัดแต่ละข้อ พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับปรุงข้อคำถามของแบบวัดความพึงพอใจให้ง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน

5.5.6 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบวัดความพึงพอใจ พบว่า ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้มี จำนวน 13 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ใช้ 10 ข้อ

5.5.7 นำแบบวัดพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

5.5.8 หาคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจเป็นรายข้อ ได้แก่ การหาค่าจำแนก โดยวิธี Item Total Correlation มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.44 ถึง 0.76

5.5.9 นำแบบวัดความพึงพอใจที่คัดเลือกไว้ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ได้ความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92

5.5.10 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูล

6. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

6.1.1 ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ

6.1.2 ดำเนินการเก็บคะแนนระหว่างการเรียนรู้ โดยการทดสอบย่อย การประเมินผลงานนักเรียน และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1.3 บันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์

6.1.4 บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง พัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์

6.2 ดำเนินการทดสอบความรู้หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ

6.3 ดำเนินการวัดความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต จำนวน 30 ข้อ

6.4 ดำเนินการวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง ธรรมชาติ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ธรรมชาติ ระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยใช้สูตร $t - test$ (Dependent Samples)

7.2 ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.3 สังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละคาบเรียน

7.4 สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ บันทึกข้อมูลด้วยเครื่องอัดเสียง และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้

7.5 ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากแบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบ วิเคราะห์ โดยใช้สูตร p ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนผู้ตอบถูก

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยหาค่าดัชนี (B) ตามวิธีของ Brennan ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	U	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มผ่านเกณฑ์
	L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์
	N ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มผ่านเกณฑ์
	N ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์

1.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรโลเวทท์ (Lovett Method) (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum x_i - \sum x_i^2}{(K-1) \sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ	r _{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X _i	แทน	คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัด

1.5 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์และแบบวัดความพึงพอใจ ใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชุด X กับ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y คูณกันแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์และแบบวัดความพึงพอใจ โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) หรือสัมประสิทธิ์ของแอลฟา และคำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัดทั้งหมด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

พหุ ประถมศึกษา

1.7 การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิเคราะห์โดยใช้สูตร ดังนี้ (เผชญ กิจระการ, 2544)

$$E_1 = \frac{\sum \frac{X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของกิจกรรมระหว่างเรียนจากการทดสอบย่อย ผลงานนักเรียน และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 A แทน คะแนนเต็มของทุกกิจกรรมระหว่างเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum \frac{X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน
 A แทน จำนวนเต็มของการทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่หรือคะแนนรวมทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนนักเรียน

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของนักเรียน
 n แทน จำนวนนักเรียน

2.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้สูตร t - test (Dependent Samples)
 (สมนึก ภัททิยธนี, 2556)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่
 df แทน ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N-1$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แผนแบบการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group-Posttest Design) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
2. ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ โดยดำเนินการสร้างการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิเคราะห์ผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาของพัฒนาหน่วยการเรียนรู้
ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่

1.1 กรอบแนวคิด ประกอบด้วย

- 1) คู่มือการใช้หน่วยการเรียนรู้ คือ สารสำคัญที่ผู้พัฒนาหน่วยเรียนแนะนำวิธีการ ข้อเสนอแนะหรือแนวปฏิบัติ สำหรับครูผู้สอน หรือผู้ที่สนใจ นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- 2) ชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ควรเป็นข้อความที่กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่ายและสื่อถึงสาระ หรือเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ เพื่อต้องการสื่อความหมายถึง การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจากการวิเคราะห์ข้อคิดจากนิทานชาดก เพื่อนำไปเป็นข้อคิดเตือนใจในการปฏิบัติให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ การสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถบูรณาการภายในกลุ่มสาระ หรือข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ โดยยึดความรู้ สาระ เนื้อหาแบบองค์รวม ที่ครูผู้ต้องการจัดเป็นระบบหรือชุดความรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ได้นำ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นิทานชาดก การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา ซึ่งอยู่ในสาระศาสนา ศีลธรรม จรรยา มาบูรณาการกับ เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ซึ่งอยู่ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4) ระดับชั้น ควรเป็นระดับชั้นที่ครูผู้สอนทำการปฏิบัติการสอนอยู่ เพราะครูมีความเข้าใจในพัฒนาการของนักเรียนในชั้นนั้นๆ มีความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดเนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงเลือกที่จะพัฒนาหน่วยแบบบูรณาการเรื่อง ธรรมชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้ดียิ่งขึ้น

5) ผังมโนทัศน์ คือ แผนผังความคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหา สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล เป็นต้น โดยวิเคราะห์ความคิดรวบยอด ให้เห็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ให้เป็นภาพรวม

6) หลักการ คือ สาระสำคัญที่ครูผู้สอนควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลักการสำคัญของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะต้องเชื่อมโยงเนื้อหาหรือวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน นำมาพัฒนาผู้เรียนให้ครบทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน โดยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีหลักการ ดังนี้ 1) ตอบสนองความต้องการของนักเรียน 2) การบูรณาการเนื้อหา 3) พัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

1.2 จุดมุ่งหมาย คือ ผลที่ประสงค์ให้บรรลุ หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1.2.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และวิเคราะห์ข้อคิดหรือหลักธรรมของนิทานชาดก

1.2.2 เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

1.2.3 เพื่อให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และจัดการอารมณ์ของตนได้

1.2.4 เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.5 เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุง

พระพุทธศาสนา

1.3 สาระการเรียนรู้ คือ องค์ความรู้ เนื้อหา สาระสำคัญ หรือความคิดรวบยอดที่นำมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กัน เชื่อมโยง และผสมผสาน เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำสาระเนื้อหา ได้แก่ นิทานชาดก หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา และการเป็นพลเมืองที่ดี มาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก โดยใช้เวลาเรียน 12 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาชาดกเป็น 6 เรื่องละ 2 ชั่วโมง ดังนี้

1.3.1 โคจอมพลัง (โคนนทวิสาขชาดก)

1.3.2 มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก)

1.3.3 หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาดก)

1.3.4 ลิงกับยักษ์น้ำ (นพปานชาดก)

1.3.5 นกค่อมโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก)

1.3.6 นกหัวตื้อ (สกุณชาดก)

1.4 การจัดการเรียนรู้ คือ วิธีการ หรือการจัดประสบการณ์ที่ครูนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ โดยเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ สำหรับหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก ได้บูรณาการการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ร่วมกับการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ ชั่วโมงที่ 1 การแสดงบทบาทสมมติ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ 1.1) ขั้นเตรียมการสอน 1.2) ขั้นถ่ายทำหนังสือ 1.3) ขั้นวิเคราะห์ผลการแสดง 1.4) อภิปรายผล และ 1.5) ขั้นแบ่งปันผลงาน ชั่วโมงที่ 2 การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ 2.1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.2) ขั้นนำเสนอประเด็น/ปัญหา 2.3) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.4) ขั้นฝึกปฏิบัติ และ 2.5) ขั้นสรุปบทเรียน สำหรับสื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีหลักการในการเลือกใช้ ดังนี้ 1) สอดคล้องกับเนื้อหา 2) กระตุ้นความสนใจของนักเรียน 3) ใช้งานได้ดี 4) มีความคงทน 5) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สำหรับ การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีทัศน์การดูเล่าเรื่องนิทานชาดก เป็นสื่อในการเรียนรู้ และนักเรียนยังได้สร้างสื่อการเรียนรู้ผ่านการทำหนังสือ เพื่อนำเสนอการแสดงของกลุ่มตน และเป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในเรื่อง ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมที่ได้จากเรื่อง รวมทั้งได้วิพากษ์ผลงานของเพื่อนอย่างสร้างสรรค์

1.5 การวัดและประเมินผล การวัดผล หมายถึง กระบวนการหาค่าต่าง ๆ

ออกมาเป็นเป็นตัวเลข เพื่อใช้แทนคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างมีประสิทธิภาพ แล้ววินิจฉัย ตัดสิน ลงสรุปคุณค่าที่ได้อย่างมีกฎเกณฑ์ และมีคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้น ดีหรือไม่ดี ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ คือ 1) การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง 2) มีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย 3) นำผลที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีการวัดด้านความรู้ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะ จากการประเมินผลงาน นักเรียนและด้านจิตพิสัย จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และแบบวัดความพึงพอใจ

2. ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท จากนั้น นำผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา พิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมาย ได้ผลดังแสดง ในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ โดย ผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ชื่อหน่วยชัดเจน กระชับรัด ครอบคลุมเนื้อหา และน่าสนใจ	4.80	0.40	มากที่สุด
2	องค์ประกอบของหน่วยมีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
3	ความเป็นนามีความเหมาะสมสะท้อนถึงชื่อหน่วย	4.60	0.49	มากที่สุด
4	หลักการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นมา	4.80	0.40	มากที่สุด
5	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับหลักการของหน่วย	4.60	0.49	มากที่สุด
6	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักการ	4.60	0.49	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
7	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8	ระยะเวลามีความเหมาะสม	4.40	0.49	มาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
10	สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
11	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
12	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
13	หน่วยการเรียนรู้สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง	4.80	0.40	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.71	0.14	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า คุณภาพของหน่วยการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 ซึ่งอยู่ในระดับความเหมาะสม มากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระยะเวลา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49

ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ ของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยคำนวณ การหาประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ (E_1) จากคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบย่อย การประเมินผลงานนักเรียน และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) จากคะแนนของนักเรียนซึ่งได้มาจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 สรุปประสิทธิภาพของ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก

รายการ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)	35	270	220.43	9.28	84.50
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	35	30	24.52	2.29	81.05

จากตาราง 8 พบว่า ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 220.43 จากคะแนนเต็ม 270 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.50 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.52 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 81.05 ดังนั้น และ ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงมีค่าเท่ากับ 84.50/81.05

ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก

ผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก ที่พัฒนาขึ้น แล้วนำไปประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย โดยวิเคราะห์ผล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาดก เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และทดสอบสมมติฐานด้วย t - test ซึ่งปรากฏผล ดังตาราง 9

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

คะแนน	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	t	Sig.
ก่อนเรียน (Pre - test)	35	13.77	1.87	393	28.75*	0.00
หลังเรียน (Post - test)	35	24.52	2.29			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วย หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบไปด้วย

2.2.1 การวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต ซึ่งเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 30 ข้อ ซึ่งแสดงรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ด้วยแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์แบบประยุกต์จากกรมสุขภาพจิต

ที่	เกณฑ์ในการวัด	ช่วงคะแนน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
1	ต่ำกว่าเกณฑ์	น้อยกว่า 78 คะแนน	2	5.71
2	ปกติ	78 – 94 คะแนน	33	94.29
3	สูงกว่าเกณฑ์	มากกว่า 94 คะแนน	0	0.00
รวม			35	100

จากตาราง 10 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 94.29 มีความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในเกณฑ์ปกติ และมีนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

2.2.2 การสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน จากแบบสังเกต พฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 15 ข้อ ซึ่งแสดงรายละเอียด ในตาราง

ตาราง 11 สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

ระดับ	ช่วงคะแนน	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม	24 คะแนนขึ้นไป	33	94.29
ดี	16 – 23 คะแนน	0	0.00
ผ่าน	8 – 15 คะแนน	2	5.71
ไม่ผ่าน	ต่ำกว่า 8 คะแนน	0	0.00
รวมนักเรียนทั้งหมด		35	100.00

จากตาราง 11 พบว่า มีนักเรียนจำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 94.29 มีพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม และมีนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 มีพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับผ่าน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในเกณฑ์ต่ำ ดังรายละเอียดในตาราง 10

2.2.3 การสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ดังนี้

2.2.3.1 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (ศีลสิกขา) นักเรียนได้ให้การสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การพูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนหวาน ไม่ด่าเพื่อน และไม่ดูถูกเพื่อน...”

(ต.ช. ก อายุ 13 ปี, วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์)

“...พูดจากับเพื่อนอย่างเป็นกันเอง ไม่ว่าจะเพื่อน แนะนำสิ่งดี ๆ แก่เพื่อน...”

(ด.ช. ค อายุ 13 ปี, วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์)

“... เพื่อนที่ดีจะแนะนำเราไปในทางที่ดี ตักเตือนเราเวลาไม่ทำงาน...”

(ด.ช. ฉ อายุ 13 ปี, วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์)

ทำให้ติด มส...”

“... ไม่ควรคบกับเพื่อนที่ชอบหนีเรียน เพราะจะชักชวนเราหนีเรียน

(ด.ญ. ก อายุ 13 ปี, วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์)

การสัมภาษณ์ ดังนี้

2.2.3.2 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง (ปัญญาศึกษา) นักเรียนได้ให้

บทเรียนอยู่เสมอ...”

“...ความตั้งใจและพยายามเรียนจะทำให้เราเก่งขึ้น เพราะเราได้ทบทวน

(ด.ญ. ฉ อายุ 13 ปี, วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์)

เตือนร้อน ทำให้มีเพื่อนเพิ่มขึ้น...”

“...การอวยพรให้คนอื่นมีความสุข และคอยช่วยเหลือคนที่ได้รับความ

(ด.ญ. ด อายุ 13 ปี, วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์.)

ไม่เอาแต่ใจ ...”

“...ไม่ดื้อ ตั้งใจฟังในสิ่งที่ครูสอนรับฟังคำสั่งสอนต่างๆ และปรับตัวไม่ดื้อ

(ด.ญ. ธ อายุ 13 ปี, วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์.)

“...ไม่ดื้อ ไม่ชน ไม่รังแกเพื่อน ปฏิบัติตนตามระเบียบโรงเรียน ทำให้ไม่โดนคนอื่นตำหนิและมีคำแนะนำดี ๆ ไปปรับให้เหมาะสมกับเรา ...”

(ด.ญ. ป อายุ 13 ปี, วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์.)

2.2.3.3 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านมีสุข (สมธิศึกษา) นักเรียนได้ให้การสัมภาษณ์ ดังนี้

“...รู้จักการวางแผนให้ประสบผลสำเร็จ และต้องมีความตั้งใจในการทำงาน มีความกตัญญูรู้คุณ และตอบแทนคุณต่อคนที่ช่วยเหลือเรา...”

(ด.ญ. ผ อายุ 13 ปี, วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์.)

“...คิดวิเคราะห์และพิจารณาสิ่งๆอย่างรอบคอบ และอดออมเงิน จะได้รวย ขึ้นขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน ประหยัด และตอบแทนคนที่ช่วยเหลือเรา ...”

(ด.ญ. ม อายุ 13 ปี, วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 : การสัมภาษณ์.)

“...การมีสติคิดหาวิธีเอาตัวรอดเมื่อเจอปัญหา และต้องมีความจริงใจ ไม่หลอกลวงคนอื่น (เหมือนยักษ์)...”

(ด.ญ. ย อายุ 13 ปี, วันที่ 2 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์.)

“...ต้องมีสติและพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนทำอะไร ช่วยเหลือคนอื่น และ จะปฏิบัติตนให้มีความน่าเชื่อถือ และเป็นหัวหน้าที่ดี ...”

(ด.ญ. ศ อายุ 13 ปี, วันที่ 2 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์.)

จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนได้แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ คือ

1. แนวทางในการพัฒนาให้เป็นคนดี (ศีลสิกขา) คือ การพูดจาสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน (ข้อคิดจากชาดกเรื่อง โคจอมพลัง) และ การปฏิบัติต่อเพื่อนและคนรอบข้างอย่างเหมาะสม (ข้อคิดจากชาดก เรื่อง มิตรแท้)
2. แนวทางในการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง (ปัญญาสิกขา) คือ การวิเคราะห์และ พัฒนาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ (ข้อคิดจากชาดกเรื่อง หนุมเจ้าปัญญา) การคิดพิจารณาอย่าง รอบคอบเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ (ข้อคิดจากชาดก เรื่อง ลิงกับยักษน้ำ)
3. แนวทางในการพัฒนาให้เป็นคนมีความสุข (สมาธิสิกขา) คือ มีความปรารถนา ดีต่อคนอื่น (ข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกคุ้มโพธิสัตว์) การยอมรับความเห็นของผู้อื่นและเชื่อฟังคน สอนของผู้อาวุโส (ข้อคิดจากชาดก เรื่อง นกหัวต้อ)

ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน ด้วยหน่วยการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์นักเรียนได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.29 คือ กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับ

นักเรียนที่มีพฤติกรรมระดับดีเยี่ยม นักเรียนกลุ่มนี้จะชอบช่วยเหลือเพื่อน พุดจาสุภาพ ตั้งใจเรียน หนังสือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการเรียนไปพัฒนาตนเอง ให้เก่ง ดี มีสุขได้

2. นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 คือ กลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมระดับผ่าน มักจะแสดงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การพูดจาก้าวร้าว ขอบรังแกเพื่อน และหนีเรียน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้ประสานงานกับคุณครูที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนต่อไป

2.3 ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตาราง 12 ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น	4.54	0.65	มากที่สุด
2	นักเรียนทำงานที่ได้รับจนสำเร็จ	4.57	0.55	มากที่สุด
3	นักเรียนมีความสนุกสนานกับการเรียน	4.63	0.54	มากที่สุด
4	นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ	4.57	0.55	มากที่สุด
5	นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม	4.63	0.54	มากที่สุด
6	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.63	0.54	มากที่สุด
7	นักเรียนควบคุมและจัดการอารมณ์ตนเองได้	4.60	0.55	มากที่สุด
8	นักเรียนได้สืบค้นความรู้ด้วยตนเอง	4.60	0.55	มากที่สุด
9	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่	4.66	0.54	มากที่สุด
10	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง	4.54	0.65	มากที่สุด
	รวม	4.60	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 โดยประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น และสามารถนำ ความรู้ไปพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนและสรุปผล ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.2 ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.3 ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สรุปผล

1. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคุณภาพเท่ากับ 4.71 ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.14) และมีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 84.50/81.05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ มีพัฒนาการของความฉลาดทางอารมณ์สามารถ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติและมีพฤติกรรมด้าน ความฉลาดทางอารมณ์อย่างดีเยี่ยม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.29 จะมีพฤติกรรมที่ชอบช่วยเหลือเพื่อน พูดจาสุภาพ ตั้งใจเรียนหนังสือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สามารถนำข้อคิดที่ได้จากการเรียนไปพัฒนาตนเองให้เก่ง ดี มีสุขได้

2) นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำเกณฑ์ปกติ และผ่านการประเมินพฤติกรรม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 มักจะแสดงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การพูดจាក้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน หนีเรียนเป็นประจำ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ ประสานงานกับคุณครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนต่อไป

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.14)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การสร้างและการหาคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.14) และมีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 84.50/81.05 เนื่องจาก

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดย ฆนัท ธาตุทอง (2551) ได้อธิบายองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ 1) การกำหนดแนวคิด 2) เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) การประเมินที่มีความหลากหลาย นอกจากนี้สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยกำหนดเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจน 2) วิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ 3) กำหนดเรื่องสู่บูรณาการ 4) ผลิตงานสื่อวัสดุอุปกรณ์ 5) นำไปสอนอย่างแยบยล 6) ประเมินผลเพื่อปรับปรุง ผู้วิจัยจึงบูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ นิทานชาดก หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขา และการเป็นพลเมืองที่มาหลอมรวมกัน เกิดเป็นองค์ความรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน มีการบูรณาการจัดการเรียนรู้ระหว่างการสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนแบบโยนิโสมนสิการ และใช้วิถีทัศนนิทานชาดกเป็นสื่อในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและมีความสนใจในการเรียน นอกจากนี้ยังฝึกฝนให้นักเรียนทำหนังสือเล่าเรื่องนิทานชาดก และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการวิเคราะห์ข้อคิด คุณค่า และประโยชน์ของนิทานชาดก รวมทั้งนักเรียนยังได้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และฝึกการเป็นพลเมืองที่ดีจากการทำงานเป็นกลุ่มและการปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเก่ง ดี และมีสุข นอกจากนี้ยังมีวิธีและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและติดตามพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จึงทำให้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาดก มีคุณภาพและสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟาดิละห์ ศรีธาสุภักกุล (2559) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พิษภูมิปัญญา ที่ใช้กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นกับเนื้อหา มีความสอดคล้องกัน และหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ผลการหาประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.02/83.27 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพิทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพิทยา เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง มีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.06, S.D. = 0.29) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐาปกรณ์ จิวสุข (2562) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับคุณภาพเท่ากับ 4.85 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

2. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ หลอมรวมและบูรณาการเนื้อหาเป็นองค์รวม ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย คลอบคลุมเนื้อหา แปลกใหม่ มีความน่าสนใจ และประหยัดเวลาในการเรียน และนักเรียนยังได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ได้คิดวิเคราะห์เรื่องราวอย่างเป็นระบบตามหลักโยนิโสมนสิการ โดยวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ โทษ และทางออก และมีการแลกเปลี่ยน อภิปรายความคิดเห็นที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ อีริชชี่ บูรณโชติ (2544) กล่าวว่า หลักสูตรและการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีประโยชน์ในการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ และช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ในเนื้อหาและกระบวนการที่เรียนในวิชาหนึ่งอาจช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อีกวิชาหนึ่งได้ สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2554) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การนำสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกันและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ สมนึก ภัททิยธนี (2551) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้ 1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. แบ่งเนื้อหา สาระ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่อง ความคิดรวบยอดจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดเลือกตอบ 5. กำหนดจำนวนข้อสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พาทีละย์ ศรีธราสุภักกุล (2559) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พิษภูมิปัญญาที่ใช้ กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พิษภูมิปัญญาหลังใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น สูงกว่าก่อนใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพิทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพิทยา หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปกรณ์ จิวสุข (2562) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วย

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพนัน” สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.2 การจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติก ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติก ได้บูรณาการความฉลาดทางอารมณ์ นิทานชาดก และหลักธรรมไตรสิกขา มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติและการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และข้อคิดในปฏิบัติตนให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข คือ 1. ด้านดี (ศีลสิกขา) คือ การพูดจาสุภาพอ่อนหวาน การปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม 2. ด้านเก่ง (ปัญญาสิกขา) คือ การพัฒนาตนเอง การคิดแก้ปัญหา และการเป็นผู้นำที่ดี 3. ด้านมีความสุข (สมาธิสิกขา) คือ การปรารถนาดีต่อผู้อื่น และการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส สอดคล้องกับแนวคิดของผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2545) กล่าวว่า การพัฒนาปรีชาเชิงอารมณ์ตามแนวพุทธศาสนา ต้องพัฒนาให้ครบองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งบูรณาการกันหรือเป็นปัจจัยหรือช่วยเหลือประสานแก่กันและกัน คือ พุทธิกรรม จิตใจ และปัญญา หรือเรียกอีกอย่างว่า ศีล สมาธิ และปัญญา ในไตรสิกขา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้สามารถพิจารณานักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ จำนวน 33 คน (ร้อยละ 94.29) มีพฤติกรรมด้านเก่ง ดี มีสุข ระดับดีเยี่ยม และได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์หลักไตรสิกขา คือ (1) ศีลสิกขา คือ เป็นคนดี ด้วยการพูดดีและปฏิบัติดี (2) ปัญญาสิกขา คือ เป็นคนเก่ง ด้วยการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา (3) สมาธิสิกขา คือ มีความสุข ด้วยความปรารถนาดี รับฟังคำแนะนำจากคนอื่น โดย สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2548) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและพัฒนาด้านคุณลักษณะความดีงาม ซึ่งจะมีอิทธิต่อความรู้สึกนึกคิด และตอบสนองต่อความสามารถที่จะแสดงออกทางอารมณ์ ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2.2 นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำเกณฑ์ปกติ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 มักจะแสดงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น พูดจากร้าวร้าว รังแกเพื่อน หนีเรียน เป็นต้น นักเรียนกลุ่มนี้ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้ 1) รู้เท่าทัน หวังรู้ในความรู้สึกของเด็ก 2) สร้างความใกล้ชิดสนิทสนม 3) รับฟังความรู้สึกและอารมณ์ของเด็กด้วยความตั้งใจ 4) ฝึกให้เด็กระบุภาวะอารมณ์ความรู้สึกของตนได้อย่างถูกต้อง 5) กำหนดขอบเขตของการช่วยเหลือเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา เมฆะวิภาต (2560) ได้บูรณาการพุทธธรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานำมาสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียนโดยการเรียนรู้และการดูแลเอาใจใส่จาก

ผู้ปกครองและพระสงฆ์ มาสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เจริญสมวัย มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนามีการสร้างควมสามัคคีกับคนอื่น รู้หลักเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนแสดงอาการออกอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดา โรจนอุทัย (2561) ได้พัฒนาเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่นตามหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนแบบทดสอบสูงกว่า กลุ่มควบคุมทั้ง 3 ด้าน (ความรู้สึกรู้สึก ความนึกคิด และพฤติกรรม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังการทดลองและการติดตามผลครั้งที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลอง แต่การติดตามผลครั้งที่ 2 มีระดับคะแนนลดลงเล็กน้อย การพัฒนาเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่น เรื่อง ผัสสะ สติ โยนิโสมนสิการ เป็นการพัฒนาเขาวนอารมณ์อย่างเป็นองค์รวมมีผลทำให้กลุ่มทดลอง “รู้กระทบ รู้เท่าทัน รู้สร้างสรรค์สิ่งดีงาม” ทำให้เกิดการ “กระชับ ฉับไว อยู่ในใจ และเป็นตัวของตัวเอง” นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาพร สรรพศรี และโสวิทย์ บำรุงภักดิ์ (2562) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านศีลส่งผลให้นักเรียน มีระเบียบวินัย สำรวมกายและวาจา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีสัมมาคารวะ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่น มีความพร้อมในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีครูมากำกับดูแล ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสมาธินักเรียนมีสมาธิดีขึ้น นิ่งไม่วอกแวก มีความเพียรพยายามในการทำงานเพิ่มขึ้น ตั้งใจเรียนมีสมาธิในการเรียน มีความเข้มแข็งทางอารมณ์ ทำงานที่ครูมอบหมายได้ถูกต้องและส่งทันตามกำหนดเวลา ส่วนผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านปัญญา นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนและมีทักษะในการคิดเพิ่มขึ้นมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดีขึ้นทุกข้อ

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.56) ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมุติตามตัวละครในนิทานชาดก ทำให้เกิดความสนุกสนานได้คิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการคิดอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ ทิศนา แฉมมณี (2554) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการนำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์และเกิดความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการช่วยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและแยบยลทำให้นักเรียนนักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อคิดจากนิทานชาดกไปปรับใช้เพื่อพัฒนาตนเองให้เก่ง ดี และมีสุขได้ สอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2547) กล่าวว่า โยนิโสมนสิการ เป็นความคิดถูกวิธีคิด อย่างมีระเบียบคิดหาเหตุผลสืบค้นถึงต้นเค้าสืบสาวให้ตลอดสายแยกแยะสิ่งทั้งหลายให้เห็นความจริงตาม

ความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย โดยไม่เอาความรู้สึกด้วยต้นหาอุปาทานของตนเข้าจับได้ นอกจากนี้ สิริพัชร์ เจริญวาริโรจน์ (2548) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน ให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยมีความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และยอมรับผู้อื่น ช่วยพัฒนาค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม มาตรฐานการทำงาน วินัยในตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการทำงาน และการควบคุมอารมณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์นาฏ บรรหาร (2556) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ประเพณีและวัฒนธรรมในอำเภอ ชนบท ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน รายวิชา ส16101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.75, S.D. = 0.43) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.50, S.D. = 0.56) ด้านการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.57, S.D. = 0.65) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐติกา พรหมดำ (2560) ได้รายงานผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ไข่ครอบภูมิปัญญาชาวบ้านริมทะเลสาบสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น อยู่ในระดับ มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 4.81 สูงกว่าเกณฑ์ 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูควรส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวพระพุทธศาสนาด้วยกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เช่น การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม เป็นต้น รวมถึงกับกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริม

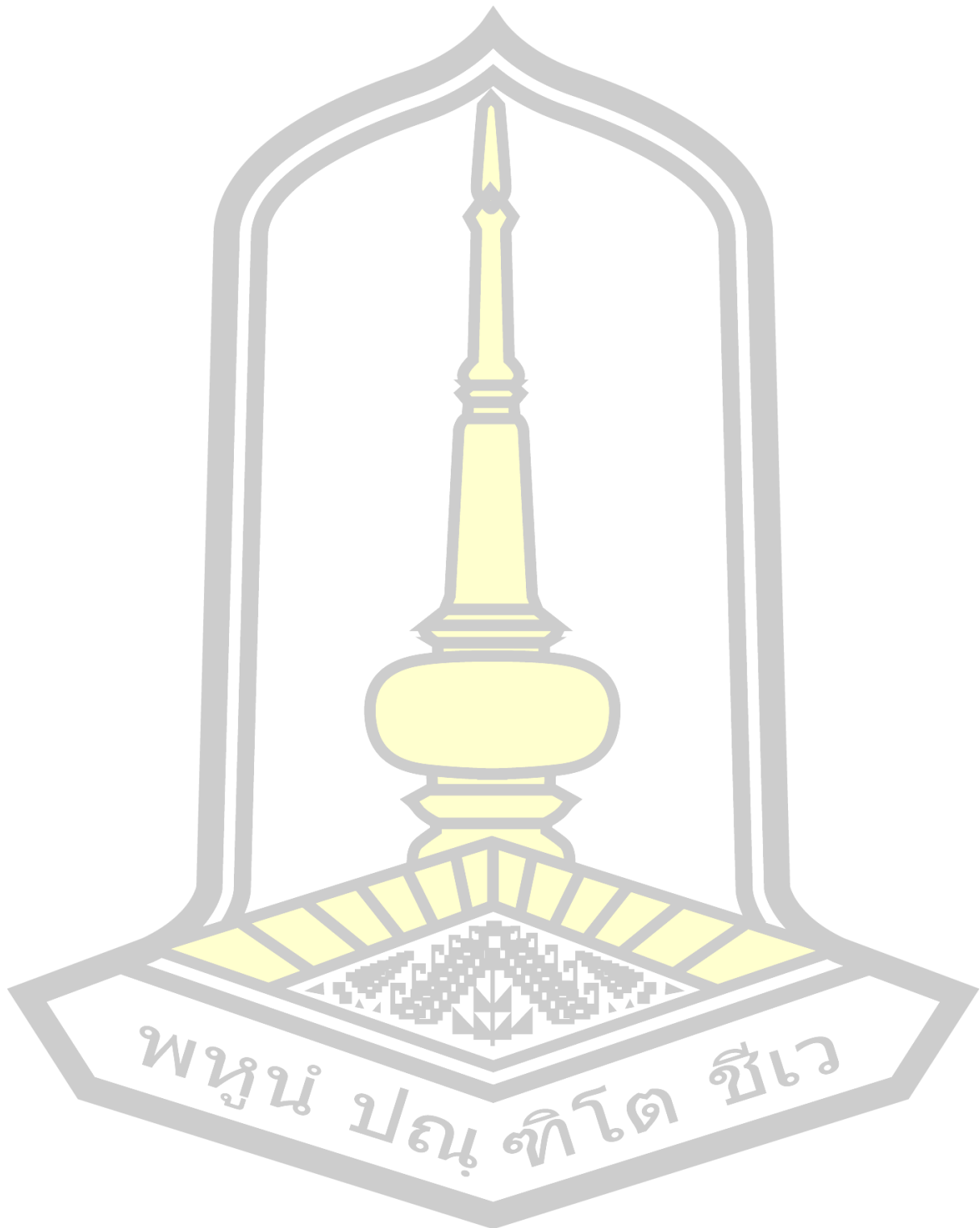
1.2 ควรจัดสภาพชั้นให้เหมาะสมกับการเคลื่อนไหว นักเรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถวิพากษ์ผลงานของเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และ ความฉลาดทางอารมณ์ ไปบูรณาการกับเนื้อสาระของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2.2 ควรมีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ในเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลลาศ ภูวนาธิพงศ. (2558). *นักวิจัย “มจร” พบสอน-สอบธรรมใน ร.ร. ได้ผลน้อย เด็กไม่ถึงธรรม*
ขาดคิดวิเคราะห์ที่ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มุ่งพัฒนาเทคนิคเป็นการด่วน.
[ออนไลน์]. ได้จาก : www/news/lifestyle/215266. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2562].
- กรมวิชาการ. (2548). *แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้น*
พื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา*
ศาสนา และวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญญา สรรพศรี และโสวิทย์ บำรุงภักดิ์. (2562). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลัก*
ไตรสิกขาของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 19(2), 101-112,
เมษายน-มิถุนายน.
- กุสุมา เมฆะวิภาต. (2560). *บูรณาการพุทธธรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับ*
มัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษา
ปริทรรศน์, 13(ฉบับพิเศษ), 156-169, มิถุนายน.
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล. (2548). *การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้*
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม. (2561).
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. ขอนแก่น :
กุเวียงวิทยาคม.
- เกียรติภูมิ วงศ์รจิต. (2562). *แนะวัยรุ่นปรับพฤติกรรม-ควบคุมอารมณ์ลดใช้ความรุนแรง*. [ออนไลน์].
ได้จาก : https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_1751846.
[สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 ธันวาคม 2562].
- งานกิจการนักเรียน โรงเรียนกุเวียงวิทยาคม. (2562). *รายงานปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน*
โรงเรียน กุเวียงวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561. ขอนแก่น : กุเวียงวิทยาคม.

- งานวิชาการ โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม. (2562). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561. ขอนแก่น : ภูเวียงวิทยาคม.
- ฉันท ชาติทอง. (2551). การออกแบบการสอนและบูรณาการ. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- ฐาปกรณ์ จิวสุข. (2562). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทัพนัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐติกา พรหมดำ. (2560). รายงานผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ไขครอบภูมิปัญญาชาวบ้าน ริมทะเลสาบสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 17(1), 39-47, มกราคม-มิถุนายน.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม และทศนา แคมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรชัย บุณนโชติ. (2544). ประมวลบทความทักษะของครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2551). การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นาคยา ปลันธนานนท์. (2545). จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2546). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กางหลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ทองอินทร์ ภูมิประสาธ. (2547). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง รูปเรขาคณิตและรูปทรงเรขาคณิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกิจกรรมแบบกลุ่ม TAI และการจัดกิจกรรมตามแนว สสวท. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผจงจิต อินทรสุวรรณ และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยเครื่องมือวัดความเที่ยงตรงปริชาเชิงอารมณ์ตามแนวพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). การหาค่าดัชนีประสิทธิผล. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เผชิญ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา E₁-E₂.

วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7, 44-62, กรกฎาคม.

พรรณณี ชูทัย เจนจิต. (255). จิตวิทยาการเรียนการสอน. นนทบุรี : เกรท เอ็ดดูเคชั่น.

พรรณณี บุญประกอบ. (2542). อีคิวในแนวพระพุทธศาสนา. *พหุติกรรมศาสตร์*, 5(1), 7-13, มิถุนายน.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547). *พุทธวิธีในการสอน*. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2552). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ :

มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพหุติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิชิต ฤทธิจรรยา. (2550). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :

แฮร์สออฟ เคอร์มิสต์.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2553). *กระบวนการออกแบบย้อนกลับ : การพัฒนา*

หลักสูตรและออกแบบการสอนอิงมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาดิละษี ศรีธราสุภักกุล. (2559). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง พิษภูมิปัญญา

ที่ใช้กระบวนการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 อำเภอ

เจาะไอร้อง จังหวัดจันทบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 37-46, มกราคม-มิถุนายน.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2552). *การวัดผลและการสร้างแบบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักขณา สริวัฒน์. (2549). *การคิด*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2545). *เชาว์อารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*.

กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ศุภศิริ โสมาเกต. (2544). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน*

ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการกับการเรียนรู้ตาม

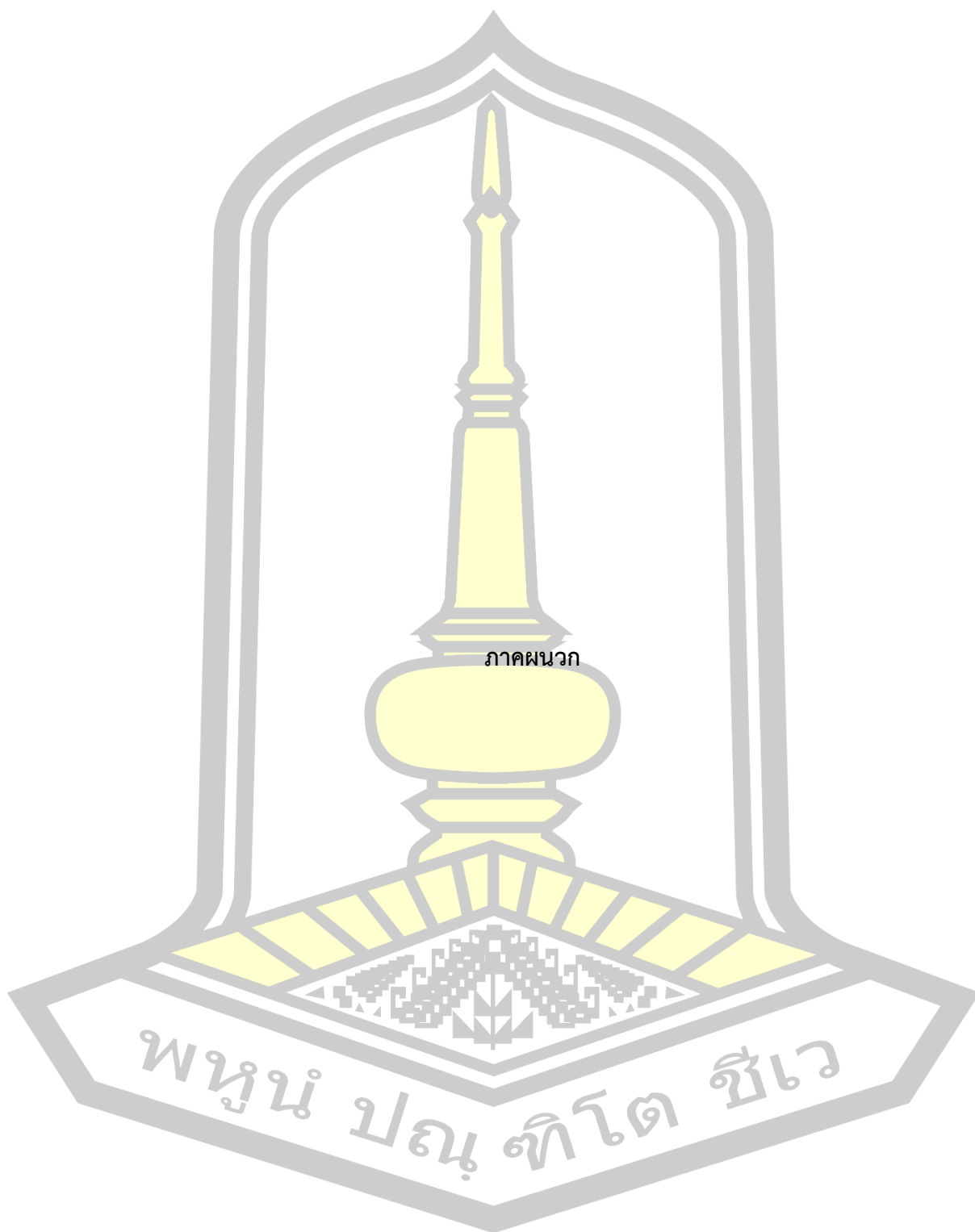
คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สกุวัฒน์ รัชนิกร. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพืทยากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. (2553). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). *การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในพื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. (2554). *คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนฯ ประกอบสื่อ นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดา โรจนอุทัย. (2561). *การพัฒนาเขavnอารมณ์ของวัยรุ่นตามหลักพุทธธรรม*. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 14(2), 13-25, มกราคม-เมษายน.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ราชบุรี : ธรรมรักษ์.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2542). *การเรียนรู้ (จิตวิทยา) พุทธศาสตร์กับการศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : กภาพพิมพ์.

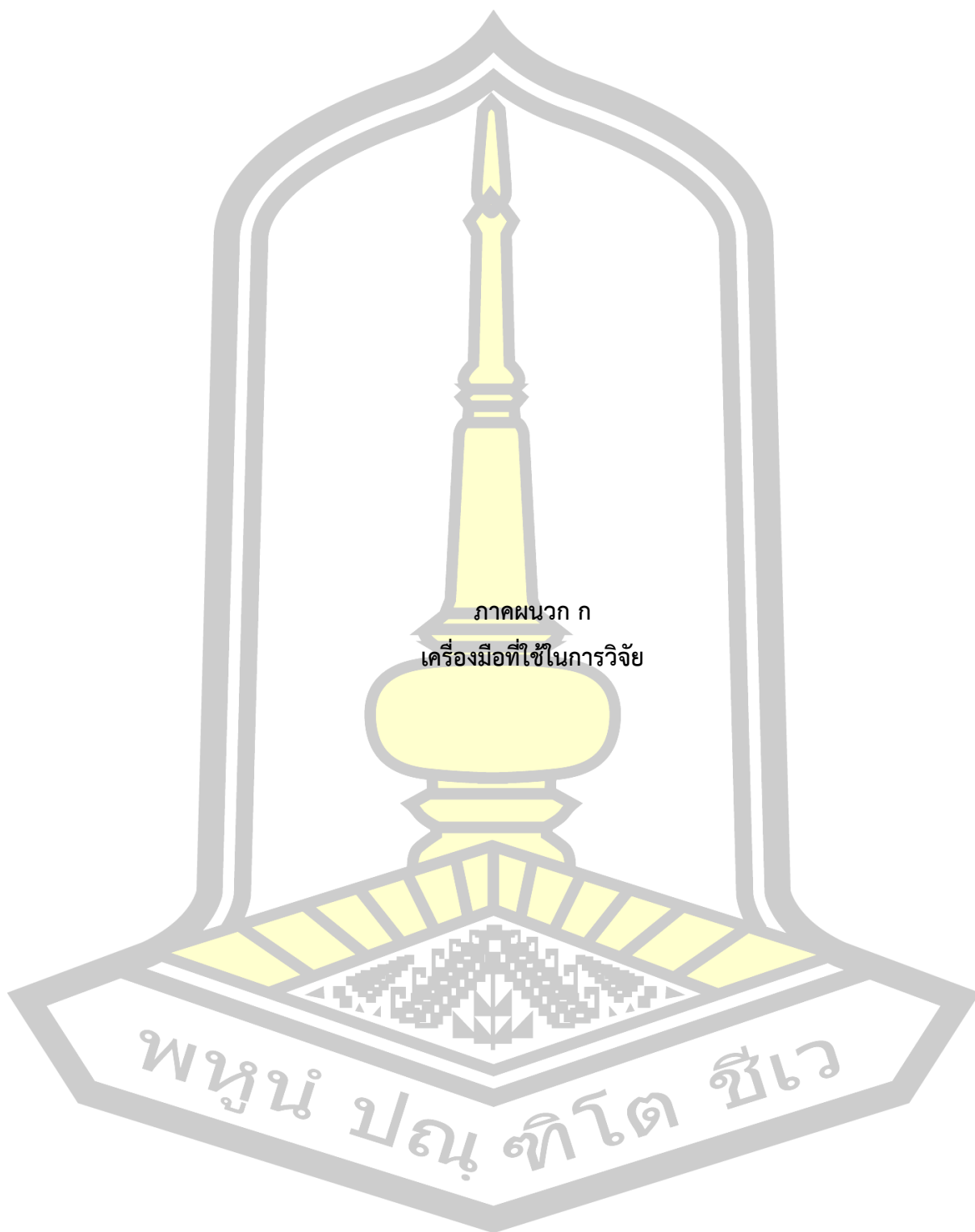
- อนงค์นาฏ บรรหาร. (2556). *การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ประเพณีและวัฒนธรรมในอำเภอชนบท ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน รายวิชา ส16101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ : ไยไหม.
- Fogarty, R. (1992). *How to integrate the Curricula*. New York : Scholastic.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences : The theory in practice*. New York : Basic Book, Harper Collins.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation of Work*. New York : John Wiley & Sons.
- Karabouniotis, D, Evaggelinour, C and G. Tzetzis. (2002). Curriculum enrichment with self-testing activities in development of fundamental movement skills of first-grade children in Greece. *Greece: Percept Mot Skills*, 94, (3), 1259-70.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality: Second Edition*. New York : Harper and Row Publishers.
- McAllister, B.A. and L.A. Plourde. (2008). Enrichment curriculum: essential for Mathematically gifted students. *Education*, 129, 40-49.
- Scott, P. (1970). *The Process of Conceptual Change in Science*. New York : Cornell University.
- Wither, S.E. (2000). *Local curriculum development and place-based education Dissertation*. Colorado : University of Denver.

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยาลัย จุฬาลงกรณ์

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จัดทำโดย

นายพรพจน์ นฤมล

ตำแหน่ง ครู

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

พูน ปณฺ ทิโต ชีเว

โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

คำนำ

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี ความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำงานกลุ่ม และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โดยจัดเนื้อหาในรูปแบบของการบูรณาการแบบสหวิทยาการ คือ 1 บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ สาระศาสนา ศิลปกรรม จรรยา กับ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต 2. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมุติ กับ การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ 3. บูรณาการสื่อการเรียนรู้ คือ การทำวีดิทัศน์นำเสนอผลงาน กับ นิทานชาดก 4. บูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย พัฒนาทักษะกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับวัย ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องธรรมชาติ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจได้นำไปใช้หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษา และชุมชนต่อไป

พูน ปณ ทิโต ชีเว

คำแนะนำการใช้

การใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติค ให้ครอบคลุมถึง
สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้
สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
2. ควรใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติค ร่วมกับแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ประกอบหน่วยการเรียนรู้
3. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบหน่วยการเรียนรู้
4. ควรมีครูผู้ช่วยสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสม เพื่อความ
สะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
5. หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง ธรรมชาติค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

คำอธิบายรายหน่วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชา สังคมศึกษา (ส21102)

เรื่อง ธรรมชาติ

เวลา 12 ชั่วโมง

มัธยมศึกษาปีที่ 1

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

การวิเคราะห์ข้อคิดและหลักธรรมของนิทานชาดก จำนวน 6 เรื่อง 1. โคจอมพลัง (โคฉันทวิศาลชาดก) 2. มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก) 3. นกคุ้มโพธิสัตว์ (วัฏฏกชาดก) 4. นกหัวต้อ (สกุณชาดก) 5. หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาดก) และ 6. ลิงกับยักษ์น้ำ (นพพานชาดก) โดยวิเคราะห์ตามหลักโยนิโสมนสิการ ด้วยวิธีการคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออก และบูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามหลักธรรมไตรสิกขา เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ ข้อคิด หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาตนเอง ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และพัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไป

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา และกระบวนการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/4 , ม.1/5 , ม.1/6

ส 2.1 ม.1/2

รวม 4 ตัวชี้วัด

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติค สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ระดับชั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. หลักการ

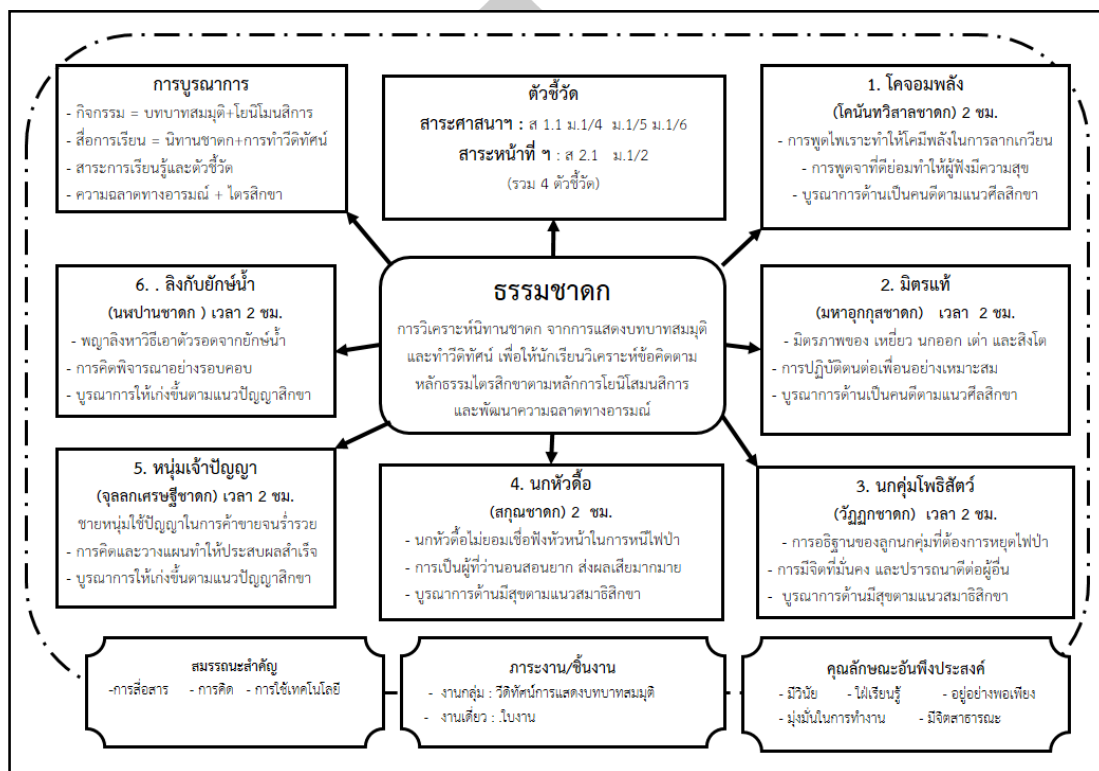
เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุเวียงวิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติค ได้อาศัยหลักการ ดังนี้

- 4.1 พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองโรงเรียนกุเวียงวิทยาคม โดยสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนเป็นสำคัญ
- 4.2 จัดเนื้อหาแบบบูรณาการสหวิทยาการ คือ 1. บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ 3. บูรณาการสื่อการเรียนรู้ 4. บูรณาการการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักธรรมไตรสิกขา
- 4.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์และทักษะทางสังคมที่ดี เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ แบบบทบาทสมมติและแบบโยนโสมนสิการ
- 4.4 มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำแนวคิดที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป

5. จุดมุ่งหมาย

- 5.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และวิเคราะห์ข้อคิดหรือหลักธรรมของนิทานชาดก
- 5.2 เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
- 5.3 เพื่อให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ และจัดการอารมณ์ของตนได้
- 5.4 เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 5.5 เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

6. ผังมโนทัศน์

7. มาตรฐานการเรียนรู้

7.1 สาระศาสนา ศีลธรรม จรรยา

ส 1.1 ม.1/4 วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

ส 1.1 ม.1/6 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือวิธีการคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ – โทษ และทางออก หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

7.2 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

ส 2.1 ม.1/2 ระบุความสามารถของตนในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

8. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 8.1 มีความรู้ และวิเคราะห์ข้อคิดหรือธรรมที่ปรากฏในเรื่องราวของชาดก
- 8.2 มีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม และสร้างสรรค์วิดิทัศน์
- 8.3 พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองได้
- 8.4 คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 8.5 เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

9. สาระการเรียนรู้

โดยการบูรณาการหลักธรรมไตรสิกขา นิทานชาดก และความฉลาดทางอารมณ์

ไตรสิกขา	ชาดก	แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
ศีลสิกขา (ดี)	1. โคจอมพลัง (โคนันทวิสาลชาดก)	1. การพูดจาที่ดียอมทำให้ผู้ฟังมีความสุข 2. การพัฒนาการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
	2. มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก)	1. การเลือกคบเพื่อนดี ตั้งสุภาจิต “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล” 2. การจัดการอารมณ์ในปฏิบัติตนต่อคนรอบข้างอย่างเหมาะสม

9. สาระการเรียนรู้ (ต่อ)

โดยการบูรณาการหลักธรรมไตรสิกขา นิทานชาดก และความฉลาดทางอารมณ์

ไตรสิกขา	ชาดก	แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
สมาธิสิกขา (มีสุข)	3. นกคุ้มโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก)	1. การมีจิตที่มั่นคงปรารถนาดี และมีเมตตาต่อผู้อื่น 2. การพัฒนาจิตใจให้มั่นคงและมีสติ
	4. นกหัวต้อ (สกุณชาดก)	1. การเป็นผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตน สันติเสียมากมาย 2. การพัฒนาสมาธิให้แน่นหนา และไม่ซุกซน
ปัญญาสิกขา (เก่ง)	5. หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาดก)	1. การคิดอย่างฉลาดและรู้จักการวางแผนจะช่วยให้ประสบความสำเร็จ 2. การพัฒนาความคิดเพื่อพัฒนาตนเอง
	6. ลิงกับยักษ์น้ำ (นพปานชาดก)	1. การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ 2. การพัฒนาความคิดเพื่อแก้ไขปัญหา

10. การกำหนดเวลาเรียน

เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	เวลา
1. โคจรมพลัง (โคนันทวิสาสดก)	2
2. มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาติก)	2
3. นกคุ้มโพธิสัตว์ (วิภูษิตก)	2
4. นกหัวต้อ (สกุณชาติก)	2
5. หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาติก)	2
6. ลิงกับยักษ์น้ำ (นพพานชาติก)	2
รวม	12

11. กิจกรรมการเรียนรู้

การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมุติกับแบบโยนิโสมนสิการ
ชั่วโมงที่ 1 การแสดงบทบาทสมมุติ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ

- 1.1 ขั้นเตรียมการสอน
- 1.2 ขั้นถ่ายทำหนังสือ
- 1.3 ขั้นวิเคราะห์ผลการแสดง
- 1.4 อภิปรายผล
- 1.5 ขั้นแบ่งปันผลงาน

คาบที่ 2 ชั่วโมงที่ 2 การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ

- 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
- 2.2 ขั้นนำเสนอประเด็น/ปัญหา
- 2.3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1) วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม
 - 2) วิธีคิดแบบคุณ โทษ และทางออก
- 2.4 ขั้นฝึกปฏิบัติ
- 2.5 ขั้นสรุปบทเรียน

12. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

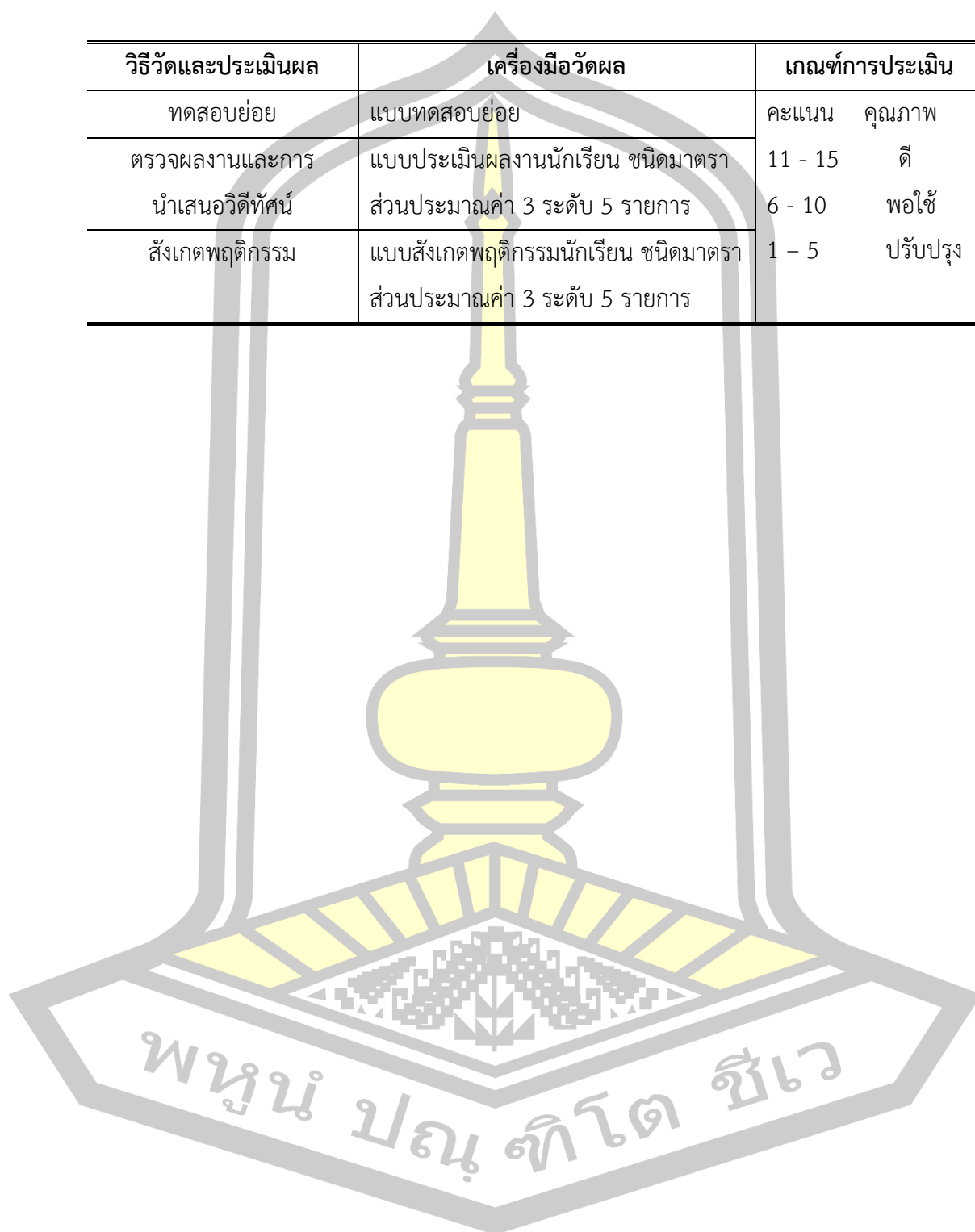
		
1. นิทานชาดก เรื่อง โคจอมพลัง (ไคนันทวิศาลชาดก)	2. นิทานชาดก เรื่อง มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก)	3. นิทานชาดก เรื่อง นกคุ่มโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก)

		
4. นิทานชาดก เรื่อง นกหัวดี (สกุณชาดก)	5. นิทานชาดก หนุมเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาดก)	6. นิทานชาดก ลิงกับยักษ์น้ำ (นพปานชาดก)

13. การวัดและประเมินผล

วิธีวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมิน
ทดสอบย่อย	แบบทดสอบย่อย	คะแนน คุณภาพ
ตรวจผลงานและการ นำเสนอวิดิทัศน์	แบบประเมินผลงานนักเรียน ชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 3 ระดับ 5 รายการ	11 - 15 ดี 6 - 10 พอใช้
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 3 ระดับ 5 รายการ	1 - 5 ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

รายการประเมิน	3	2	1
เนื้อหาถูกต้อง	- ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงตามเนื้อหา	- ข้อมูลถูกต้องตรงตามเนื้อหาแต่ขาดรายละเอียด	- ข้อมูลผิดบ้างและยังไม่สมบูรณ์
การใช้ภาษา	- ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้อง เหมาะสมตามหลักการใช้ภาษา	- ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้อง เหมาะสมตามหลักการใช้ภาษาบางส่วน	- ใช้ภาษาในการสื่อสารไม่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาแต่สื่อความหมายได้พอเข้าใจ
การนำเสนอ	- มีวิธีการและรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ	- มีวิธีการและรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจแต่ผลงานที่นำเสนอถูกต้องบางส่วน	- มีวิธีการและรูปแบบการนำเสนอไม่น่าสนใจ ผลงานที่นำเสนอถูกต้องบางส่วน
ลำดับเหตุการณ์	- การนำเสนอเหตุการณ์ตามลำดับ เรียงราว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	- การนำเสนอเหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นไปตามลำดับที่เหมาะสม	- การนำเสนอเหตุการณ์ไม่ชัดเจน ไม่เป็นระบบ
ความคิดสร้างสรรค์	- มีการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์	- มีการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลแต่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์	- เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นไม่ถูกต้องและไม่สร้างสรรค์

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานของนักเรียน กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนรายข้อ			คะแนนรวม		
3	หมายถึง	ดีมาก	13 - 15 คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
2	หมายถึง	ดี	10 - 12 คะแนน	หมายถึง	ดี
1	หมายถึง	ปรับปรุง	1 - 9 คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชา สังคมศึกษา

ชั้น ม.1 เวลา 12 ชั่วโมง ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ธรรมชาติ

คำชี้แจง

1. ให้ผู้ประเมินอ่านข้อความแต่ละข้อให้ละเอียดและพิจารณาอย่างรอบคอบรอบคอบ
2. พิจารณาว่ามีความคิดเห็นตรงกับคำตอบใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงระดับความพึงพอใจของนักเรียนดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด	4 หมายถึง พึงพอใจมาก
3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง	2 หมายถึง พึงพอใจน้อย
1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด	

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1	ชื่อหน่วยชัดเจน กะทัดรัด ครอบคลุมเนื้อหา และน่าสนใจ					
2	องค์ประกอบของหน่วยมีความเหมาะสม					
3	ความเป็นมามีความเหมาะสมสะท้อนถึงชื่อหน่วย					
4	หลักการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นมา					
5	จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับหลักการของหน่วย					
6	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักการ					
7	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
8	ระยะเวลามีความเหมาะสม					
9	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
10	สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม					
11	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
12	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
13	หน่วยการเรียนรู้สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ
วิชาสังคมศึกษา 2 (ส21102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

<p>1) ข้อใดคือข้อคิดที่ได้จากนิทานชาดก เรื่อง โคจอมพลัง (โคนันทวิศาลชาดก) น้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กตัญญูรู้คุณ 2. พุดดีเป็นศรีแก่ปาก 3. ความเพียรพยายาม 4. การพ่นนาคือทางแห่งความรวย <p>2) การพุดในข้อใดสอดคล้องกับวจีสจรีตน้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พุดแต่คำจริง 2. พุดตามอำเภอใจ 3. พุดจาสุภาพอ่อนน้อม 4. พุดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ <p>3) ข้อใดคือลักษณะของมิจฉาวาจา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พุดเพื่อให้คิดตาม 2. พุดเพื่อโน้มน้าวใจ 3. พุดเพื่อความสนุกสนาน 4. พุดเพื่อชักนำไปทางที่ไม่ดี <p>4) ข้อใดเกี่ยวข้องกับคุณค่าแท้ของนิทานชาดก เรื่อง (โคจอมพลัง)โคนันทวิศาลชาดก น้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พุดดีเป็นศรีแก่ปาก 2. อย่าเก็บคำพุดคนมาใส่ใจ 3. ผู้ที่เจริญแล้วมีความกตัญญู 4. พลังของความมุ่งมั่นและตั้งใจ 	<p>5) ข้อใดคือคุณค่าเทียมจากนิทานชาดก เรื่อง (โคจอมพลัง) โคนันทวิศาลชาดก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเกียจคร้านทำให้ยากจน 2. คำพุดที่ไม่ดีจะทำร้ายจิตใจคนอื่น 3. การพ่นนาคือหนทางแห่งความร่ำรวย 4. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย <p>6) ข้อใดคือข้อคิดที่ได้จากนิทานชาดก เรื่อง (มิตรแท้) มหาอุกกุสชาดก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สามัคคีคือพลัง 2. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน 3. นกน้อยทำรังแต่พอตัว 4. คบคนพาลพาลพาไปหาผิด <p>7) การกระทำของนายพรานผิดเบญจศีลข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มุสาวาทา เวะระมณี 2. ปาณาติปาตา เวะระมณี 3. อทินนาทานา เวะระมณี 4. กาเมสุมิฉฉารา เวะระมณี <p>8) ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของมิตรแท้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีอุปการะ 2. หัวประจบ 3. ร่วมสุขร่วมทุกข์ 4. แนะนำประโยชน์
--	--

<p>9) พฤติกรรมของใครในนิทานชาดก เรื่อง มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก) สอดคล้องกับหลักคุณค่าที่ยึดมากที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นกออกเหน้อยล้าจากการดับไฟทั้งคืน 2. สิ่งที่มีนิสัยดุร้ายทำให้นายพรานกลัว 3. นายพรานมีความพยายามในการล่าสัตว์ 4. พ่อเหยี่ยวที่รบกวณคนอื่นให้มาช่วยเหลือตน <p>10) ข้อใด ไม่ใช่ ทางออกที่ช่วยแก้ปัญหาในนิทานชาดก เรื่อง มิตรแท้ (มหาอุกกุสชาดก)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเมตตา กรุณา 2. ให้เกียรติและเคารพเพื่อน 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. งดบริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด <p>11) ใครนำข้อคิดที่ได้จากนิทานชาดก เรื่อง นกค่อมโพธิสัตว์ (วิภูฏกชาดก) ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มานีไม่ทำงานเพราะมีเครื่องรางแห่งความร่ำรวย 2. มานะชอบสะสมการบ้านแล้วนำส่งในช่วงปิดเทอม 3. มาลีตั้งใจซ้อมกีฬาเพราะหวังว่าจะได้เป็นตัวแทนโรงเรียน 4. มาโนชตั้งใจเป็นอย่างมากเมื่อตนเองได้คะแนนสอบมากกว่าเพื่อน <p>12) ข้อใดคือจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สวรรค์ 2. นิพพาน 3. ญาณ 8 4. มองเห็นอนาคต 	<p>13.) ข้อใดเกี่ยวข้องกับ คิหิสุข (ความสุขของชาวบ้าน)น้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีทรัพย์ 2. การไม่มีหนี้สิน 3. การละสังขาร 4. การใช้จ่ายทรัพย์ <p>14) ข้อใดคือคุณค่าสูงสุดในการตั้งสัจจะอธิษฐานของนกค่อมน้อย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พลิกกายถวายชีวิตแก่เทพแห่งไฟ 2. การปล่อยและยอมรับผลที่เกิดขึ้น 3. การถวายเครื่องบูชาญแก่เทวดา 4. คุณค่าของศีลและคุณธรรมที่ปฏิบัติ <p>15) ข้อใดคือ ไม่ใช่ ประโยชน์ของการที่มีจิตใจแน่วแน่มั่นคง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีสมาธิในการทำงาน 2. หยั่งรู้อนาคตได้แม่นยำ 3. มุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค 4. ควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนได้ <p>16) การกระทำของใครสอดคล้องกับนิทานชาดก เรื่อง นกหัวดี (สกุณชาดก)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แดงนอนหลับในชั้นเรียนเพราะนอนดึก 2. ชาวเกียจคร้านการทำงานจึงมีฐานะยากจน 3. เขียวถูกย้ายโรงเรียนเพราะชอบทะเลาะวิวาท 4. แม่บอกดำให้ขับรถช้าแต่ดำไม่เชื่อจึงเกิดอุบัติเหตุ
--	--

<p>17) หลักธรรมใดที่เป็นหนทางแห่งความเสื่อมและไม่ควรแนะนำให้เพื่อนนำไปปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อริยสัจ 4 2. อบายมุข 6 3. โลกธรรม 8 4. กัลยาณมิตร 7 	<p>22) การกระทำของหนุ่มน้อยในเรื่องจุลลกเศรษฐีชาตมีความสอดคล้องกับหลักธรรมในข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อริยสัจ 4 2. อิทธิบาท 4 3. พรหมวิหาร 4 4. ขรवासธรรม 4
<p>18) ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการพัฒนาตนเองให้เก่งขึ้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรักและตั้งใจในการเรียน 2. เอาใจใส่ และตรวจทานข้อสอบ 3. ปล่อย่างกับภาระงานที่มากจนเกินไป 4. หมั่นทบทวนและฝึกทำแบบฝึกหัดเสมอ 	<p>23) ข้อใด ไม่ใช่ คุณธรรมของชายหนุ่มในชาตกรเรื่อง จุลลกเศรษฐี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วชิรจริต 2. ความวิริยะ 3. สัมมาอาชีวะ 4. กตัญญูทเวท
<p>19) การเคารพเพื่อฟังผู้อาวุโสเกิดผลดีในข้อใดน้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้ 2. ได้แง่คิดและประสบการณ์ 3. เลียนแบบและทำตามได้ง่าย 4. ปรับประยุกต์ให้เหมาะกับตัวเอง 	<p>24) ผู้เริ่มสร้างฐานะควรกระทำสิ่งใดน้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่เลือกงาน 2. ไม่เกียจคร้าน 3. ไม่ควรพักผ่อน 4. ไม่ทำงานสะเพร่า
<p>20) เพราะเหตุใดคำสอนของครูมีค่ายิ่งกว่าชุมทรัพย์เสียอีก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าจ้างของคุณครูมีราคาแพง 2. คำสอนของครูให้ค่าขายร่ำรวย 3. คนรวยเท่านั้นที่ครูเก่งจะมาสอน 4. นำคำตักเตือนไปพัฒนาตนให้ดียิ่งขึ้น 	<p>25) การกระทำของชายหนุ่มในเรื่องจุลลกเศรษฐีชาตข้อใดไม่สอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจพอเพียง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ในการค้าขาย 2. มีคุณธรรม และขยันหมั่นเพียร 3. รู้จักประมาณตนและประหยัดอดออม 4. ใช้กลอุบายในการค้าขายเพื่อหวังผลกำไร
<p>21.) ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้จากนิทานชาตกร เรื่องหนุ่มเจ้าปัญญา (จุลลกเศรษฐีชาตกร)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. องอาจกล้าหาญ 2. ความขยันหมั่นเพียร 3. ความกตัญญู ทเวท 4. พุดไพเราะ อ่อนหวาน 	<p>26) ข้อใดคือข้อคิดที่ได้จากนิทานชาตกร เรื่องลิงกับยักษ์น้ำ (นพพานชาตกร) น้อยที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การอดทน อดกลั้น 2. การรอบคอบระมัดระวัง 3. กล้าเสี่ยงและกล้าได้กล้าเสีย 4. การเอาตัวรอดอย่างสร้างสรรค์

<p>27) พญาวารในนิทานชาดก เรื่อง ลิงกับยักษน้ำ</p> <p>(นพปานชาดก) มีความฉลาดตามข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น 2. ใช้กลอุบายให้ตนเองอยู่รอด 3. ไม่ดำเนินชีวิตไปในทางที่เสื่อม 4. พัฒนาการโดยไม่ช่วยเหลือคนอื่น <p>28) ข้อคือความฉลาดในทางที่เสื่อม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลีกหนีอบายมุข 2. คบคนพาลเป็นมิตร 3. ไม่เกียจคร้านการทำงาน 4. รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 	<p>29) ข้อใดคือวิธีการที่ฝูงลิงในนิทานชาดก เรื่อง ลิงกับยักษน้ำ (นพปานชาดก) ใช้ในการดื่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ยิงลูกดอกอาบยาสลบใส่ยักษ 2. แลกเปลี่ยนลิงที่อ่อนแอกับน้ำดื่ม 3. แอบมาขโมยตอนที่ยักษนอนหลับ 4. ช่วยกันใช้ลำต้นอัดดูดน้ในสระ <p>30) คุณธรรมข้อใดที่จะช่วยยับยั้งนิสัยหลอกลวงของยักษผีเสื้อน้ำ ในนิทานชาดก เรื่อง ลิงกับยักษน้ำ (นพปานชาดก)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความขยันหมั่นเพียร 2. ความซื่อสัตย์ สุจริต 3. ความมีเมตตา กรุณา 4. ความกตัญญู กตเวที
--	--

**เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	4. การพนันคือทางแห่งความรวย	16	4. แม่บอกดำให้ขับรถช้าแต่ดำไม่เชื่อ จึงเกิดอุบัติเหตุ
2	2. พูดตามอำเภอใจ	17	2. อบายมุข 6
3	4. พูดเพื่อชักนำไปทางที่ไม่ดี	18	3. ปล่อยวางกับภาระงานที่มากจนเกินไป
4	2. อย่าเก็บคำพูดคนมาใส่ใจ	19	1. เป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้
5	3. การพนันคือหนทางแห่งความร่ำรวย	20	4. นำคำตักเตือนไปพัฒนาตนให้ดียิ่งขึ้น
6	1. สามัคคีคือพลัง	21	1. องอาจกล้าหาญ
7	2. ปาณาติปาตา เวระมณี	22	2. อิทธิบาท 4
8	2. หัวประจบ	23	1. วชิฐุจริต
9	3. นายพรานมีความพยายามในการล่าสัตว์	24	3. ไม่ควรพักผ่อน
10	4. งดบริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด	25	4. ใช้กลยุทธ์ในการค้าขายเพื่อหวังผลกำไร
11	3. มาลีตั้งใจซ้อมกีฬาเพราะหวังว่าจะได้ เป็นตัวแทนโรงเรียน	26	3. กล้าเสี่ยงและกล้าได้กล้าเสีย
12	2. นิพพาน	27	2. ใช้กลยุทธ์ให้ตนเองอยู่รอด
13	3. การละสังขาร	28	1. หลีกหนีอบายมุข
14	4. คุณค่าของศิลปะและคุณธรรมที่ปฏิบัติ	29	4. ช่วยกันใช้ลำต้นอ้อดูดน้ำในสระ
15	2. หยั่งรู้อนาคตได้แม่นยำ	30	2. ความซื่อสัตย์ สุจริต

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คำชี้แจง

๑

1. ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดดีหรือไม่

2. โปรดใส่ / เครื่องหมาย ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	คะแนน
1	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
2	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
3	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
4	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
5	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ขีดิมีอาการเปลี่ยนแปลง					
6	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทาต่างจากที่ฉันคิด					
7	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
8	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
9	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” ผู้อื่นได้					
10	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					
รวมคะแนนด้านดี						
11	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
12	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
13	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ					
14	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข					
15	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
16	ฉันรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					

ข้อ	รายการประเมิน	จริงมาก	ค่อนข้างจริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	คะแนน
17	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					
18	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้					
19	ฉันมีเพื่อสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
20	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ					
รวมด้านมีความเก่ง						
21	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น					
22	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดีๆ มากกว่าฉัน					
23	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
24	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น					
25	ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
26	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
27	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ					
28	ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
29	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้					
30	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ					
รวมด้านมีความสุข						
รวมทั้ง 3 ด้าน						

ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติม

พูน บัญชี โต ชีเว

เกณฑ์ในการให้คะแนนความฉลาดทางอารมณ์

การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่มในการให้คะแนนดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ					กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ				
1	3	5	7	9	2	4	6	8	10
11	13	15	17	19	12	14	16	18	20
21	23	25	27	29	22	24	26	28	30
แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้					แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้				
ตอบไม่จริง	1	คะแนน	ตอบไม่จริง	4	คะแนน				
ตอบจริงบางครั้ง	2	คะแนน	ตอบจริงบางครั้ง	3	คะแนน				
ตอบค่อนข้างจริง	3	คะแนน	ตอบค่อนข้างจริง	2	คะแนน				
ตอบจริงมาก	4	คะแนน	ตอบจริงมาก	1	คะแนน				

การรวมคะแนน

ด้าน	ความหมาย	รวมคะแนน
ด้านดี	ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองรู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	ข้อ 1 -10
ด้านเก่ง	ความสามารถในการรู้จักตนเองมีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	ข้อ 11 -20
ด้านสุข	ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข	ข้อ 21 -30

เกณฑ์คะแนน EQ รวม ดี เก่ง สุขกลุ่มตัวอย่างอายุ 12 - 17 ปี

องค์ประกอบ EQ	ต่ำกว่าปกติ	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าปกติ
รวม	ต่ำกว่า 78	78 - 94	มากกว่า 94
ด้านดี	ต่ำกว่า 27	27 - 32	มากกว่า 32
ด้านเก่ง	ต่ำกว่า 25	25 - 32	มากกว่า 32
ด้านสุข	ต่ำกว่า 22	22 - 31	มากกว่า 31

แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง

1. ให้ผู้ประเมินอ่านข้อความแต่ละข้อให้ละเอียดและพิจารณาอย่างรอบคอบรอบคอบ แล้วเลือกตอบข้อที่ตรงกับพฤติกรรมจริงๆ ของผู้เรียน

2. วิธีตอบคำถาม ให้ผู้ประเมินอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่านักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับคำตอบใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงระดับพฤติกรรมของนักเรียนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างชัดเจน ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติหรือไม่แสดงพฤติกรรม ให้ 0 คะแนน

ชื่อ - นามสกุลนักเรียน.....ชั้น.....เลขที่.....
 วันที่สังเกต.....

ความฉลาดทางอารมณ์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		2	1	0
1.ด้านดี	1.1 ควบคุมอารมณ์อารมณ์ สงบเสงี่ยม และสำรวมตนเอง			
	1.2 รู้จักเห็นใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทรและแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น			
	1.3 มีความรับผิดชอบ เสียสละ และอาสาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมหรือของกลุ่ม			
	1.4 รักษาความสะอาดของตนเองและส่วนรวม			
	1.5 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและห้องเรียน			
	รวมคะแนน			

ความฉลาด ทางอารมณ์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		2	1	0
2. ด้านเก่ง	2.1 ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายที่ได้รับจนสำเร็จ			
	2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยแสดงเหตุผลได้ชัดเจน			
	2.3 มีภาวะผู้นำในการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน			
	2.4 สามารถวิเคราะห์ความรู้ตามหลักการโยนิโสมนสิการ			
	2.5 แนะนำและอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนได้			
	รวมคะแนน			
3. ด้าน มีสุข	3.1 ภูมิใจตนเองและเชื่อมั่นในศักยภาพของตน			
	3.2 พอใจในชีวิตและใช้ชีวิตอย่างพอเพียง			
	3.3 รู้จักการกำลังใจต่อผู้อื่น			
	3.4 มีจิตใจมั่นคง ไม่ย่อท้อต่อการทำงาน			
	3.5 ำเร็จยิ้มแย้มแจ่มใสและจัดการอารมณ์ของตนเองได้			
รวมคะแนน				
รวมทั้ง 3 ด้าน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ
24 คะแนนขึ้นไป	ดีเยี่ยม (3)
16 – 23 คะแนน	ดี (2)
8 – 15 คะแนน	ผ่าน (1)
ต่ำกว่า 8	ไม่ผ่าน (0)

แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ
 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์

คำถาม

1. วันนี้เรียนเรื่องอะไร

.....

.....

2. ข้อคิดจากนิทานชาดกที่ได้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

3. ข้อคิดจากนิทานชาดกนี้นำมาพัฒนาความเก่งของตนเองได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

4. ข้อคิดจากนิทานชาดกนี้นำมาพัฒนาความดีของตนเองได้อย่างไรบ้าง

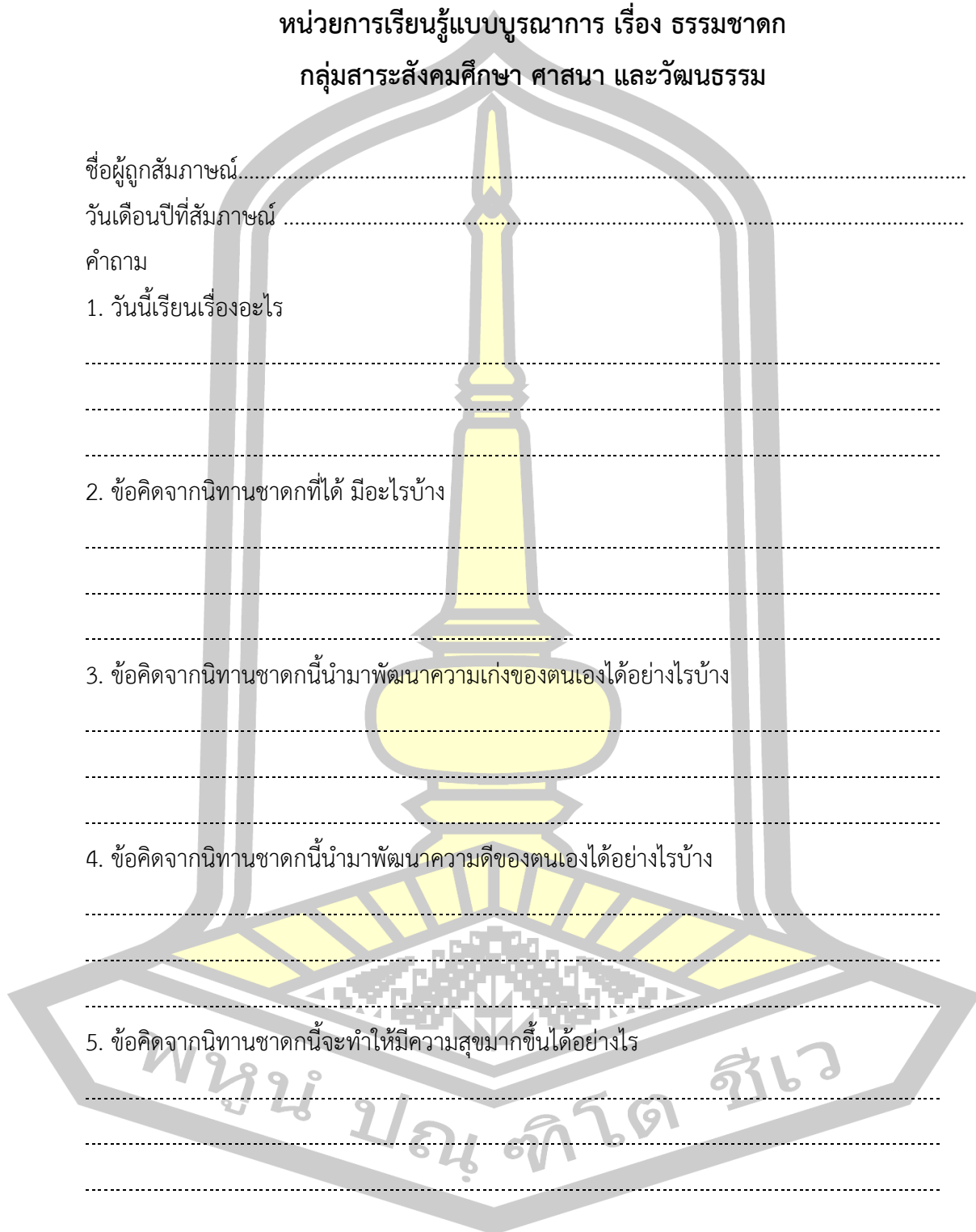
.....

.....

5. ข้อคิดจากนิทานชาดกนี้จะทำให้มีความสุขมากขึ้นได้อย่างไร

.....

.....

แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. ให้ผู้เรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้ละเอียดและพิจารณาอย่างรอบคอบรอบคอบ แล้วเลือกตอบข้อที่ตรงกับความรู้สึกจริงๆ ของผู้เรียน
2. วิธีตอบคำถาม ให้ผู้เรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่ามีความรู้สึกตรงกับคำตอบใดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงระดับความพึงพอใจของนักเรียนดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด	4 หมายถึง พึงพอใจมาก
3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง	2 หมายถึง พึงพอใจน้อย
1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด	

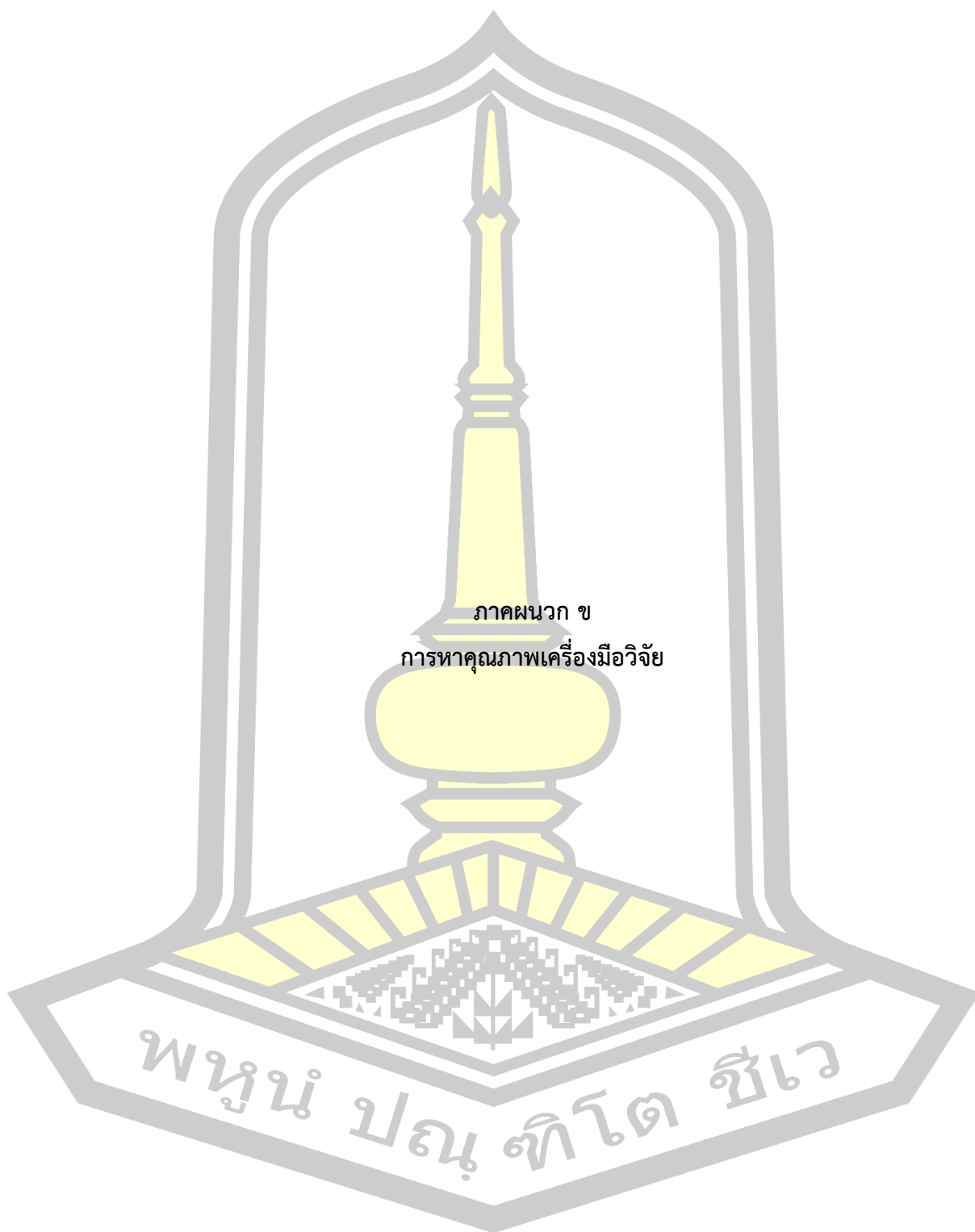
ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น					
2	นักเรียนทำงานที่ได้รับจนสำเร็จ					
3	นักเรียนมีความสนุกสนานกับการเรียน					
4	นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ					
5	นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม					
6	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้					
7	นักเรียนควบคุมและจัดการอารมณ์ตนเองได้					
8	นักเรียนได้สืบค้นความรู้ด้วยตนเอง					
9	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่					
10	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

พหุบัณฑิต โท ซิว

ตาราง 13 ผลการประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

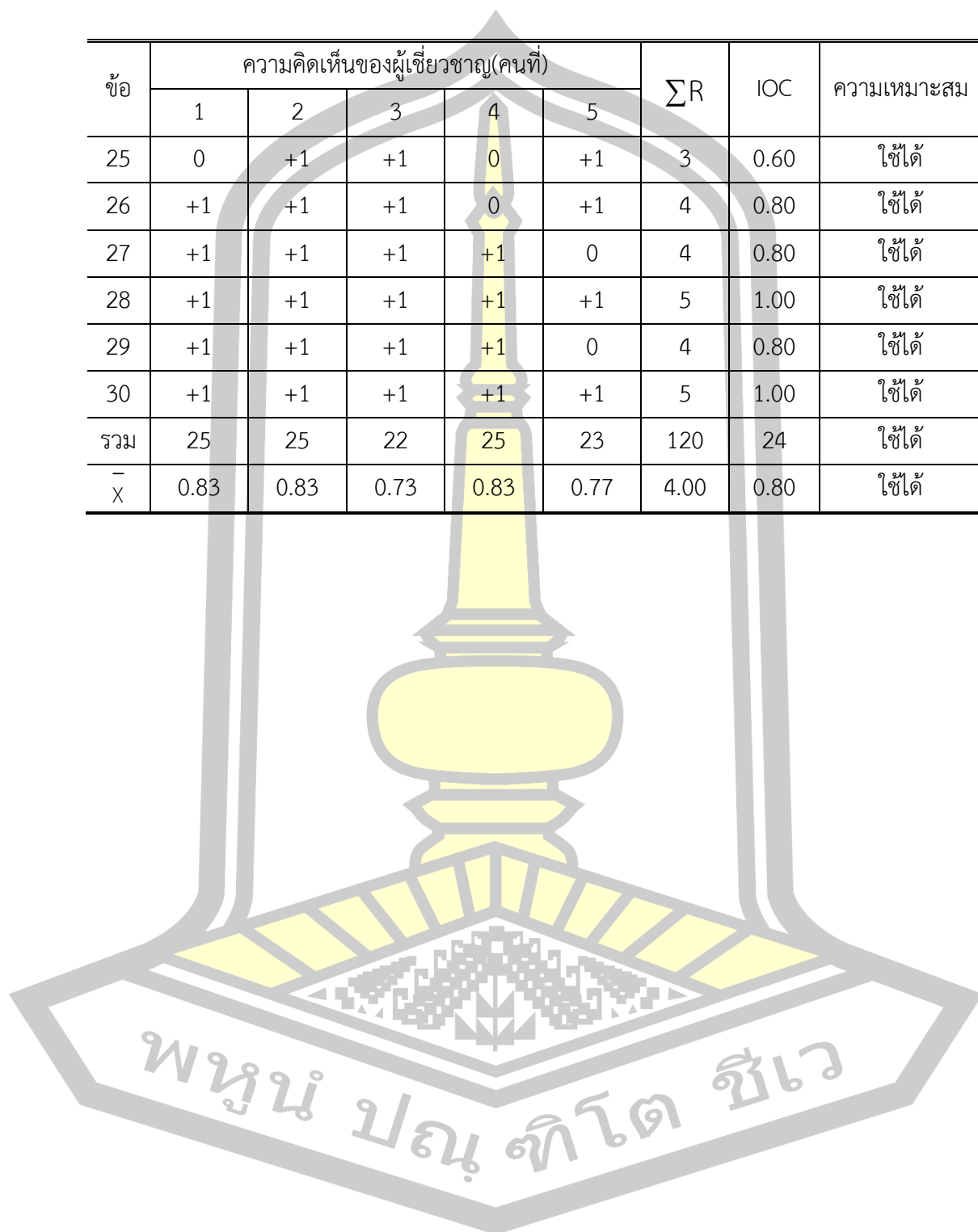
รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	\bar{X}	S.D.	ความ เหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. ชื่อหน่วยชัดเจน กระชับรัด ครอบคลุมนเนื้อหา และน่าสนใจ	5	4	5	5	5	24	4.80	0.40	มากที่สุด
2. องค์ประกอบของหน่วยมีความ เหมาะสม	5	5	5	4	4	23	4.60	0.49	มากที่สุด
3. ความเป็นมามีความเหมาะสม สะท้อนถึงชื่อหน่วย	5	4	5	4	5	23	4.60	0.49	มากที่สุด
4. หลักการมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นมา	5	5	5	5	4	24	4.80	0.40	มากที่สุด
5. จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับ หลักการของหน่วย	4	5	5	4	5	23	4.60	0.49	มากที่สุด
6. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับหลักการ	5	4	5	5	4	23	4.60	0.49	มากที่สุด
7. สารการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ระยะเวลามีความเหมาะสม	4	5	4	5	4	22	4.40	0.49	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	4	5	24	4.80	0.40	มากที่สุด
10. สื่อ/แหล่งเรียนรู้มีความ เหมาะสม	4	5	5	5	4	23	4.60	0.49	มากที่สุด
11. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.40	มากที่สุด
12. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.40	มากที่สุด
13. หน่วยการเรียนรู้สามารถ นำไปใช้กับผู้เรียนได้จริง	5	5	4	5	5	24	4.80	0.40	มากที่สุด
รวม	60	62	63	61	60	306	61.20	1.16	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.58	4.83	4.83	4.67	4.58	23.50	4.71	0.12	มากที่สุด

ตาราง 14 ผลการประเมินความสอดคล้องข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ เรื่อง ธรรมชาติ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					ΣR	IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
8	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
9	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
11	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
12	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
13	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
15	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
19	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
20	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที)					ΣR	IOC	ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
25	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
รวม	25	25	22	25	23	120	24	ใช้ได้
\bar{x}	0.83	0.83	0.73	0.83	0.77	4.00	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 อำนาจจำแนก (B) ค่าความยาก (P) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ธรรมชาติ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ค่าความยาก (P)	สรุปผล
1	0.36	0.72	ใช้ได้
2	0.22	0.50	ใช้ได้
3	0.45	0.54	ใช้ได้
4	0.42	0.48	ใช้ได้
5	0.53	0.56	ใช้ได้
6	0.36	0.38	ใช้ได้
7	0.24	0.50	ใช้ได้
8	0.53	0.56	ใช้ได้
9	0.74	0.58	ใช้ได้
10	0.29	0.52	ใช้ได้
11	0.27	0.58	ใช้ได้
12	0.26	0.58	ใช้ได้
13	0.45	0.58	ใช้ได้
14	0.28	0.56	ใช้ได้
15	0.29	0.54	ใช้ได้
16	0.36	0.40	ใช้ได้
17	0.45	0.54	ใช้ได้
18	0.29	0.52	ใช้ได้
19	0.26	0.46	ใช้ได้
20	0.53	.56	ใช้ได้
21	0.22	0.62	ใช้ได้
22	0.50	0.66	ใช้ได้
23	0.28	0.64	ใช้ได้
24	0.23	0.58	ใช้ได้
25	0.22	0.54	ใช้ได้

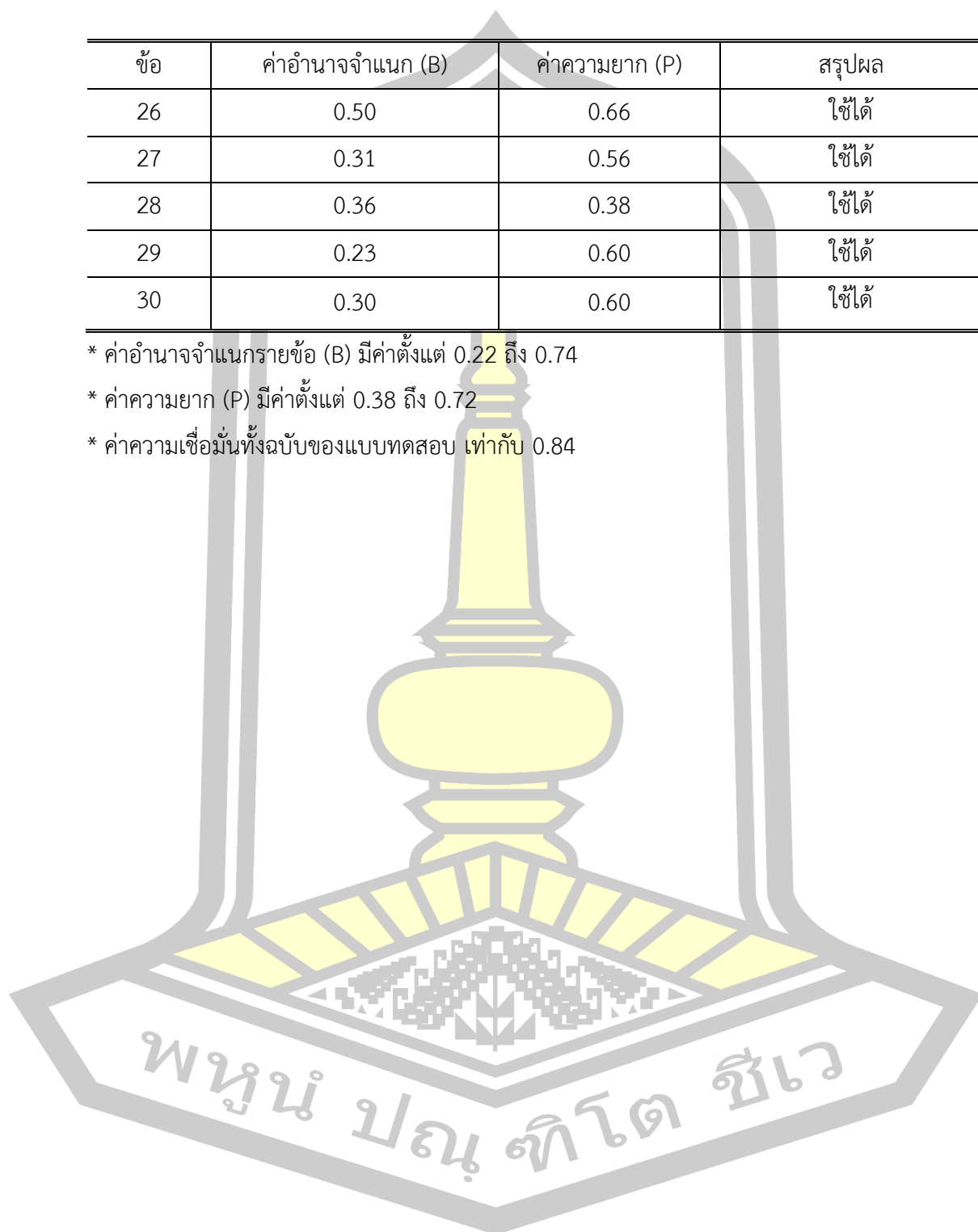
ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ค่าความยาก (P)	สรุปผล
26	0.50	0.66	ใช้ได้
27	0.31	0.56	ใช้ได้
28	0.36	0.38	ใช้ได้
29	0.23	0.60	ใช้ได้
30	0.30	0.60	ใช้ได้

* ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) มีค่าตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.74

* ค่าความยาก (P) มีค่าตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.72

* ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.84

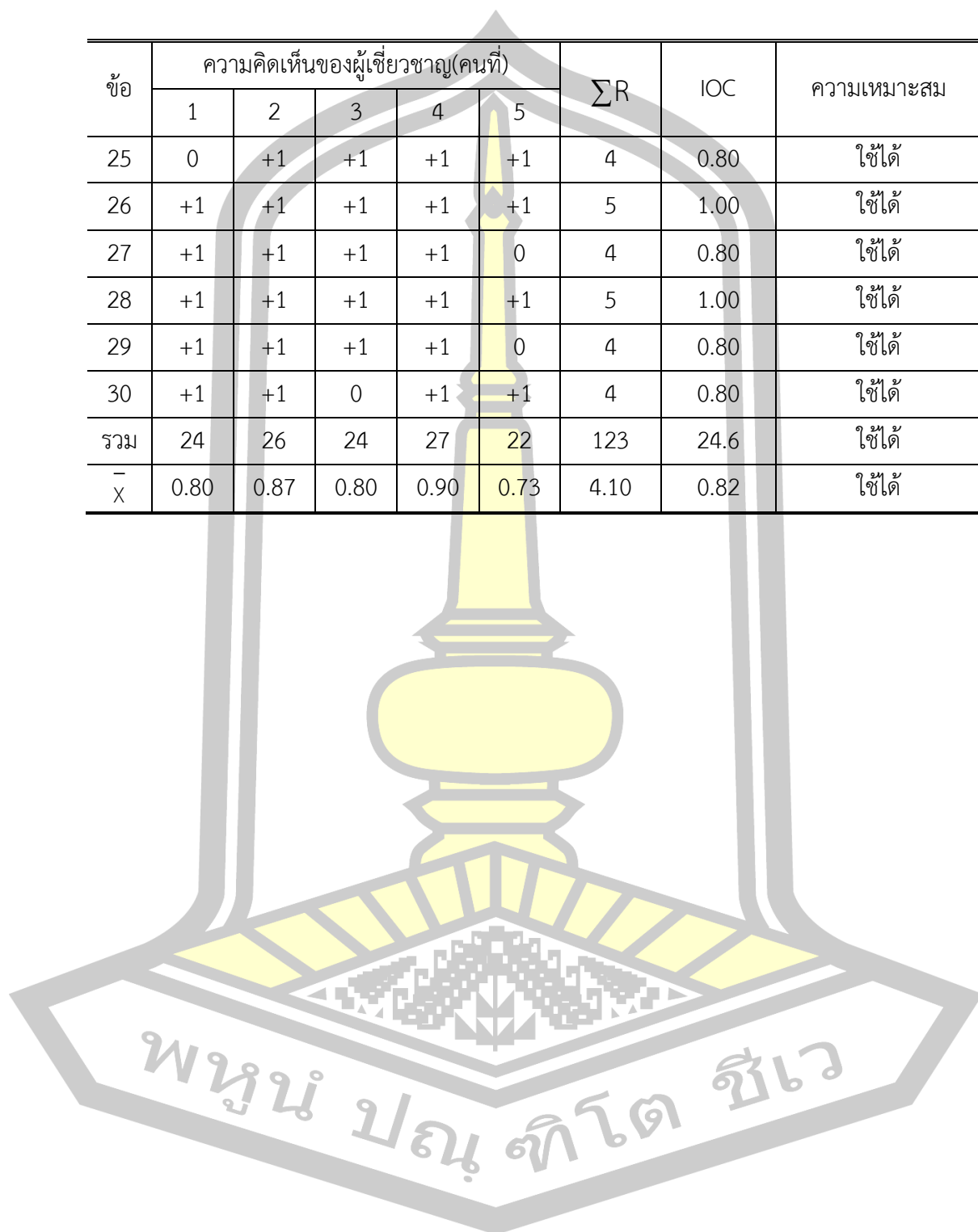

ตาราง 16 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับพฤติกรรมชีวิตด้านการวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ฉบับประยุกต์โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					ΣR	IC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
9	0	+1	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
18	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
20	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
22	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
23	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					ΣR	IOC	ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5			
25	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
30	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
รวม	24	26	24	27	22	123	24.6	ใช้ได้
\bar{x}	0.80	0.87	0.80	0.90	0.73	4.10	0.82	ใช้ได้

ตาราง 17 อำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับ
ประยุกต์

ข้อ	อำนาจจำแนก (B)	ข้อ	อำนาจจำแนก (B)
1	0.37	16	0.42
2	0.49	17	0.36
3	0.31	18	0.54
4	0.22	19	0.50
5	0.46	20	0.43
6	0.56	21	0.49
7	0.35	22	0.29
8	0.35	23	0.35
9	0.55	24	0.44
10	0.32	25	0.21
11	0.57	26	0.61
12	0.56	27	0.47
13	0.66	28	0.24
14	0.49	29	0.41
15	0.42	30	0.53

* ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.66

* ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด เท่ากับ 0.89

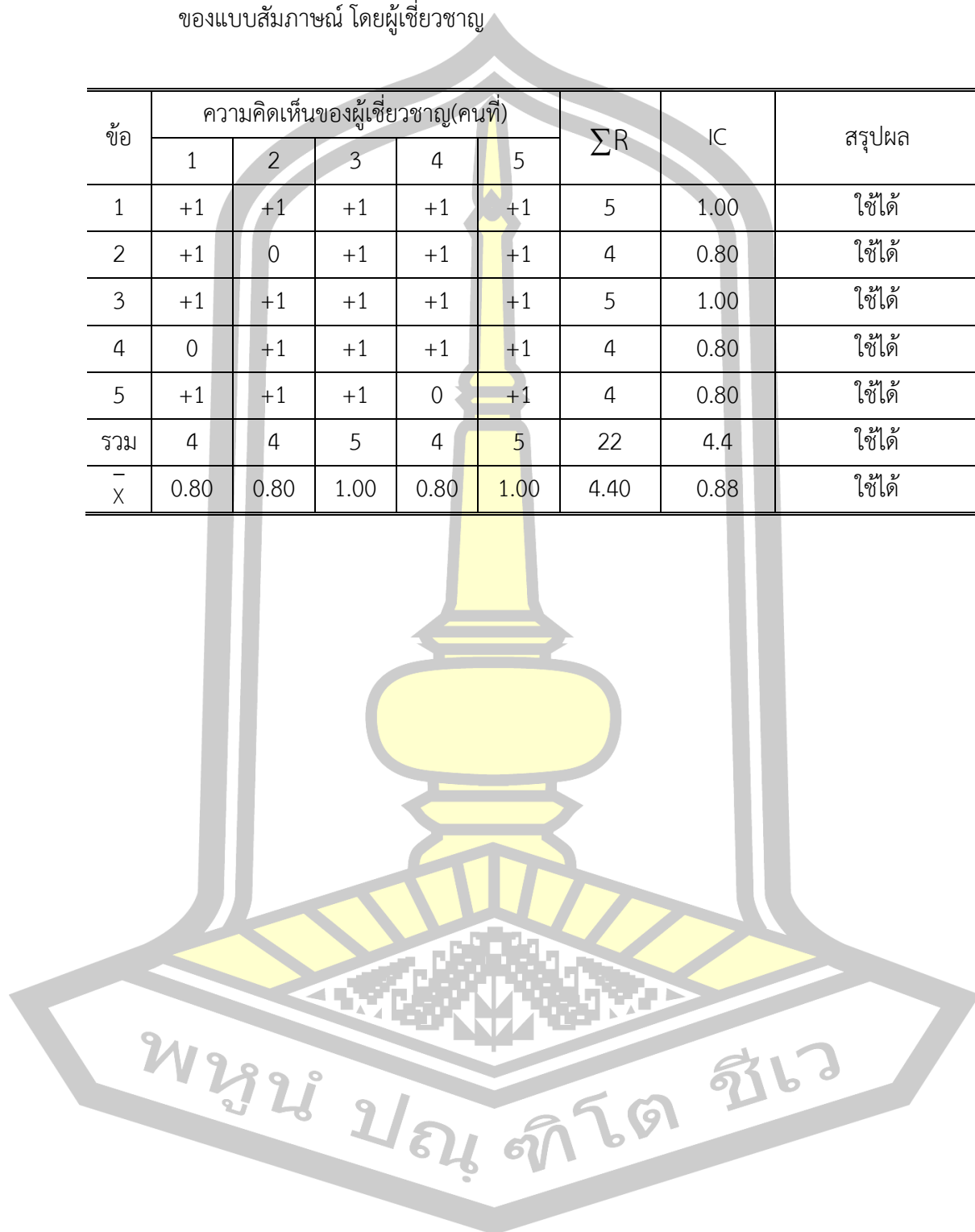
ตาราง 18 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับพฤติกรรมชีวิตด้านการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของแบบสังเกตพฤติกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					ΣR	IC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	0	+1	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
8	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	0	+1	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
รวม	11	13	13	12	12	61	12.2	ใช้ได้
\bar{x}	0.73	0.87	0.87	0.80	0.80	4.07	0.81	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

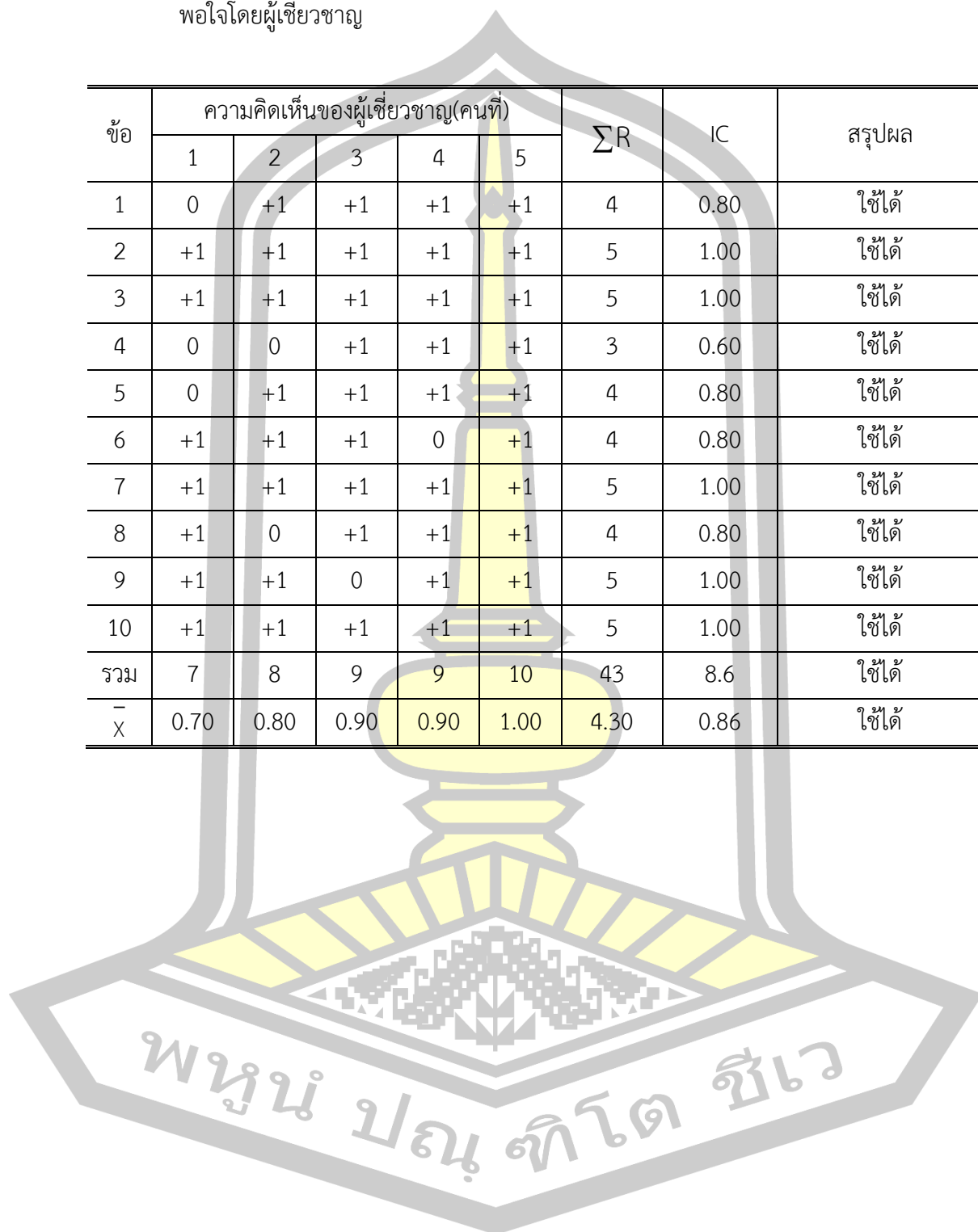
ตาราง 19 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสัมภาษณ์กับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
ของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					ΣR	IC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
รวม	4	4	5	4	5	22	4.4	ใช้ได้
\bar{x}	0.80	0.80	1.00	0.80	1.00	4.40	0.88	ใช้ได้

ตาราง 20 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับความพึงพอใจของแบบวัดความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					ΣR	IC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
5	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9	+1	+1	0	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
รวม	7	8	9	9	10	43	8.6	ใช้ได้
\bar{x}	0.70	0.80	0.90	0.90	1.00	4.30	0.86	ใช้ได้

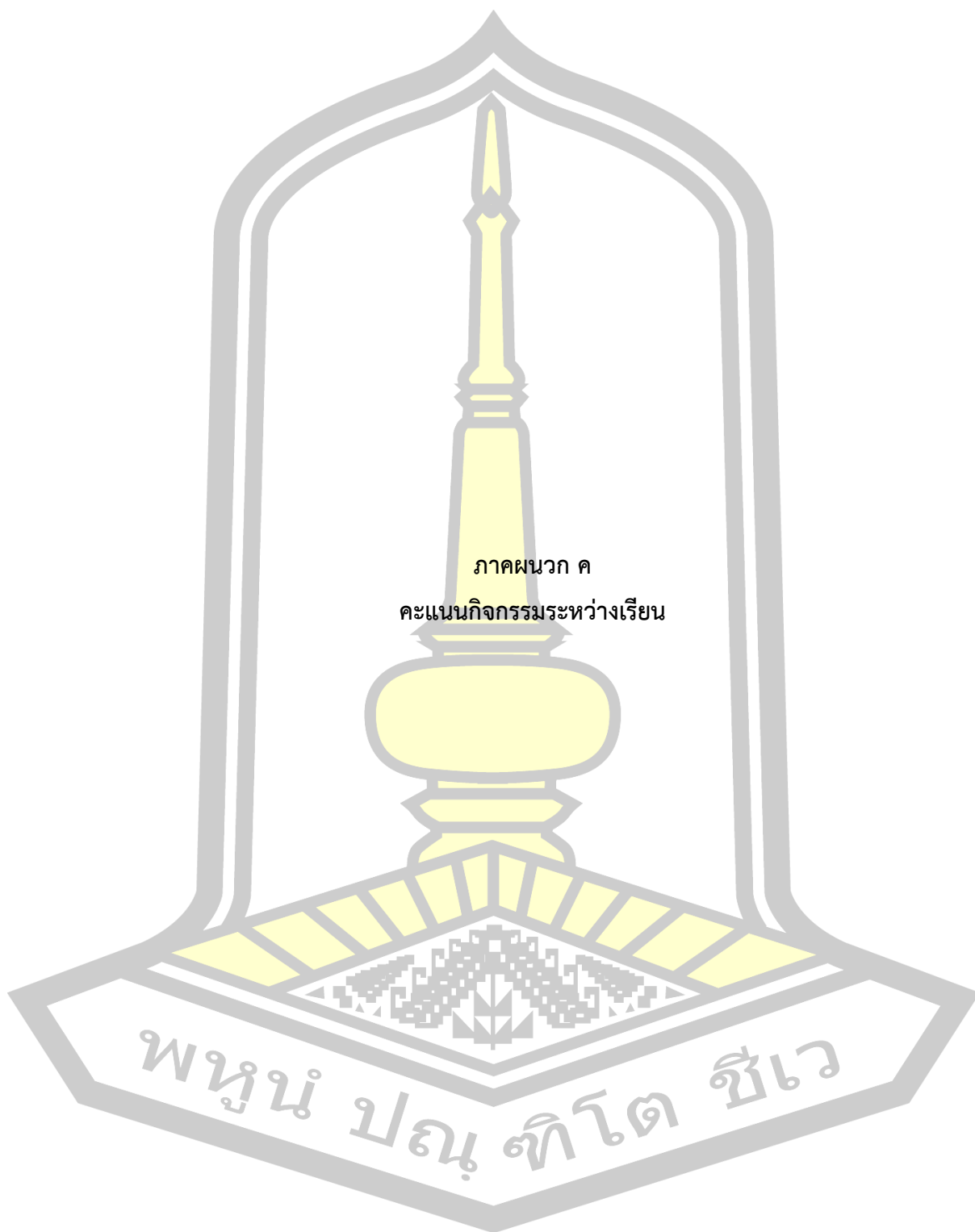
ตาราง 21 อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบวัดความพึงพอใจ

ข้อ	อำนาจจำแนก (B)
1	0.69
2	0.48
3	0.61
4	0.59
5	0.71
6	0.73
7	0.66
8	0.44
9	0.66
10	0.76

* ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.44 ถึง 0.76

* ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบวัดความพึงพอใจ เท่ากับ 0.92

ภาคผนวก ค
คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน

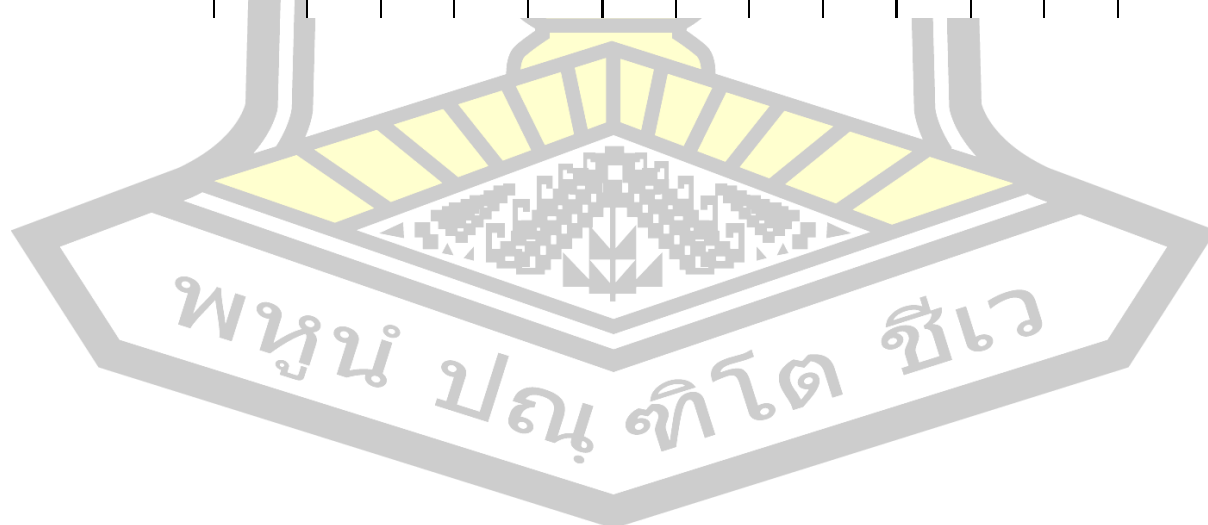
พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ตาราง 22 คะแนนของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	บทเรียนที่ 1				บทเรียนที่ 2				บทเรียนที่ 3			
		สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)
1	14	11	12	11	34	11	12	12	35	11	12	12	35
2	11	11	12	11	34	11	12	12	35	12	12	12	36
3	10	9	12	8	29	10	12	8	30	10	12	9	31
4	14	11	12	11	34	11	12	12	35	11	12	12	35
5	12	11	12	12	35	11	12	12	35	11	12	12	35
6	13	11	12	11	34	11	12	12	35	12	12	12	36
7	14	11	12	11	34	12	12	12	36	12	12	12	36
8	14	11	12	12	35	11	12	12	35	11	12	12	35
9	10	9	12	8	29	10	12	8	30	10	12	9	31
10	13	12	12	12	36	12	12	12	36	12	12	12	36
11	11	12	12	12	36	12	12	13	37	12	12	13	37
12	12	11	12	12	35	11	12	13	36	11	12	13	36
13	11	11	12	12	35	11	12	12	35	12	12	12	36
14	12	12	12	12	36	12	12	13	37	12	12	13	37
15	14	12	12	12	36	12	12	13	37	12	12	13	37
16	13	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	13	38
17	14	12	12	12	36	12	12	13	37	12	12	13	37
18	14	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37
19	15	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
20	17	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
21	16	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37
22	16	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
23	15	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
24	17	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37
25	14	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
26	11	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38

ตาราง 22 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	บทเรียนที่ 1				บทเรียนที่ 2				บทเรียนที่ 3			
		สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)
27	13	11	12	12	35	11	12	12	35	13	12	12	37
28	13	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37
29	13	12	12	13	37	12	12	13	37	13	12	13	38
30	11	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38
31	13	11	12	13	36	12	12	13	37	12	12	13	37
32	12	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37
33	11	12	12	13	37	12	12	13	37	13	12	13	38
34	13	11	12	12	35	11	12	12	35	12	12	12	36
35	12	11	12	13	36	12	12	13	37	12	12	13	37
รวม	458	416	442	439	1297	421	442	449	1312	429	443	451	1323
\bar{x}	13.77	11.46	12.20	12.11	35.78	11.60	12.20	12.40	36.20	11.83	12.23	12.46	36.51
%	43.62	79.24	84.19	83.62	82.35	80.19	84.19	85.52	83.30	81.71	84.38	85.90	84.00
S.D.	1.87	0.77	0.40	1.24	2.13	0.60	0.40	1.18	1.86	0.65	0.42	0.97	1.66

ตาราง 22 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	บทเรียนที่ 4				บทเรียนที่ 5				บทเรียนที่ 6				รวมคะแนน (270)	หลังเรียน (30)
		สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)		
1	14	12	12	12	36	12	13	13	38	12	13	13	38	216	23
2	11	12	12	12	36	12	12	13	37	12	13	13	38	216	22
3	10	11	12	9	32	11	12	10	33	11	12	10	33	188	18
4	14	12	12	12	36	11	13	12	36	12	13	13	38	214	24
5	12	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37	216	24
6	13	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	13	38	217	23
7	14	12	12	12	36	12	13	13	38	12	14	13	39	219	23
8	14	12	13	12	37	12	13	13	38	12	13	13	38	218	24
9	10	10	12	9	31	10	12	10	32	11	12	10	33	186	18
10	13	12	12	12	36	12	13	13	38	12	13	13	38	220	25
11	11	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	14	39	223	24
12	12	12	12	13	37	12	13	14	39	12	13	14	39	222	26
13	11	11	12	12	35	11	13	13	37	12	13	13	38	216	23
14	12	12	12	13	37	12	12	14	38	12	13	14	39	224	22
15	14	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	13	38	222	26
16	13	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	226	25
17	14	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	224	27
18	14	12	12	13	37	12	13	14	39	12	13	14	39	226	28
19	15	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	228	25
20	17	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	228	27
21	16	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	13	37	222	27
22	16	13	13	13	39	12	13	13	38	12	13	13	38	229	26
23	15	13	13	13	39	13	13	13	39	12	13	14	39	231	25
24	17	12	12	13	37	12	12	14	38	13	12	14	39	225	25
25	14	12	13	13	38	12	12	13	37	12	13	13	38	227	24
26	11	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	228	25

ตาราง 22 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	บทเรียนที่ 4				บทเรียนที่ 5				บทเรียนที่ 6				รวมคะแนน (270)	หลังเรียน (30)
		สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)	สอบย่อย (15)	พฤติกรรม (15)	ผลงาน (15)	รวม (45)		
27	13	12	12	12	36	12	13	13	38	12	13	13	38	219	23
28	13	13	12	13	38	12	12	13	37	12	12	13	37	223	27
29	13	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	13	38	224	25
30	11	12	13	13	38	12	13	13	38	12	13	13	38	228	26
31	13	13	12	13	38	12	12	13	37	13	12	13	38	223	23
32	12	13	12	13	38	12	12	13	37	12	12	13	37	223	25
33	11	12	12	13	37	12	12	13	37	12	12	14	38	224	25
34	13	12	12	13	37	12	12	13	37	12	13	13	38	218	24
35	12	12	12	13	37	12	12	13	37	13	12	13	38	222	24
รวม	458	436	445	454	1335	431	452	467	1350	436	461	471	1368	7985	851
\bar{x}	13.77	12.03	12.29	12.54	36.86	11.89	12.49	12.91	37.29	12.03	12.74	13.03	37.8	220.43	24.52
%	43.62	83.05	84.76	86.48	84.76	82.10	86.10	88.95	85.71	83.05	87.81	89.71	86.86	84.50	81.05
S.D.	1.87	0.56	0.45	0.97	1.59	0.46	0.50	0.81	1.36	0.38	0.50	0.85	1.30	9.28	2.29

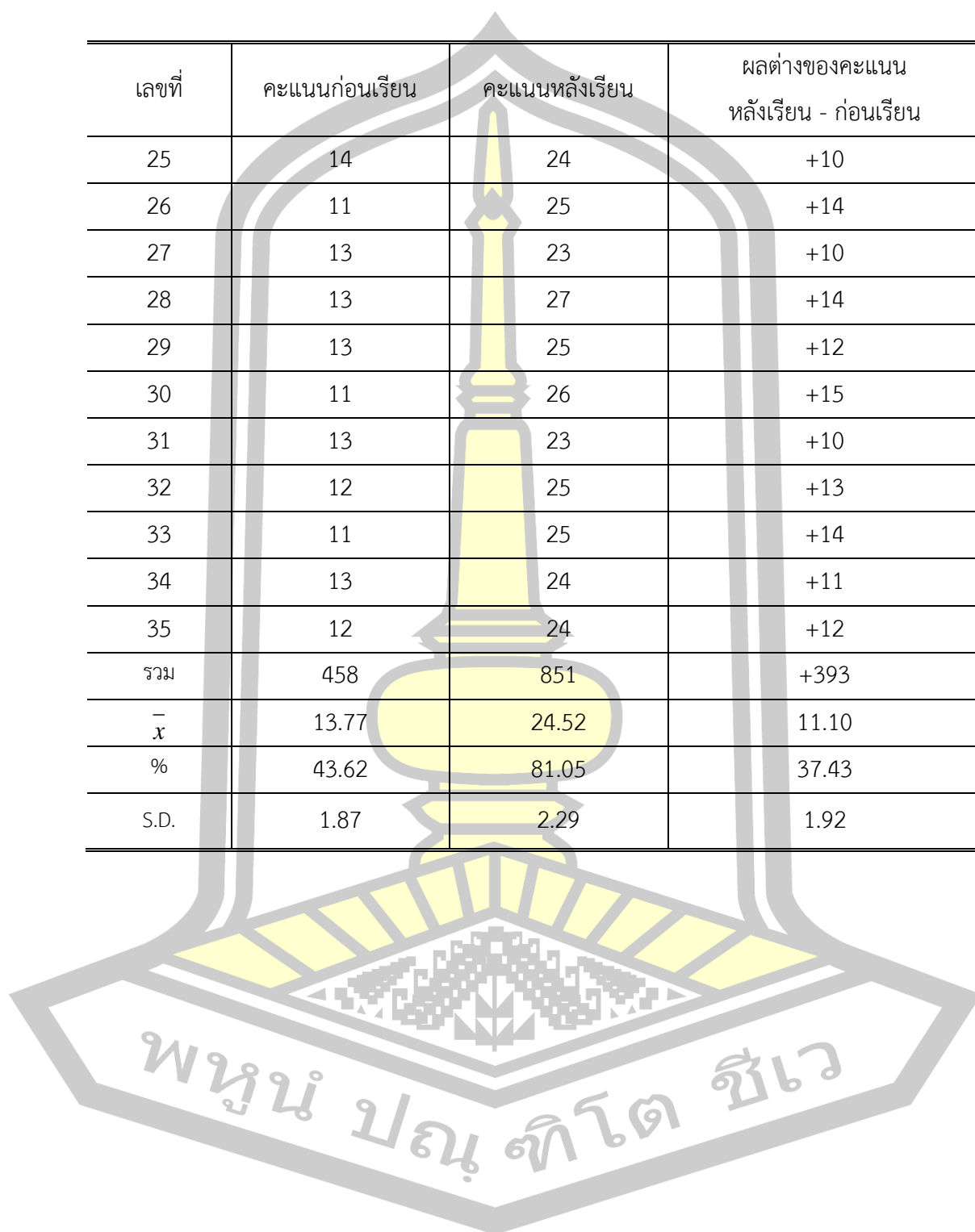

ตาราง 23 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้
แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่างของคะแนน หลังเรียน - ก่อนเรียน
1	14	23	+9
2	11	22	+11
3	10	18	+8
4	14	24	+10
5	12	24	+12
6	13	23	+10
7	14	23	+9
8	14	24	+10
9	10	18	+8
10	13	25	+12
11	11	24	+13
12	12	26	+14
13	11	23	+12
14	12	22	+10
15	14	26	+12
16	13	25	+12
17	14	27	+13
18	14	28	+14
19	15	25	+10
20	17	27	+10
21	16	27	+11
22	16	26	+10
23	15	25	+10
24	17	25	+8

ตาราง 23 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่างของคะแนน หลังเรียน - ก่อนเรียน
25	14	24	+10
26	11	25	+14
27	13	23	+10
28	13	27	+14
29	13	25	+12
30	11	26	+15
31	13	23	+10
32	12	25	+13
33	11	25	+14
34	13	24	+11
35	12	24	+12
รวม	458	851	+393
\bar{x}	13.77	24.52	11.10
%	43.62	81.05	37.43
S.D.	1.87	2.29	1.92

ตาราง 24 คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ

เลขที่	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์				แปลผล
	ด้านดี	ด้านเก่ง	ด้านมีความสุข	รวม	
1	29	29	28	86	ปกติ
2	29	28	29	86	ปกติ
3	26	22	26	74	ต่ำ
4	28	29	30	87	ปกติ
5	31	29	29	89	ปกติ
6	29	29	29	87	ปกติ
7	31	28	28	87	ปกติ
8	29	29	29	87	ปกติ
9	25	24	26	75	ต่ำ
10	29	29	28	86	ปกติ
11	29	30	30	89	ปกติ
12	31	30	30	91	ปกติ
13	30	29	27	86	ปกติ
14	30	28	29	87	ปกติ
15	32	28	29	89	ปกติ
16	29	31	29	89	ปกติ
17	30	26	28	84	ปกติ
18	28	29	27	84	ปกติ
19	30	31	29	90	ปกติ
20	29	29	29	87	ปกติ
21	29	30	30	89	ปกติ
22	30	30	28	88	ปกติ
23	28	31	28	87	ปกติ
24	30	30	29	89	ปกติ

ตาราง 24 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนความฉลาดทางอารมณ์				แปลผล
	ด้านดี	ด้านเก่ง	ด้านมีสุข	รวม	
25	29	30	25	84	ปกติ
26	29	27	27	83	ปกติ
27	26	27	27	80	ปกติ
28	30	30	28	88	ปกติ
29	31	28	26	85	ปกติ
30	29	30	29	88	ปกติ
31	31	30	26	87	ปกติ
32	31	29	29	89	ปกติ
33	29	29	26	84	ปกติ
34	32	30	25	87	ปกติ
35	30	31	28	89	ปกติ

จากตาราง 24 พบว่า

1. นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ จำนวน 33 คน (ร้อยละ 94.21)
2. นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 5.79)
3. ไม่มีนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 25 คะแนนการสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

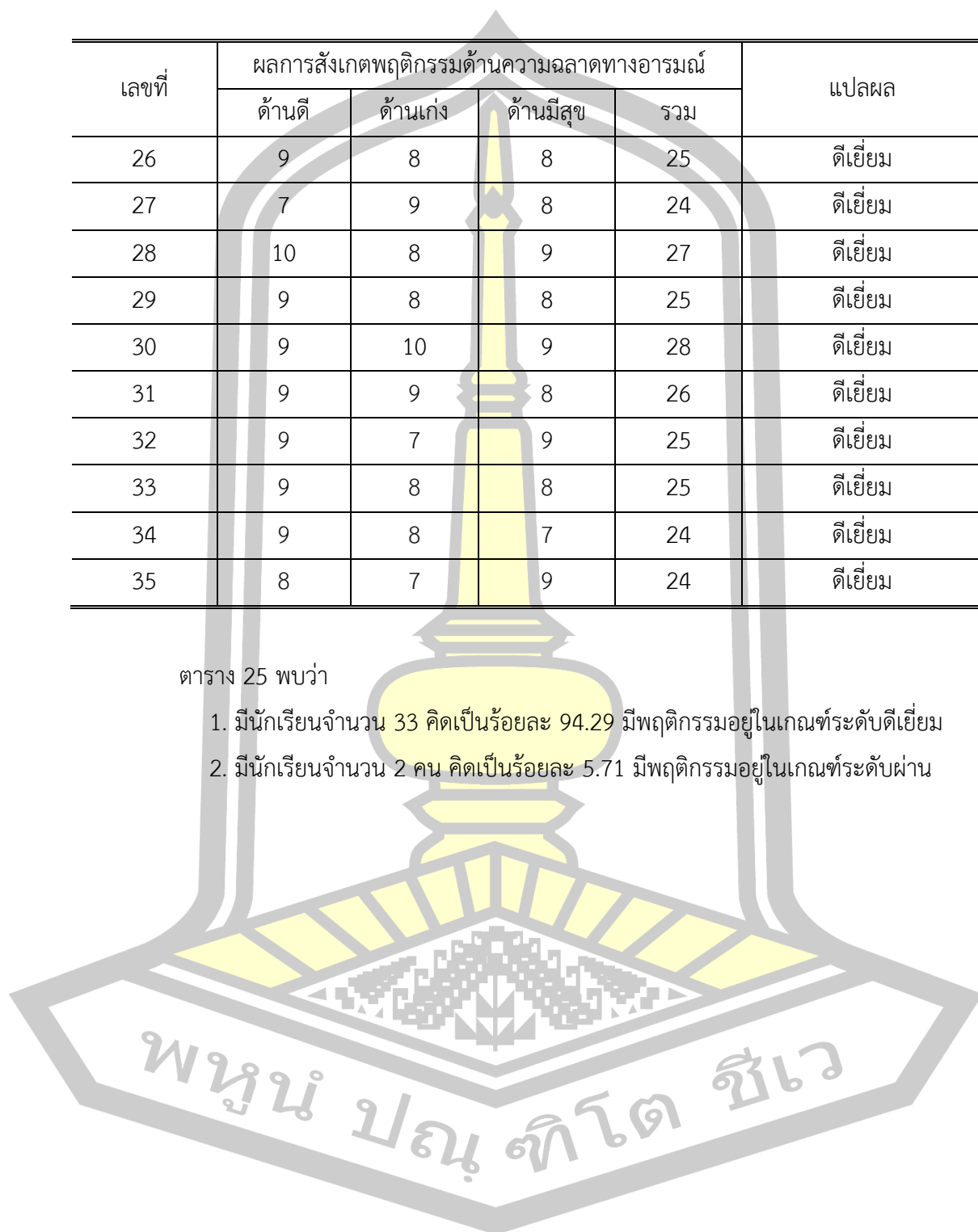
เลขที่	ผลการสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์				แปลผล
	ด้านดี	ด้านเก่ง	ด้านมีสุข	รวม	
1	8	8	8	24	ดีเยี่ยม
2	8	9	8	25	ดีเยี่ยม
3	4	4	4	12	ผ่าน
4	8	7	8	23	ดีเยี่ยม
5	9	7	9	25	ดีเยี่ยม
6	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
7	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
8	8	7	8	23	ดีเยี่ยม
9	4	4	4	12	ผ่าน
10	7	8	8	23	ดีเยี่ยม
11	8	8	9	25	ดีเยี่ยม
12	8	7	8	23	ดีเยี่ยม
13	8	9	9	26	ดีเยี่ยม
14	8	7	8	23	ดีเยี่ยม
15	8	8	9	25	ดีเยี่ยม
16	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
17	9	9	9	27	ดีเยี่ยม
18	9	9	9	27	ดีเยี่ยม
19	10	9	9	28	ดีเยี่ยม
20	10	9	9	28	ดีเยี่ยม
21	8	8	9	25	ดีเยี่ยม
22	9	8	9	26	ดีเยี่ยม
23	8	8	9	25	ดีเยี่ยม
24	8	8	9	25	ดีเยี่ยม
25	9	8	9	26	ดีเยี่ยม

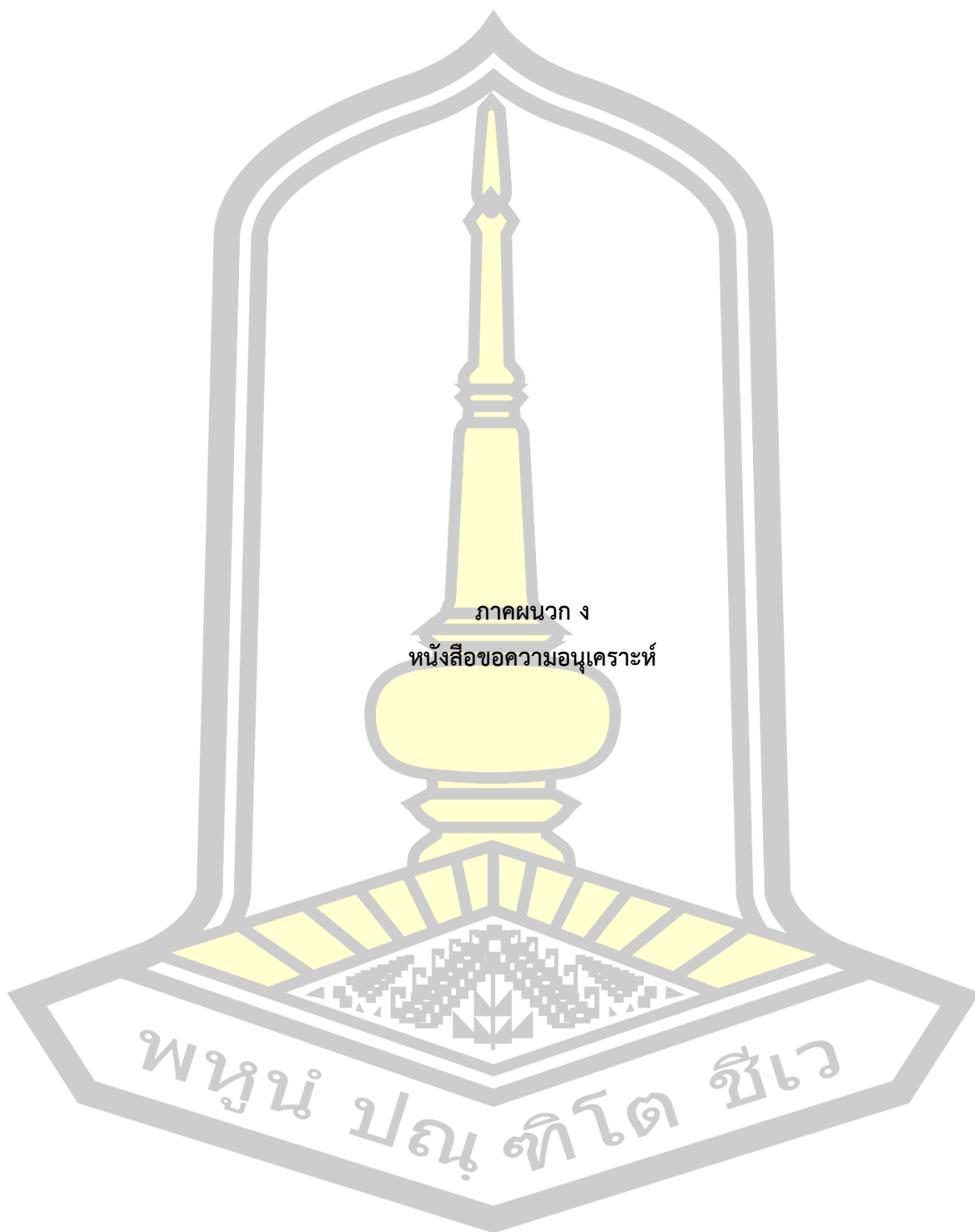
ตาราง 25 (ต่อ)

เลขที่	ผลการสังเกตพฤติกรรมด้านความฉลาดทางอารมณ์				แปลผล
	ด้านดี	ด้านเก่ง	ด้านมีสุข	รวม	
26	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
27	7	9	8	24	ดีเยี่ยม
28	10	8	9	27	ดีเยี่ยม
29	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
30	9	10	9	28	ดีเยี่ยม
31	9	9	8	26	ดีเยี่ยม
32	9	7	9	25	ดีเยี่ยม
33	9	8	8	25	ดีเยี่ยม
34	9	8	7	24	ดีเยี่ยม
35	8	7	9	24	ดีเยี่ยม

ตาราง 25 พบว่า

1. มีนักเรียนจำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 94.29 มีพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม
2. มีนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 มีพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับผ่าน

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระครู ดร. ศรีชยานุวัตร

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (คศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระครูสารพัฒนาทร

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา กศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูณนุช ฐากุลธเนศ

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูผกาวัลย์ นามนัย

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูสิริภัทร ขจรสมบัติ

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา กศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูบุญศรี ชำชั้นมะลี

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูจิราวัลย์ เนื่องมัจฉา

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/ว556

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ครูยรรยงค์ ธรรมสาร

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศศ.ม. หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/561

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายพรพจน์ นฤมล ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ที่ อว 0605.5(2)/567

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนภูเวียงวิทยาคม

ด้วย นายพรพจน์ นฤมล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ธรรมชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายพรพจน์ นฤมล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896184170

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายพรพจน์ นฤมล
วันเกิด	วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 195 หมู่ที่ 15 ตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 หมู่ที่ 4 ตำบลภูเวียง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2546 ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแคน จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2557 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2559 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณุกิตโต ชีวะ